JOH. NICOLAI PECHLINI,

Med. Doctoris & Professoris Ord.

De

HABITU & COLORE ÆTHIOPUM, qui vulgò NIGRITÆ, *LIBER*.

ad

Excellentissimum Virum

D. CAROLUM DRE-
LINCURTIUM,

Christianissimi Regis Consiliarium & Medicum, Professorem Lugduni in Batavis Primarium.

* * *

KILONI,
Literis ac Impensis JOACH. REUMANNI,
Academiæ Typogr. Anno 1677.

AD
VIRUM CLARISSIMUM,
JOHANNEM NICOLAUM PECHLINUM,
COLLEGAM AMICISSIMUM,

Post Anatomen Æthiopissæ

De habitu & colore Æthiopum

commentantem.

O *PECHLINE, tuis decus Batavis;*
Nunc nostris decus ô amorq; Cimbris:
Quem totum sibi Apollo, quem novenæ,
Quantus est, sibi vindicant Sorores:

Quem Machaoniæ ſacræque Vatum,
Omnesque ingenii ſagacis artes
Oſtendunt populis ſuperſtitemque
Transmittent memoris per ora ſecli.

O PECHLINE meis amate Muſis;
Quem circumvolitant Joci, Salesque
Lepores, Veneresq;, Gratiæq;
Gallicæ, Batavæ, Atticæ, Latinæ,
Quis te nunc furor Ingenl calentis
Monſtrorum in Patriam relegat? aut quid
Formarum Africa parturit novarum?
Provocare tuos ut auſit ignes,
Formarum, niſi fallor, elegantis
Spectatiq; ſatis, ſatisq; cauti
Spectatoris. Inauſpicata non eſt
Mauræ forma tibi nec ominoſa?
An quæ Nocte ſata, umbra viva quondam,

Soda-

Sodalis lemurum, ipsa nox diurna,
Cum non pallida mors, sed atra nigram
Vel luci eripuit sua, vel umbris
Vindicat profugam, tuos Cadaver
Non horrore quatit rapitque sensus?
Hanc tractare manu, secare cultris
Et rimari oculis nihil vereris.
Hæ nunc deliciæ, sed Africanæ
Barbaræque placent: nec his venustas,
Vel te judice, gratiaque desunt.

En ut se resupina tendit! en ut
Albis dentibus illa ridet albos,
Si pellem videas, sed intus atros!
Quæ nunquam erubuisse viva visa est,
Non jam mortua nudaque erubescit
Intra pelliculam, sinusque cunctos,
Intra pectora, viscerumq; gyros,

 Totam

Totam tradere ſe tibi videndam.

Nunc ergo, indice te, docemur albis
Quid diſtet niger, & quod ater, albus
Neſcit hactenus, album uterq; & atrum
Se Te noſcere nunc poteſt Magiſtro.
Nam quà ſumma cutem tegit propinquam
Nobis pellicula, & rubore tinctus
Translucet per eburna texta candor,
Fuligo ſedet his, cutisque fibris
Exſudans oleoſa cuncta latè
Interfuſa nigro linit colore,
Membranæque ſubuculam reponit;
Quæ tranſire vetans opaca lucem,
Hac Mauros facie exhibet videndos.

Hæc dum tu vegetæ calore mentis
Scrutator penetras, colore noctis

Nunc tinctam ingenii colore tingis,
Ut, quam non habet ipsa Maura lucem,
Quam non repperit ipsa viva lucem,
Nunc te mortua phosphoro reportet,
Gentilesque tibi exuat tenebras.
Hæc qui nunc memoras, notasque chartis
Cultis, (Juppiter!) & laboriosis,
Quanquã Afrã, tamen unicam, venustam,
Quæ nullis imitanda penicillis,
Pinxisti Venerem unus hanc Apelles.

O PECHLINE, meis amate Musis,
Quæ nunc præmia (nam mereris illa)
Pulchros nobilis ingenI manebunt
In monstro, sed amabili, labores?
Si sententia nunc roganda Divum est.
Phœbo judice, candidisque Musis;
Candidâ Venere, omnibusque Divis.

 (ÆSCU-

(ÆSCULAPIUS & probet BATAVUS)
Qui nosti intus & in cute, & retexis
Mauras candidus arbiter puellas
Dulcem (Dî faciatis!) & venustam
Dulcis, Candidus ipse, Candidamque
Solus Phyllida, solus Ipse habeto.

DANIEL GEORGIUS
MORHOFIUS. D. Pr.
Acad. h.t. Pro-Rector.

PROOEMIUM.

EXCELLENTISSIME DOMINE.

EX quo Bataviam meam reliqui, & quidquid eſt hominum elegantiorum, non deſtiti ſolitudinem, quam mihi vivendi conditio impoſuit, jucundâ & frequenti actorum memoriâ delinire. Habui multos & obſervavi, quos mihi morum & eruditionis commendatio reddiderat familiares, ſed, quem magis reſpicerem coleremque, quàm Te, alium habui neminem. Operam itaque dare cœpi ab illo tempore, quo me divina voluntas huc evocavit, quemadmodum Tui rationem habere poſſem,

& quam mihi toties probaſti benevolentiam, pio officio rependere. Sed cogitanti ſæpe & ſæpe volenti, quam in manibus habebam, occaſionem armorum circumſtrepentium fatalis turbo excusſit, meque mihi & tam gratæ amicorum recordationi eripuit. Jamque inceſſerat animum non præteritorum tantùm ſed & præſentium memoria, & quam ex officiorum cultu capere voluptatem ſolemus, fortuna in tædium verterat, cum religioſâ tandem cogitatione mihimet redditus, ordinandis amicorum deſideriis incumbere diligentiùs cœpi. Nimirum, ut quisque à Naturâ infirmiores ſumus, & alii aliis faciliùs ad turbida deficimus, ita ego hoc imprimis in me ſentio animi vitium, quòd ad rumores, aſperos illos & tranquillitatis hoſtes, meliorem ſenſum atque libertatem, quam Studioſorum ſibi mentes poſcere ſolent, facilè amittam. Sed neque levis illa eſt aut inanis perturbatio, ſed pertinax, & poſtquam animum ſemel inſedit, quietem

tem etiam curioſè quæſitam diutius enervans. Exiſtimabam, cum in poſſeſſionem hujus officii fortunâ mitterer ex hoſtico & vicino tumultu, aſſertum jam me iri in tranquillum, &, quantum res humanæ ferunt, meliorem vitæ ſtatum: ſed ecce! vix unius anni requies, cum me eiſdem & propè fatalibus redditum calamitatibus video; atque ex illo animus, mirificè mobilis, & ad gravioris momenti ſtudia lentè obtorpeſcens, adigi vix potuit, ut, quod vehementer cupiebam, effectum redderem. Haud facilè ſcias, Virorum optime, quàm pectus hoc, nullius adeo quàm tranquillitatis avidum, ad imminentia, imo & longiùs remota, ſui obliviſcatur, & ſanè, ſi quæ eſt, conſtantiam evertant, ἔσωθεν φόβοι, ἔξωθεν μάχαι, ut Apoſtoli iſta mea faciam. Ubi autem accuratiùs imbecillitatem hanc cogitare cœpi, non ſine vi quadam & mecum ipſe & cum ſtudiis in gratiam redire, horaſque, ſi non omnes, at ſaltem aliquot, tumultibus iſtis eximere neceſſa-

neceſſarium duxi, imo etiam audere, quod aliàs non temerè, nec niſi plenâ in libertate auſus fuiſſem. Aſpice ergo qualemcunque hanc operam, Excellentisſime Vir, tanquam animi mei debitum pignus veteriſque conſuetudinis memoriâ extortum, &, ſi quid in hiſce vel criſi tuâ aut nomine meo eſt indignum, disſimili vel ſtudio aut nexu elaboratum, crede, temporum iſtam culpam eſſe, exulceratam mentem ex facili revocantium. Pulcra nimis erat occaſio, quàm ut eam rejicerem, plurima ſponte properabant, ut in argumentum cederent libelli, ex quibus ea tantùm deligere volui, quæ placitura eſſe ſperabam, pauca & inuſitata. Annus eſt, & quod excurrit, cum feminæ ex Æthiopiâ, aut Morulæ, ſi Plautino vocabulo exprimere communem gentium nomenclaturam licet, incidit cadaver, raritate ſe ſuâ ultro commendans, ſemel tantùm aut fortè iterum in his terris viſum, cujus nigredo, non conjecturis modò, ſed & experimentis doctis-

doctisſimorum Virorum vexata, ſuadere jam initio viſa eſt, ut incerta opinionum præſenti, &, quantum poteram, ſolidâ demonſtratione tollerem. Verùm, etſi aliqua attigerim haud vulgata, non tamen ea certitudo à me deprehenſa, ut ultra ſuperficiem aliquid audeam promittere; pluribus enim experimentis & hoc ipſo edoctus ſum, inane plerunque eſſe, quod nobis ipſi de materialibus minimorum cauſis & adæquatâ rerum cognitione fingimus, quandoquidem illud, quod innoteſcit, ſub certâ quantitate ſenſibus objiciatur, ſuperficiale ſit & valde paucum, quod latet, & in quo vera Naturæ vis collocatur, longè plurimum, nec ſenſuum tantùm, ſed ſeverioris quoque judicii fugiens cenſuram. Non inficior ſapere nos aliquid; verum ita, ut maximam partem admiratio, hoc eſt, religioſa ignorantia ſibi vendicet, paucisſima ambitio; quâ etiàm causâ impulſos nuper fuiſſe ingenuos viros video, ut ejurato naturalium rerum ſtudio, ſe ſola

Dei

Dei abstractorumque contemplatione exercerent, hoc uno piam felicitatem metientes; quod institutum etsi vituperare in præsens nolim, tamen etiam cur magnopere probem, non reperio. Concessit nobis divina bonitas corporum θεωρίαν, ex quibus postquam superficiem delibavimus, jam inde plurima superesse certum est, quæ Numinis potentioris excitent reverentiam, nostram vero ipsorum prodant imbecillitatem; nam religionem quidem non ante subnasci putem, quàm animus, ille vastissimarum rerum adeo appetens, seque ipso major, etiam ad exilissima quæque deficere sese intellexerit; ut non exiguus jam sit contemplationis illius fructus, aliquid in usus civiles, plurima in Dei nostrîque cognitionem transferre. Sanè id quoque in nigredinis Æthiopicæ examine accidisse mihi haud possum tacitum ferre; postquam enim diu, & ultro citroque eam inspexeram, vix aliud deprehendere licuit, quàm quod superficiei proximum.

ximum, ſenſibile, craſſum, & vulgaribus quoque oculis notandum: at quæ ſit fuliginoſi unguinis ad textum reticulare proportio, quæ origo, illud tam ignotum eſt quàm quod maximè; & quamvis exquiſitior acies novaque Naturam tentandi ἐγχείρησις aliquantò plura polliceatur, erit tamen ſemper, quod exquiſitisſimæ curæ etiam in hac parte adjici posſit. Colorem Phyſici pro incidentiæ, refractionis reflexionisque naturâ commodè explicant, ſed, quando ad particularia ventum eſt & ſuperficierum corporalium modificationes, ambiguâ minimorum hypotheſi facilè oſtendunt, quàm oculi noſtri ſint jam inde à primâ peccati labe lippientes. Ignoſces ergo, V. E. ſi non aliam hic certitudinem ſum aſſecutus, quàm quæ eſt à ſenſu eoque minùs exercitato: quos autem inſperſimus luſus ingenii, eo animo velim accipias, quo accipi ſua volunt, qui ſine ambitione placere quàm plurimis ſtudent, & minimè multos lædere. Sed neque ita fidem ſervare

vare incepto meo concedebatur, ut non eidem oculi, qui in nigredinem erant intenti, ad alia & externùm corporis habitum abriperentur; quæque ibi ego vel ſecundùm aut contra proportionem invenirem, ſimul hoc libello indicarem. Erant verò etiam cauſæ, cur de Polypo in cadavere hoc reperto, & de materiâ in Pulmonibus nonnullisque rarioribus copioſiùs diſſererem, ſed quia in habitu manere mecum antè conſtitui, de hiſce, præterquam verbo, quidquam amplius addere religio eſt. Polypus autem erat Cordis, non falſus & quotidianus, ex coâgulo ſanguinis, ut Kerckringii ille, ſed Malpighii & jam olim Tulpii, planè ſingularis; vaſtus, per ventriculi utriusque auricularum venarumque ſpatia exporrectus; albus vel cineri concolor, certè omni tincturâ cruoris diſpoliatus; viſcoſus, tenax, pelleus, ex membranularum fibrillarumque irregulari infinitoque contextu oriundus, lateribus pasſim cavitatum & tendinibus Cordis, velut per glutinum

num ſuperficiale, quali attexere lævisſimo plano fila ſua cylindrica araneæ ſolent, ſuſpenſus; verbo, omnibus numeris tam Malpighianæ deſcriptioni, tam Tulpianæ iſti ſimilis, ut nihil eſſe ſimilius potuerit. In Pulmones abdiderat ſeſe materia, jus heſternum eſculentaque fruſta redolens, amurcæ inſtar, & copiâ ſemiſſem libræ longè excedens, illa ſcilicet, quam loborum compresſione ex arteriæ vulnere extorſimus: in nudatis quidem bronchiorum ramulis nihil obſervatum eſt noxæ, præter dentis molaris grandiorem partem, in iſtorum unum infixam; unde conjicere poteram, cùm materiam adeo jejunam, tum dentis hocce fruſtillum vi & jamjam morientis negligentiâ in pulmones deſcendiſſe, nam, quòd ſine teſte obierat, aliud temere ſuſpicari non licuit. His itaque misſis ad propoſitum venio, & quam mihi ipſe olim exercitationem præſcripſi, atque hortatu Amplisſimi & Excellentisſimi Viri, D. D. JOELIS LANGELOTTI, Archiatri famigeratisſimi,

ſimi, Fautoris mei venerandi, perfeci, eam tecum communicare, CAROLE DRELINCURTI, omnino neceſſarium duxi.

Caput Primum.

DE Habitu Corporis Æthiopici obſervata. Proportio examinatur oſtenditurque in plurimis bonam eſſe, in nonnullis tamen etiam vitioſam. In Capitis figurâ quid laudari, quid damnari debeat; pectoris truncique proportionem optimam viſam, certè meliorem, quàm eſſe noſtrarum ſolet, quæ ſtricturâ pectus ventremque corrumpunt; tumorem gulæ & colli brevitatem cæteram quoque proportionem fædare. Difficulter admodum de verâ proportione membrorum judicari poſſe.

IN ſtaturâ ergo corporis feminini, quo aliorum etiam Æthiopum æſtimare proportionem decrevi, miram primò notare viſus ſum membrorum congruentiam; nam urbana planè erat atque elegans articulorum muſculoſorumque ventrium proportio; ſuperficies

cies ipſa mollis atque expolita, macularum nævorumque immunis; longitudo pro feminâ decora, in viris minùs juſta; nam, quod de Æthiopibus jam olim Cambyſis tempore narrat Herodotus, eos omnium mortalium longisſimos fuiſſe atque fortisſimos, id neque hodie in Africano tractu, nec apud nos deprehenditur: utrum, quando ex calido orbe aëris noſtri ſubeunt inclementiam, in anguſtiorem paulò orbem contrahantur, definire non audeo; eſt autem haud improbabile, natalium diætæque mutatione, tum, quod maximum eſt, athmoſphæræ gravioris incubitu reprimi illam ſpiritus vegetativi potentiam atque adoleſcendi impetum abrumpi. Ut jam quoque appareat, hoc hominum genus non tam propter figuram, quæ aliàs coprias, nanos & quidquid eſt inficetiarum, commendare Magnatum ludibriis ſolet, quàm formæ colorisque raritatem in Europæorum adſciſci delicias. Caput ipſum, ut ad partium accedam exa-

men rotundè conglobatum, durum & refertum tinniens, pilis ornabatur laneis, angulosis, rigidioribus & penè setosis; verùm ita capitis respondebant circumferentiæ, ut rotunditatem ejus minùs offenderent, cum in aliis nationibus capitis illam figuram crines plerunque vel fædent aut occulant. Nihil certè in proportione ibi insolens, quippe, cum calvicies probrosa sit, comarum promissarum & huc illuc volitantium longitudo indecens, in hisce miram rotunditatem & harmoniam cum calvariâ Natura affectavit, &, cum rigidior atque in rectum porrecta cæsaries minus habeat gratiæ, crispavit eam in gradus, nec descendentes nimis, neque nimis etiam breves. Equidem opus non habuerunt Æthiopes promissis & longis capillis, ut collapsas fulcirent genas; subjectâ enim densâ pinguedine, quam toto alunt corpore, mirificè rotundatur ossium eminentium asperitas; hoc enim est, quod longis & cum basi vultus

hori-

horizontalibus capillis ſibi quærunt Barbatuli, & quibus majeſtatis ſpecioſæ cura eſt. Reſpice picturas, quibus Veneres Cupidinesque exprimere vulgò ſolent; mollem ibi invenias vultus rotunditatem, cingentibus eum parallelo orbe capillis; in Furiarum contrà pictâ immanitate, triſtem anguloſamque faciem, certante cum tali vultus horrore crinium vagâ & ſerpentinâ longitudine. Pectus erat modicum, & mammæ, nam pridem pepererat, lacte uberi repletæ, non adeo vaſtæ, ut feminarum iſtæ, quas in Moſambicâ Africæ Linſchotanus obſervavit. Latitudo aut circumferentia, quà in hypochondria aut ventrem Thorax deſinit, neque laxa nimis nec nimis adſtricta, ut virguncularum eſſe ſolet, quas matres curant junceæ ut ſint, quæque, ut medium ventrem velut in filum contraxerunt, mox deinde inferiùs in intempeſtivam abeunt uteri ampullam, id tantum virginali curâ conſequentes, ut difficiliùs matres fiant. Luxantur

profectò per fasciarum linteorumque stricturas pectoris articulationes, & spirandi illa facilitas, quâ robur constat parturientium, cum tempore atteritur; diaphragma, præcipua respirationis pars, non complanari satis, nec propellere subjecta intestina uterumque præ rigore illo, jam à juventute, imò teneris, contracto, potest, unde labor ille enitentium vi vexatus maturè fatiscit, & nisi infantis robur naturaliumq; in hisce plagis humiditas difficultatem compenset, etiam in totum destituitur. Quare laudare habeo feminæ nostræ & Barbararum institutum, quæ, ne quid in fraudem Naturæ, aut propriam valetudinem committant, analogiam illam membrorum liberali curâ tuentur, & ad matris nomen decusque honestè sustinendum tutiorem eligunt viam. Venter erat passim mollis & idoneo tumore insignis, totius etiam dorsalis tractus, natium blandè assurgentium, cùm femorum &c, quæ his subjiciuntur, tibiarum egregia

gia proportio, teneritudinem musculorum (neque enim tam vasti videntur, ut in nostri orbis feminis) replente pinguedine mirificè densâ, quippe quam glutiæis musculis instratam vidimus ultra manus latitudinem. Suræ non adeo ventriosæ,& ipsi gastrocnemii exiliores, plurimum quoque debebant pinguedini superinjectæ; certè toto passim corpore relicta à musculorum commissuris tendinumque finibus angulosa interstitia omnis pinguedo sic temperabat, ut æqualis passim extaret superficies. Ex quibus habitus istius proportionem elucescere satis superque existimem; nam, cum nihil tam blandum atque amicum contrectanti, quàm quod molliculum & rotundulum, nihil contrà vel oculorum aut tactus experimentis infestius, quàm quod acutum, asperum, sensum adeoque omnem, propter inæqualitatem, horridiùs afficiens, haud ineptam censeas superficiem, tam omni ex parte sibi similem. Miraberis autem, Exc. Vir, in tristi ha-

ctenus damnatoque corpore laudum titulorumque me quærere materiam, sed cogita, quæ nos adeo in istis tum in aliis adspernamur, plurimum à colore & præjudicio morali trahere. Latent tamen hic quoque vitia jamjam dicenda, nam, ut nihil in nostris undique beatum, ita neque hic inviolata est corporis proportio: imò in ipso capite, à rotunditate, firmitate & pilorum figurâ modò laudato, manifesta est fæditatis nota, narium nimia depressio & latissimus circa basin hiatus: nempe, nares sunt veluti limbus extra planum vultus projectus, cujus uti justa proportio ad decus & ornamentum, sic acutior & gibbosa vel arcuata cavitas ad dehonestamentum plani modestè tumescentis est comparata; ipsa deinde narium basis retusa, illepidum præbet cavitatum adspectum; quæ ipsa tamen hiatuum latitudo, si Physiognomis impunè creditur, signum est roboris & patientiæ in labores sufficientis, uti id quoque improbo & plus quàm pistrinensi

ſtrinenſi labore in Sacchari confecturâ oſtendunt. Videtur utique aër undique collectus, & liberaliùs in hiatum illum receptus, latera per reſpirationem tenſionemque diaphragmatis validiùs firmare, & artuum ſimul muſculorumque motum in majus augere. Atque hinc ſine dubio eſt, quod Æthiopes feminæ πρὸς τὴν ἀνακλινοπάλην, ad ſacra ſuſtinendum pygiaca, qui ipſe etiam eſt muſculorum labor, ſint durisſimæ & quaſi inexſaturatæ, & quod amant, impenſiùs multò quàm noſtræ deperеant. Accedunt deinde in deformitatis argumentum repanda labra, dentium illas ſeries, quas tegi ſatius erat, nimis apertè oſtendentia. Colli autem brevitas & guloſus tumor cæteram proportionem haud dubiè vitiabat, quod cum à creſcente ibi pinguedine, aut cartilaginum aſperæ arteriæ configuratione eſſe conjicerem, offendi in ipſâ ſectione membraneum glanduloſumque corpus; ſcuto cartilagineo, quâ patet, obnatum, ſphæricum & duarum uncia-
 rum

rum æquans diametrum, juſtam gulæ prominentiam corrumpens. Equidem, niſi me omnia fallunt, is ipſe tumor eſt, qui montanis gentibus à nivatis, ut ferunt, aquis in immenſum excreſcit, Bronchocele nominatus, magnâ pulcritudinis fiduciâ: quod an omnibus perinde Nigritis eveniat, an vero caſu & ad cœli mutationem huic uni feminæ obtigerit, dicere nec audeo nec poſſum; ſaltem conſimile ego tuber olim in canis vetuli gulâ deprehendi, &, ſi quid rectè oculis meis uſus ſum, videor talem colli eminentiam in aliis quoque Nigritis adnotaſſe. Ut adeoque ſine labe non ſit hæc proportio, & præter vultus perverſa lineamenta, etiam gulæ iſte tumor figuram corporis depravet, niſi fortè Nigritarum quoque ſit fatum, quod eſt montanorum, & uterque pari invidiâ in tumore illo exultent: quò conſtet ægrè admodum judicium de pulcritudine aut deformitate gentium ferri poſſe, & ſuam cuique formam, utut inconcinnam,

cinnam, maximè placere. Eſt hoc proprium plerisque nihil rectum putare, niſi quod ſibi Natura indulſit, etiam mancum & inutile, quaſi alterius minùs ſtudioſa; nonnullis contrà grave & moleſtum, quam acceperunt ſic ſatis juſtam aptamque membrorum ſeriem, intemeratam ſervare; hinc ſuis ipſi manibus & ferro proportionis illum decorem fædant, lacerant, &, quantum poſſunt, diſtorquent, quod Barbarorum eſſe, imo & aliarum gentium, inſtitutum jam vulgò innotuit. Dubitare autem amplius non poſſum, ut eſt naturalis quidam & modeſtus ſui amor, quin in illa narium figurâ, in bilibribus & repandis labris, in illo capillorum ſeſe criſpantium rigore Nigritæ valde gaudeant, & prærogativam ſibi deberi exiſtiment. Verùm, ut ſemel aliquid de Corporis figuratâ proportione decernatur, ſeponenda ſunt partium ſtudia, & cum ipsâ ratione calculus ineundus.

Caput Secundum.

TEntatur habitus externi seu figuræ corporeæ proportio. In quo consistat pulcritudo; eamque vel veram esse & in naturali harmoniâ fundatam, aut imaginariam, id est, virtutis aliquâ aut utilitatis specie commendatam, experimentis variis, etiam Macrocephalorum isto, decernitur. De Nigritarum habitu exemplo priorum fertur judicium.

PRimùm autem, quod pace Tuâ liceat fecisse, haud ineptè pulcritudinem omnem in veram atque imaginariam distinxerim; quarum illa numeris & ratione constat mathematicâ, atque in solâ figurarum συμμετρίᾳ atque ad usum habitudine, hæc præter opinionem nihil habet, proportioni veræ persæpe adversa, & tamen utilitatis aliquâ vel fortitudinis specie adumbrata; quod adeo verum est, ut Barbarorum nonnulli figuram haud inconcinnam nacti, non herbarum tantum succis & glutine, sed & vulneribus deturpare

pul-

pulcritudinem duxerint, herõicam ſcilicet & patientiæ militaris teſtem: quare plurima, ſi ſecundum veram proportionem æſtimentur naturâ & proportione fæda, opinione pulcra fiunt; quod ut melius conſtet, expende mecum, quàm ſingulis nationibus peculiare ſit membra quædam artificioſiùs fingere, aut ſi Dîs placet, in ſpecioſam pulcritudinem corrumpere; nam, cum aliam & pejorem figuram arte inducimus, Naturæ hoc ludibrio fieri exiſtimandum eſt. In Auribus nobis quoque familiare, eas capitis plano profundiùs adſtringere, quas Natura laxius ſemoverat, magis certè imaginariæ quàm veræ pulcritudinis ſtudio. Nimirum, non de nihilo eſt à Naturâ conſultum, ut aures prominerent, atque ex latiore baſi in anguſtius foramen cochleato ductu volverentur, quò ſic ſonorum ſpecies auribus molliter acciderent, & undulans usque aër, tam diverſis prominentiis tabulatisque alliſus, in ſe rediret fortior; ſive etiam,

ut

ut iter illud ſpecierum à proximis & peregrinis aëris tincturis ſervaretur immune. Quid quod hunc defectum nonnullæ gentes manifeſtè prodant, dum factis in ſubſidium inſtrumentis, Hiſpani *Sarbatana* vocant, latisſimum illum & exſtantem auris limbum, olim præpoſterâ curâ collapſum, reſtituunt. Sanè Galenus etiam in hoc prætextos eſſe lobos exiſtimavit, ut ſpecierum multiplicarent diſtinguerentq;, ſonos, ὅτι οὐ μόνον, inquit, ἀποκωλύσειν ἔμελλε τὰ προτεταγμένα τὴν τῆς φωνῆς ἔμπλωσιν, ἀλλὰ καὶ προσεπιχήσειν τι. Ut ambigere debeam, an Phyſiognomi jure arbitrentur, quando prominulas extra caput aures cujus, neſcio, animi prædicent argumentum; cùm id Naturæ fiat inſtituto, & vis quædam ſit efferentes ſe ſe lobos arctius compeſcere, ac molles ſpecierum avertere illapſus: ſed tamen hæc fieri nunc videntur vel in phyſiognomorum gratiam, ne productiores atque auritæ partes ſuſpectam redderent meliorem noſtrî ſubſtantiam; ſed verò jam antè Poëta,

Au-

Auriculas Asini quis non habet?

Est in hoc Russorum & ipsorum Æthiopum mos magis integer, quam nostrorum, quippe quibus pars ista liberaliùs propendet, nullâ olim vi adstricta; ut nesciam, an veræ sit pulcritudinis indicium, aures gerere ad caput acclinatas & veluti planas, quod tamen consequuntur nutriculæ galeris atque ligaturis, quibus jam à primâ ætate caput & ipsas aures adstringunt. Certè nec Majorum olim nostrorum, nec aliarum hodie gentium ea est insania, ut, quod Natura in propatulo esse voluit, tanquam probrosum abscondant, aut invertant. Verùm non in levibus tantùm hæsit vitiandi illud studium, sed ad majora quoque, & ipsam corporis nostri *ἀκρόπολιν*, caput, transiit; nam, quasi puderet naturalis proportionis, in longum & acutum illud fastigiare laboriosè conati sunt, qui apud Hippocratem memorantur, Macrocephali, turritæ Cybeles imitatores, *τοὺς μακροτάτην ἔχοντας κεφαλὴν γενναιοτάτους ἡγούμενοι*: ubi

ubi apparet generositatem raptam fuisse in materiam pulcritudinis, & pulcrum id visum, quod fortitudinem haberet conjunctam; paulò aliter atque hodie præposterâ opinione apud Americanos, carnes proprias cutisque fibras acie diffindere, mox asperrimis crudelibusque succis distinguere, pulcrum habetur & oppidò elegans, dummodo fortis sit & virilis animi argumentum, dixerim, etiam carnificis: hi verò quid agunt aliud, quàm ut affectatâ animositatis laude sibi Naturæque barbaro exemplo imponant. Recensentur apud Arrianum in Periplo maris Erythræi, nationes mirè ex vultu deformatæ, ἱπποπρόσωποι, μακροπρόσωποι, πλατυπρόσωποι, quas primùm arte hanc sibi fictam pulcritudinem adscivisse est verisimile, quemadmodum illos etiam, qui eodem loco vocantur ἐκτεθλιμμένοι τὴν ῥῖνα; videtur enim vis quædam verbo isto designari. Plurimi, qui in veterum excutiendis scriniis operam navant, omnes gentium, quæ in ultima

ultima terrarum rejectæ sunt, descriptiones superstitiosæ vanitatis damnare sustinent, &, quæ navigantibus non patent loca, ea continuò monstris, spectris, & quibus non μορμωλυκείοις obnoxia credere, miserum arbitrantur atq; inconsultæ mentis argumentum; verùm ut liberali & plusquàm poëticâ indulgentiâ ab Historicis vetustis in hac parte sit peccatum, tamen negandum non est, multa in ultimis & novis terris reperiri, quæ aliis peregrina videantur & in monstris habenda: nam, ne quid de Æthiopum variis quæsitisque labrorum, narium, genarum, auriumque corruptelis dicam, in Americâ singulis ferè gentibus peculiaris est & patria corpus lacerandi consuetudo, & apud ipsos Brasilianos vulgatissimum, infantum, ut primum lucem adspiciunt, nares propriis manibus ἐκθλίβεσθαι, retundere, fingere, & ad imaginariam pulcritudinem (adeo venustatem in simitate quærunt) violentiâ disponere. Nigritæ autem nostri sunt illâ etiam parte

velut ἐκτεθλιμμένοι, ſed cui nullum ſubesſe artis mangonium videtur, ſolâ naturâ rem conficiente, niſi fortè olim adhibita vis in conſuetudinem migravit. Apud Hippocratem verò iſta Macrocephalorum generatio, partim artificio, partim Naturæ adſcribitur; nimirum, caput, in quod deſcendere naſcentes ſolent, molle adhuc & tenerum, manibus primum formare, deinde faſciis conſtringere ſic ſolebant, ut alimento in longitudinem potius quàm latitudinem ſtricturâ expreſſo, ordinaria proportio vitiaretur, faſtigiante ſe ſenſim osſium frontalium compage: hæc deinde conſuetudo ſæpius frequentata, vel viribus imaginationis aut ideali ſeminum impresſione, in naturam tranſiit, & Macrocephali ſine labore facti ſunt. Nec eſt, cur quis vereatur, ne oſſeum galeatumque caput illam vel manuum aut faſciarum ſtricturam admittat, cum plurimis hactenus exemplis ſit compertum, naſcentium oſſa motus omnis impresſionisque eſſe ſa-
tis

tis superque capacia; nam caput quidem, cujus in genitura præcipuæ sunt partes, si non disjunctum in commissuris, at saltem leviore cöälitu sibi insertum, & in ipso, quo coaluit, limbo, cartilagineum vel membranosum; nequaquam refugere manus violentiam potest; quod adeo etiam bonæ fidei obstetricibus in difficiliore partu observatum, ut sæpe contorta capita & stringentes sese commissuras manibus refingere necesse habeant; imo ego perpetuum hoc esse arbitrer, neque aliter partium ægrè cedentium rigori occurri; quomodo enim orificii uteri interni pusilla cavitas tam vasto corpori æquetur, nisi mobilis & obnoxia membrorum articulatio, maximè ipsius capitis, complicari se patiatur, mox naturali spirituum nisu pristinæ redonanda formæ, aut, si nimiâ siccitate ægrè cedentis osculi aut vaginæ sit penitus intorta, artifici manu corrigenda: verùm hac ipsâ etiam manuum vi contingere potest, ut ossa duriùs tractata,

 & in

& in obliquum verſa, quam tum ab initio acceperunt impresſionem, ſemper retineant, rotunditasque illa gibbis, faſtigiis, tuberibusque inſolentibus defædetur, & hinc miræ capitum membrorumque formæ, olim ludibrio Phyſiognomorum ſervituræ, oriantut: non enim exiſtimem, figuras tantum ſeminales, ſed & iſtas, quæ inconſideratâ tractatione & violentiâ jam natis ſuperveniunt, facultatem mores animumque mutandi ſatis efficacem habere, uti osſium gibbus obliquitasque à caſu oborta liquidò oſtendunt. Sed non capitis ſolum fuit hoc fatum, artificio corrumpi, verùm etiam pectoris & ventris, nam iſtud quidem faſciis & ligamentis, quibus mulierculæ etiam in ſerâ ætate utuntur, jam maturè & in infantiâ veram proportionem amittit. Poterant autem gentes, quibus ſemper fluxæ laxæque veſtes placuerunt, argumento eſſe, Naturam ſibi relictam proportionis ſtudioſiorem eſſe, quàm artificio ſubactam. Novum non eſt apud noſtros,

noſtros, oſſa vixdum ſolidata per lin-
teorum ſtricturas peregrinam nanciſci
formam, & incurvari pedes, & planos
reddi atque acuminatos, aut quo, ne-
ſcio, modo affectos; nam hic quoque
Chinenſibus, ſubtilisſimæ aliàs genti &
proportionum ſtudioſæ, aliquid præter
naturam quæſitum. Imò, ſi fas eſt
dicere, puto autem fas eſſe, vereor
ne plerique Europæi, ſaltem, quos com-
tiores habemus & formæ ſervientes,
pedum juſtum tenorem ſtricturâ iſtâ
calceorum perdiderint, quippe quos
adeo urunt, ſollicitant, ut intercepto
alimenti libero commeatu unguium
monſtroſas dolentesque figuras & cal-
loſos perioſtii tumores, tanquam in pœ-
nam alere, & uſum membrorum amit-
tere ſint coäcti, imo velint, potius
quàm ut ab imaginariâ & miſerabili pul-
critudine deſiſtant: quæ pedum in-
tempeſtiva cura, ut ab opinione eſt,
ſic non omnibus perinde nationibus
probata. Poſſe autem optimo cuique
& proportionis gnarisſimo pulchra vi-

 deri,

deri, quæ per se frivola sunt atque inepta, Italorum facilè ostenderint exempla, quibus irrelectos & ferinos ungues in venustatis rapere argumentum consuetum est. Hoc Virginibus alibi, hoc Nobilibus, velut insigne conditionis deberi obstupui; & tamen, cum monstrum vulgò, cum Harpyam aut Canidiam designamus, in feritatis signum, unguium longiùs projectorum hamosam curvitatem, &, quæ sunt tristiora, opponere solemus. Putaverim autem longè melius esse & Naturæ convenientius, ludibria originis intortasque formas in speciem pulcritudinis extollere, quàm, quæ ipsi in fraudem tam benignæ Matris admisimus, laudare & congenitâ proportione potiora habere. Hinc Alpini, & qui sunt in Septentrionis ultimo angulo Samogithæ & Tingoësi (nam etiam his gulam ita intumescere observatum) gentilicio errore ex ipso tumoris, hoc est, deformitatis incremento, pulcritudinis æstimant prærogativam, &, quamvis se præ aliis

Europæis

Europæis beatos prædicent, beatiores tamen inter se mutuò istos, qui longissimum illum alunt maximêque protentum, velut lautius pinguiusque Naturæ donum, in hoc tamen istis tolerabiliores, qui nativam proportionem artificio corrumpunt. Verùm enimverò, quoniam Natura omnia ad usum disposuit, & catenata membrorum series non nisi ad actionem est comparata, admodum probabile judico, veræ justæque proportionis formam eam esse, quæ, etsi destinatum opus non assequatur, tamen illud non offendat. Sunt nonnulla in speciem pulcra, quæ, si ad usum referas, haud parum ei officiunt; & talis est profectò aurium ad caput complanatio, hypochondriorum exilitas virginibus affectata; in quibus, si accuratè rationem ineas, neque veram pulcritudinem neque illam ad usum, quippe quem vitiari alibi ostendimus, deprehendas; in harpacibus autem ungulis, in tenuitate illâ pedum fastigioque capitis, deformitatem me-
 ram,

ram, omnia præter proportionem & ad uſum malè comparata. Unde apparet Æthiopiſſæ noſtræ corpus figuram habuiſſe non indecentem, &, ſi quæ fuit in lineamentis ſubtilioribusque abſurda proportio, eam non debuiſſe continuò reliquam pulcritudinem infamare, quando nec Europæis omnia ſic reſpondeant, ut non hac vel illâ parte vitium reperiatur, ſi non origine, at ſaltem ſtudio violentiâque contractum.

Caput Tertium.

Attingitur nigredo: eam variam eſſe, nec ſolis Nigritis reſervatam, exemplo Afrorum, Ægyptiorum & in ſeptentrione Tartarorum, definitur. Chuſæus non pro Æthiope, ſed Saraceno, plurimarum linguarum conſentiente nomenclaturâ. Æthiopum nigredo ſingularis, non habitu tantum Corporis, ſed & formæ raritate commendata.

Sed

SEd jam properare me jubes, Vir Exc. ad Nigredinem, eamque, si quid in se habet dignum examine, curiosiùs decernere. Ut verò Nigredinis natura melius intelligatur, notandum venit, non unum esse ejus significatum, & modò ad hunc, modò istum colorem, non omnibus numeris nigrum, extendi: scio, aliter hodie ex verioribus principiis refingi colorum scalas, hìc tamen certa me ratio urget, cur malim veteri & pervulgato axiomati insistere, esse nimirum duos colores primitivos, Album & Nigrum, ex quorum misturâ cæteri omnes proveniant; nempe, vulgò receptum est, & à multâ retro antiquitate, corporum superficies, prout plùs minùsve illustrantur, vel ad albedinem aut nigredinem referre; ut adeo ex hac hypothesi non albi tantùm, sed & nigri positiva seu essentialis ratio esse videatur. Quemadmodum autem alba in genere vocantur, non quæ absolutè talia, sed quæ plurimum ex albo trahunt, sic nigra etiam nominari solent,

lent, quæ parum candori, plurimum nigredini debent; estque hæc κατάχρησις tam familiaris, ut nullis non nationibus & in omni colorum genere frequentetur. Notum tibi est, τὸ ὠχρὸν, χλωρὸν, cùm apud Hippocratem, Theophrastum, tum maximè Poëtas latissimum habere significatum, & μέλαν esse, quod obscurum tantùm, quodq; ἰοειδὴς, violaceum, hanc etiam Græcorum licentiam imitante Poëtâ in illo,

Sunt violæ nigræ, sunt & vaccinia nigra,

Plebis quoque judicio invaluit, ut, quando medius color exactè determinari non potest, ad primitivum aliquem, velut sequestrum, recurratur; quin imo Geographi in gentium designandâ naturâ licenter admodum omnem colorem vel album aut nigrum nominant, ne ipsi quidem septentrioni parcentes; ubi tamen memorata nigredo longè ab Æthiopum illâ distat, imo Europæorum candori propior est, quam Æthiopum atritati; adeo leviculum ab albo vernu-

vernuloque colore discrimen nigredinis nomine venire solet. Russos Tartarosque in albos & nigros distingui cognitum est, & tamen, qui nigerrimi omnium sunt, Olivæ non excedunt fuscitatem, ut fideli navigantium observatione constat. Africæ & Europæ habitatores quantùm à se colore differant in confesso est, & tamen istis nigredinis character, hisce albedinis tribuitur; verùm tot hic sunt colorum lusus, ut, qui in Europâ degunt, nonnullis sæpe Afris magis nigrescant, contrà, qui in Africâ, Europæis quibusdam sint candidiores: certè in Septentrione Americæ reperit Forbisserus nigriores multò homines, quàm circa meridiem; & in Hispaniæ procurrentis angulo Siciliæque recessibus obscurior habet color, quàm sub eodem Asiæ aut alterius plagæ parallelo. Mauri deinde, & qui Lybiæ incolunt arenas, licet cum Europæis comparati nigri videantur, tamen sibi relicti candidiores sunt, ad extremum fusci; desinit enim Maurorum illa obscuritas,

ſcuritas, ſubinde iterum illuſtrata, in damnatam Æthiopum nigredinem, rurſum ad plagæ mutationem defecturam; nam qui ultra eum tractum habitant, in promontorio Bonæ ſpei aut S. Laurentii inſulâ, paulùm de Æthiopum iſto colore remittunt, magis deinde fuſci & Mauris ſimiliores, non tam ullâ Solis quàm originis injuriâ: omnes tamen hi nigri appellati, cùm qui interno mari & mediterraneis impoſiti ſunt, tum qui ultra Lybiæ arenoſa, externo & Æthiopico oceano admoventur, Arabes, Ægyptii, Mauri, Æthiopes. Equidem Arabes nigros vocari teſtis eſt magnus Bochartus in præfatione ad geographiam ſacram, idque ſacrorum indicio; nam ad Jeremiæ iſta *nunquid mutabit Chuſæus cutim ſuam?* hæc opportunè addit; *Saracenis color eſt inter fulvum & nigrum, ut Vartomannus autor eſt, qui diu Mechæ habitavit, quò etiam faciunt hæc Chaldæi paraphraſtæ Cantic. 1. 5. Nigræ fuerunt facies eorum, ut filiorum Chus, qui habitant in tentoriis Kedar:*
hoc

hoc verò eſt, in Arabiâ, ut alibi demonſtrat graviſſimus ſcriptor. Nimirum omnes, qui fuſciorem aut uſtulatum ex parte referunt vultum, nigri ſunt habiti, & inter ipſos maxime Chuſæi ſeu Arabes, ſive quod pertinaciùs tenerent hunc colorem, ut ex illis Prophetæ apparere videtur, ſeu, quòd paulò obſcurior fuſcitas eos reliquis eximeret, non Æthiopibus, cum iſtis enim nullam hactenus habuerant conſuetudinem beati & pro tempore illo humaniores Iſraëlitæ, ſed Aſianis & Ægyptiis; nam his quoque nigredinis inhæſiſſe notam, argumento eſt proverbialis Ægyptiæ nigredinis memoria. Ægyptios certè pariter & Æthiopes, in immenſum tamen diſpares, Herodotus appellare auſus eſt μελάγχερας καὶ οὐλότριχας, imo Heſychio τὸ αἰγυπτιῶσαι μελᾶναι ſignificat, & minaci olim ſenario jactatum,

χρόαν δὲ τὴν σὴν ἥλιος λάμπων φλογὶ
αἰγυπτιώσει.

Sed & eò ſpectat illud feſtiviſſimi Plauti in Pænulo,

Jam

Jam pol ego pugnis totam faciam,
ut sit Morula,
Ita replebo atritate, atrior multo
ut siet
Quàm Ægyptii, aut qui cortinam lu-
dis per circum ferunt.

Non est autem, cur hic ad terram Ægypti nigram, vel ad aquam, quæ propter terram nigra est, respiciamus, cum illius plagæ incolæ spontè ad nigredinem propendeant, illam nempe, quam vulgò sub lato significatu comprehendimus: & deinde, ne quis ex Plutarchi illa synonymiâ, quâ Ægyptum Hermochymiam aut Chemiam appellat, suspicionem colligat diversam, eâdem passim invidiâ interpretes, modò ad Chami personam, modò ad appellativum Hebræorum nomen, *Chum* i. e. nigredinem, vocis illius ἔτυμον referre sustinuerunt; quo etiam argumento permotus utrique nostrûm cognitissimus Abrahamus Berkelius, doctissimus ille græcæ literaturæ & nuper Stephani Byzantini explicator, in Plutarcho non

χημίαν

χημίαν sed χυμίαν legendum esse censet quàm probabili conjecturâ. Sunt ergo nigri Ægyptii, est

Nigris Meröe fœcunda colonis,

Sed aliâ paulò ratione; isti enim modicam obscuritatem, fuscam nigredinem, hi absolutam, &, quanta in hominem cadere potest, Æthiopicam consecuti sunt, verbo, colorem noctis; ita enim Petronii fragmentum de Meröiticâ sobole, quæ olim Alexandrinarum mercium pars non ingloria:

Tinctus colore noctis
Manu puer loquaci.

Nolim autem quenquam hîc opinari, quando Æthiopem aut Nigritam nomino, ad colorem me tantùm respicere, sed ad illa quoque vultus lineamenta, tumorem labrorum densissimum, illud retusius narium planum, illos capillorum laneorum crispatos flexus, denique formam illam corporis gentiliciam, tamque peculiarem, ut vix alibi consimilem reperias: atque ita λευκοαιθίοπες Ptolemæi, ita *Dendos* Purchasii

chaſii (ſic vocantur, qui inter Nigritas albi naſcuntur) etiam in candidâ pelle Æthiopes cenſendi ſunt, cum character ille corporis & vultus omnium ſit unus.

Caput quartum.

QUalis propriè ſit externa nigredinis Æthiopicæ facies, disquiritur; videri nec lætum, nec triſtem nimis colorem; profundam nigredinem, ſi ſplendore illuſtretur, minùs eſſe lugubrem; quæ deinde ſit nigrorum differentia, quis ſuperficiei & villorum contextus, exemplis declaratur;

AT nunc neceſſè eſt colorem accuratiùs inſpicere, non imaginatione aut præjudicio, ſed vero ſui elogio triſtem atque inamænum; nigra certè omnium fere gentium conſenſu inviſa, atque ipſæ infernales pœnæ ſolo nigredinis horrore damnatæ. Si tamen hic Æthiopum judicio ſtandum eſt, perinde omina-

ominalem iſti cenſent albedinem, ac noſtri nigredinem, & in ſuo colore triumphant & mirè gaudent, imo & turpia quæque candidisſimo, ceu inauſpicato colore, deſignant: fateor quidem non deeſſe ſuam nigredini laudem, &, quod aliis negatum eſt coloribus, haud temere fuci indigere; ſed tamen nec ipſe probare poſſum, quod triſte eſt naturâ, & lucis orbitate caliginoſum: ſed, ne quid hic etiam ab anticipatione mentis oriri videatur, agè, demonſtremus illam nigri proprietatem. Compertisſimum vulgò eſt, & ex opticâ ratione, nigra lucis radios abſorbere, paucos admodum reflectere, adeoque ſuperficiei gratiam vel nullam ibi eſſe, aut, ſi quæ eſt, occultari, ubi contrà in albedine nudæ ſuperficies pro radiorum variâ modificatione vividè ſe emphaticèque oſtendunt. Concipere licet nigrorum ſuperficies infinitis & profundis ſcrobiculis ſeu acetabulis excavatas, in quæ radii undique collecti detonent, abſumantur & vim reflectendi

amittant; alba autem ſic comparata, ut lucem ſemel admiſſam multò etiam reddant validius, & à convexis fornicatisque ſuperficieculis repellant; quâ certè radiorum actione neceſſe eſt in ſpiritibus opticis, affini lucis ſubſtantiâ, conſimilem tremulumque vibrationis motum excitari; qui deinde in animo ſenſum pariat cùm vividiorem tum lætiorem; illam enim ſpirituum apud nos invicem analogiam eſſe quotidie diſcimus: id verò nunc in Nigritarum gratiam adferre debeo, non omnem nigredinem perinde eſſe triſtem, atque, ut Poëticâ utar phraſi, ἐρεβεννὸν, ſed eſſe etiam, quæ ſplendore vivificetur, & in tantum reflectendi vim habeat, albedinis æmula; nam, uti candidisſimorum corporum politæ lævigatæque ſuperficies nigredinem referunt, ſic contrà nigræ ex profundioribus ſcrobiculis in ſphærulas aut colliculos elatæ alborum imitantur ſplendorem, fiuntque adeo levi ex causâ eodem in ſubjecto diverſæ luminis determinationes. Et verò

nec

nec alba omnia ita pura, ut non etiam vehementiore, quàm ferre oculorum cognata lux poteſt, reflexione ſpiritum perturbent viſumque corrumpant. Nives ſanè, albisſimum corpus, quæ cryſtallinis micationibus, & ſpeculari, hoc eſt, potentisſimâ ſuperficierum convexarum reflexione, ſpiritus iſtos, ad modicæ albedinis ſenſum conſtantes, velut in ἔκϛασιν rapiunt, regularem eorum & opticum motum tumultuariè evertunt, &, quod à nullo adeo colore evenit, viſum depravant. Propterea etiam Amantibus in formarum delectu non nuda placet albedo, non pallida aut cadaveroſa, virginibus in chlorôſi familiaris, & tamen, pudet dicere, in commendationem vultus ſæpe quæſita, ſed ſplendida illa, quæ cryſtallinâ niveâque reflexione ſpiritum opticum, & ex eo animum confundit atque mancipat: equidem tam inſidioſa res eſt virginalis albedo, ut vel in ſtatuis picturisque expreſſa nonnullorum provocare amores posſit, & in ſanctisſimo quon-

dam loco provocarit. Per ejusmodi quoque ſplendorem, mutato ſuperficiei habitu, nigris aliquid gratiæ accedere moroſamque excuti triſticiam dubitandum non eſt, & eſſe ſplendorem cutis in Æthiopibus, quaſi argenteum, qui nigredinis elevet ignominiam. Holoſerica in profundisſimâ nigredine propter ſplendorem, qui à ſuperficie & ſcrobiculorum limbis reſultat, aliquid promittunt læti, &, prout eſt radiorum incidentia, aut villorum ſphærica protuberantia, candorem utcunque repræſentant; quare à funeribus etiam abeſſe ſolent, ſuffectis in eorum locum aſperis, ſtriatis & rigidioribus pannis, quique omne lumen, ceu lætitiæ materiam, ſcrobiculis ſuis & hauriant & ſuffocent. Itaque, ſi hiſce exemplis æſtimare Æthiopum nigredinem æquum eſt, ſatis eſt causæ, cur eam lætiorem appellemus; nam & refulget ſplendidè, & molliciem holoſericorum vel ſuperat, aut certè aſſequitur; ne jam dicam, ut alibi apparebit

ſubject.

ſubjectæ cutis rubore ſic temperari nigrum iſtud & fuliginoſum reticulum, ut aliquid etiam ex illo non obſcurè trahat. Nec tamen opinor præferendum eſſe hunc colorem aliis, niſi quis in nigris, triſtibus, ipſa denique nocte delicii quærat partes; imo, nec ipſi Nigritæ, licet aliquibus indiciis conſtet eos vernaculo colore valde teneri, adeo eum cæteris proponunt, ut non variis adſcitisque ex herbarum genere pigmentis habitum illum ſtudiosè & quaſi in pœnitentiæ ſignum obducant, Faunorum inſtar

Sanguineis ebuli baccis, minioque
rubentes,

ut de Nigritis in Zoffalæ & Melindæ oris memoratum.

Caput Quintum,

Mollicies cutis Æthiopicæ inuſitata & holoſerica notatur; ejus cauſæ illuſtrantur, exemplo florum & canum ex inſulâ D. Thomæ. Singularis obſervatio

tio de calore & transspiratione istorum animalium.

RArissima verò est, quæ cum nigredine istâ conjungitur, cutis mollicies, & initio quidem horrorem contrectanti incutiens, mox tamen assuetæ manui speciem exhibens mollissimi panni, in vivis majore paulò calore, in mortuis frigore comitata; ita ut ingratum toties algorem sentirem, quoties improvisa manus superficiem cadaveris feminei vel attingeret aut percurreret; non dissimili ratione, atque Bombycum ista pellis in lævi & albâ superficie horridiusculum frigus alere videtur, mox iterum ad asperiores striatasque cutis eminentias defecturum; exuviarum enim longè major esse calor solet, quàm renatæ subtus pelliculæ. Non te moretur hic, Vir Excell. quòd, cum nigredinem in concavâ striatâque superficie eposuerim, idem tamen in Nigritis habitus incredibilis lævoris præbeat sensum, quando ad lumen suffocandum,

ſecandum, quod eſt nigrorum, figura illa ſatis eſſe poſſit; ad duram aſperitatem præter acumen etiam rigor concurrere debeat: pergamus in hanc rem panni lanei & holoſerici exemplo uti, in quorum iſto, extra ſubtegmen elati faciles atque obnoxii villi contrectanti ſtatim cedunt, & ex ſtriatis rectisque fiunt convexi, in tantum etiam nigredine ad candidum ſplendorem declinante; in illo, rigidiores & propter brevitatem magis renitentes, ſi non aſperè, at ſaltem minus molliter ſentienti accidunt & Φάσιν difficiliùs mutant. Talis quoque eſt florum nonnullorum in vegetabili regno textura, neque per unum tantùm, ſed varios colores diffuſa: equidem, ſi tactus adhibeas experimentum, in aliorum ſuperficie rigidam & ſetoſam penè duritiem, in aliis mollem & holoſericam planè lævitatem deprehendas, & in eodem quoque flore vario luſu alternantem. Eſt Leucöii lutei ſpecies, cùm propter coloris illam viciſſitudinem, tum ſtrias

 macu-

maculasque holosericas Botanicis celebrata; est in Violâ sæpe bicolore arvensi, & manifestè in Iride Persica mollis, holosericus, &, colore tenus, Æthiopicus contextus, propter exstantium villorum molliculorum & plus quàm capillarium flexilem convexitatem. Imo, ne manifestiore similitudine causa nostra destituatur, transeas velim ad ejusdem ferè plagæ hospites & populares Canes, quos Guinea mittit aut insula S. Thomæ, depiles istos atque omni ex parte calvos, ab eodem colore Æthiopico & mollicie bombycinâ commendatos; in hisce, si microscopiorum & sagacis conjecturæ ulla fides, cuticulam à subjectâ reticulari & fuliginosâ membranâ, de quâ suo loco dicemus, in infinitos simul villulos, sed molles & tactui cedere idoneos, extolli animadvertes. Unde similem esse cutis texturam in Æthiopibus reor atque in istis canibus, & ab expansione reticuli subcuticularis, in molles subinde nodos aut villos excrescentis,

tempe-

temperari cuticulæ rigorem, & quasi holosericâ superficie obduci: accedit, copiosam humiditatem, quâ madet cutis Æthiopica, asperum lævorem plurimùm adjuvare: sanè, quibus minus succi in habitum colligitur, cute sunt multò & rigidiore & duriore, uti Mauris &, qui Mediterraneum accolunt mare, Europæis contingere solet. Id unum nunc patere addam, Vir Exc. ad nostrum etiam propositum ex parte spectans, tantam nempe Canibus istis, sivè Afris seu insulanis, adesse transpirationis effluviorumque calidorum materiam, quantam in nullo animalium notasse memini, etsi omni aliàs pilorum copiâ calorisque fomento destituantur, & ad nostrum hunc frigidiorem aërem contremiscant. Unde conjeci animalis hoc genus, ad transplantationis commoda (in calidiorem enim temperiem faciliùs abire morborum semina compertum est) & ad naturam Senum frigidorumque refovendam utilissimum esse. Observa-

verat

verat jam olim, & illuſtri Germanorum Societati indicaverat Celeberrimus meritò D.D. Langelottus, hiſtoriam Canis depilis, Epilepſiam in ſe corporis propinquitate derivantis, ægro in totum liberato. Ut Septentrio nunc quoque Ludicra in remedium admittere poſſit, & perinde voluptaria ſit frigoris morborumque medela, ſicut eſſe caloris & affectuum per frigida animalia in ferventioribus plagis ſolet. Eſt nempe Draconum ſeu Serpentum ibi ſingularis uſus, qui, dum lævi & frigidâ ſuperficie nitroſorumq; effluviorum emiſſione cutim percellunt, calorem vehementiorem ſanguinisque orgasmum ſpecioſè coërcent, virginalium magna pars deliciarum. Nondum tamen obſervare potui, num in Nigritis vivis eadem ſit tranſpirationis conditio quæ eſt in canibus illis, quamvis in eam ſententiam ut propendeam, plura ſuadere videantur, & quod ſuo loco adducturus ſum experimentum.

Caput

Caput Sextum.

Nitor argentei ſplendoris æmulus unde oriatur in cute Nigritarum. Exigitur corporum noſtrorum ſuperficies & peculiaris ſplendor; deberi eum partim ſanguinis effervescentiæ cutim expandentis, partim tenſioni ſpirituum in nerveas tubuloſasque cutis veſicellas influentium, tandem etiam rori alicui aut ſucco ſuperficiem oblinenti, variis experimentis aſſeritur.

DE Nitore autem, qui in Æthiopum eluceſcit habitu, mirabile eſt, eum noſtro illo eſſe vehementiorem, & ut eſt radiorum incidentia, argentei quoque ſplendoris æmulum. Alimus ſinguli peculiarem in hoc corpore lucem, quæ per vultus undulans lineamenta, ſi accuratè expenditur, vigorem & deliquia valitudinis haud dubiè indicat. At longè eſt Æthiopum ille ſplendor

dor nostro potentior, & quasi lævore olei conciliatus, qui unde originem sumat, nemo facilè dixerit, nisi qui secum & cum experimentis rationem bene putârit, quæ ego ex hac parte, quamvis exili, & plura desidero & accuratiora. In universum haud ineptum judico, deberi illum nitorem, partim spirituum sanguinisque raritati, partim unguini cuidam volatili & lentè per cuticulam diffuso. Est cutis passim nostra infinitis & plùs quàm capillaribus vasculis fibrillisque nerveis pertexta, quorum tumor & subsidentia pro naturâ & raritate fluidorum non colorem tantùm sed & nitorem ejus mirificè variant. Effervescentiæ autem præcipuæ hìc sunt partes, quæ, prout sanguinem in capillaribus modificat, & spiritum in sphærulis aut vesiculis cutis papillaribus expandit, ita vel tristiorem aut vividiorem nobis fulgorem adspirat. Longè alia certè est lux nostra vivo & bene habito corpore, quàm deficiente eo, in moribundis autem planè collapsa, & Hippocratici vultus

tus potiſſima nota ; refugiente enim ex utriculis nerveis ſpiritu, ſuperficies velut ſubſidit & complanatur lucem recuſans. Putem autem, ut hoc adjiciam, quæ convexam nacta ſunt ſuperficiem, potentius lumen repercutere, quàm quæ plana ſunt, & omnibus punctis illud æqualiter hauriunt; atque inde albedinem quidem in morbis ipſâque morte intendi, ſed vitalem & expanſivam lucem interire. Quòd ſi minima quæque circa hoc argumentum intelligeremus, non dubitarem, quin magna prognoſticis acceſſio, magna Medicis autoritas per hoc fieret, & inopinæ ſæpe mortes prædici ex vultu poſſent. Annon aliquando cadaveroſus pallor in vivis deprehenſus indicium fuit fati imminentis, repulſis ſubitò præter naturam ad interiora ſpiritibus deſertâque ſuperficie? Talis ergò nitor à ſanguinis ſpirituumque vi elaſticâ ortus, omnibus eſt gentibus ipſiſque Æthiopibus proprius; licèt alia quoque accedat cauſa, quæ ſplendorem hunc in plurimis & in Æthiopi-

Æthiopibus maximè foveat, eaque externa & positiva, unguinosus nempe, crystallinus & mercurialis halitus, texturâ illâ porulorum insensiliter exsudans; nam ne crassum illud esse aut copiosum existimem, tactus jubent experimenta: mercurialem voco halitum, qui Mercurii instar micet, habitumque leviter occupet. In dealbandis metallis notum est, quàm exiguum sæpe Mercurii momentum ingentem superficiem perambulet tincturâque suâ imbuat. Nitor autem in nigredine Æthiopicâ lituræ mercuriali haud est absimilis, nam obscuritatem aliàs tristem efficaciùs animat; ut adeò, si colore non possunt, possint certè fulgore suo fastum nobis facere fumosa Nigritarum corpora. Scio pluribus esse animalibus superficiale quoddam & splendidum unguen, imprimis piscibus, ad natandi usus comparatum, non albis tantùm, sed & nigris μαλακοδέρμοις (nam ne solis hominibus colorum ista æmulatio concessa videatur, etiam in pisces varietas

rietas deſcendit) & omnium immaniſſimis Cete liberaliter ſuperfuſum, ut ne ad aëris diuturniorem uſum ſicca aut aſpera cutis aquarum morari illapſus poſſit, mergendique & nandi neceſſitatem intervertere. In pilis autem & plumis animalium amphibiorum emicans ſplendor, quemadmodum ſubinde ſucci inguinalis glanduloſi, quem in Meditatione de vitâ ſub aquis attigi, debetur linimento, ſic etiam maximè à naturali humoris nutricii aëreique fluidi, quod in pilis copioſum eſſe oſtendemus, oritur expanſione; quippe per hanc ipſam eſt, quod rigeſcant viventium pili mediis in aquis, etiam poſt mortem, ſed violentam; nam tabificâ, ut in homine quoq; accidit, fulgorem iſtum intercidere, pellium delectus ſatis ſuperque docuerit. Ne quid autem temere agere videar, putem præter illam ſpirituum in extremis tenſionem, omnes propemodum animantes, & ipſum imprimis hominem, perfundi ſecretiore quodam & unguinoſo ſucco, qui in ſuperficiem

perficiem non tantùm erepat, ſed cutis ipſiusque cuticulæ texturam penetret, emolliat, ne ipſarum ſiccitas & naturalis rigor ſubjectarum partium uſum, ſive ſenſum ſeu motum, impadire poſſit. Notiſſimum eſt, duriores paſſim corporis habitus ad tactum minùs bene eſſe compoſitos, quemadmodum illos etiam, qui nimio diffluunt humore, molles, *Deliaci manu reciſi*; unde temperiem congruam, quâ opus eſſe ad ſenſum tactus exiſtimabant, nulli adeò parti tribuere auſi ſunt Anatomici, præterquàm cuti. Siccitate verò nimiâ papillas nerveas validiùs conſtringi, & ſi quis eſt in ſpiritibus ſeſe expandendi conatus, ſoliditate texturæ contractioris retineri probabile eſt, cui emendando ut omnis humiditas inſervire poſſit, tamen nullum eſſe in hanc rem efficacius remedium, quàm oleum, membranarum, chordarum, nervearumque fidium præparatio quotidie docet; nam non ſuperficiem tantùm ſed minima etiam contextus penetrat, lævoreque
ſe

ſe ſuo & particularum viſcosâ hamoſi-
tate aëris inſultibus ſic ſatis opponit,
quod in nullâ adeo humiditate reperi-
as. Ex quibus judicaverim unguinis i-
ſtius ſuperficialis non in nobis modò,
ſed in Nigritis quoque, propter immen-
ſam aëris ſiccitatem, uſum eſſe maxi-
mum. Imò hæc fortè ipſa ſit ratio, cur
Æthiopes, quod in itinerum commenta-
riis legiſſe memini, aridam nimis cu-
tim oleo pinguedineq; animalium ſtu-
diosè emolliant, ut ne ſcilicet nimio
ſqualore & infensâ ſiccitate membro-
rum uſus intereat: quamvis non hanc
tantùm, ſed potiorem quoque cauſam
ſubeſſe intelligam, caloris tempera-
mentum, niſi prodigio ſimile videatur,
calorem oleo temperari. At verò expe-
rimentis cognitum eſt, nihil tam obſti-
natè admiſſum ſemel calorem cuſtodi-
re, quàm nigra, quia nihil à ſuperficie
reflectunt, omne intro convertunt, fe-
rente huc minimorum texturâ; nigro-
rum autem ſuperficies, ut jam ante di-
ximus, in acetabulorum ſpeciem effor-

matæ recipiunt tantùm & abſorbent luminoſos calidosque radios, quos convexæ validiùs à ſe repellunt: hinc Nigritarum corpora, poſtquam exſiccata ſunt, æſtus multò impatientiora, quàm humida unguineque delibuta; hujus enim præſentiâ eductus calore cuticularis ſuccus nonnihil compenſatur æſtusque depellitur: quippe olei iſtæ ſive ſphærulæ ſeu viſcoſi hami aſperæ & ſiccæ nigredinis cuniculos facilè explent, ſuperficiemq vel lævem reddunt aut planam, certè talem, à quâ reſilire utcunque immisſi radii posſint & calorem imminuere. Ex illâ quoque nigrorum ratione ad veſtium colorem habitumque in itineribus attendant oportet, quibus aliqua corporis ſui cura eſt, nec promiſcuè alba in hyemem, obſcura aut nigra in æſtatem rejicienda; hiſce enim calor maximè conſervatur ſemel impreſſus, illis excipitur tantùm. Pileorum itaque alborum, & ex albâ promiſsâque lanâ penularum apparatus, militaris uſus oportuna inventa,

venta, non nisi æstatem sibi poscunt, cæteris anni partibus damnanda, ubi nigrorum iterum fructuosius compendium; quod equidem notare velim curiosolos & molliculos juvenes, qui, ut minima quæque vestiariæ pompæ in usum transferant, tuorum hìc, Vir Exc. popularium intempestivâ æmulatione & in militarem usum repertis figuris coloribusque in vitâ hâc civili quietisque studiosâ vanissimè superbiunt, ludibria potius Gallorum quàm imitatores. Delectum autem esse habendum colorum vel maximè suaserit vitrorum causticorum experimentum, quibus longè promtiùs nigra quæque calefiunt & accenduntur, quàm alba, intacta ferè, aut serò & non nisi operosè inflammanda.

Caput Septimum.

Nigredo Æthiopica, ejusque causa materialis & proxima deducitur: hactenus conjecturâ tantùm definita experimento

mento Æthiopissæ in lucem prodit. Consistere eam in membranulâ quadam, reticulatâ, pingui, unguinosâ, & fuligine delibutâ, cutim inter cuticulamque repositâ, per cuticulam, quippe quæ lucida est, transparente, cutisque colorem, album & nostro etiam candore non inferiorem, obducente, demonstratur. In hujus rei argumentum plura accedunt & uveæ oculi tunicæ & aliorum exempla.

UT ne ergo in externis & superficialibus hæream, atque tuum, Vir Exc. morer desiderium, perspicienda nunc est nigredinis illius, quam hactenus obiter modò attigi, vera & materialis causa, & non conjecturâ solùm, sed vivo atque oculato experimento demonstranda, quando fortunæ quodam munere nuper in manus nostras incidit Æthiopissæ cadaver, cujus occasione hanc lucubrationem aggressi sumus. Fuerunt quidem antè nonnulli, qui suspicione in causam nigredinis sunt adducti, sed sive oculorum fide minùs rectè

rectè ſint uſi, ſeu improvida manus inceptum defecerit, nihil exactè aut naturæ convenienter definiverunt. Eſt aliquid, quod teſtatur veſtras ille magnus Riolanus Cap. IV. operis ſui de cuticulâ; *Nigredo*, inquit, *Æthiopum ſolam cuticulam inficit, ut nuper in Æthiope ad Anatomiam diſſecto vidimus*: ſed plura exſpectantem nimis facilè ſuſpendit; nam cuticulæ quidem ad nigredinem iſtam non alius eſt reſpectus, quàm cutis, neutra enim propriè inficitur, cùm hæc opaca ſit & candida, illa etiam, quàm Europæorum ulla, magis pelluceat; quamvis hanc quoque opacam eſſe naturaliter, magni nominis Scriptor nuper admodum voluerit, infelici, niſi fallor, & ex Æthiopum illo habitu redarguendo experimento; eſt enim membranula, &, ut cæteræ, quæ ſuperficiem viſcerum proximè ambiunt, pellucidisſima. Ab altero Piſone, & ipſo viro rarisſimæ in talibus diligentiæ, cùm plures habuerit ſecandi occaſiones, id tantùm adfertur paulò curioſius

riosius, *nempe reperisse se, nigredinem illam non ultra cutim penetrasse, quòd cuticulâ sive epidermide ablatâ inferior cutis omnimodam corporum Europæorum referret albedinem*; id quod à Medico etiam Anglo didicisse se illustris narrat Boylæus. Tandem verò divinâ conjecturâ rem ipsam sine experimento, ut mihi quidem videtur, assecutus est ingeniosissimus & plus quàm lynceus Anatomicus M. Malpighius, cujus in res Physicas, tum maximè Anatomiam, meritis quidquid est hominum venustiorum jure assurrexerit;is autem Exercitat. de Tactus organo ad illustrissimum Comitem Jacobum Ruffum; postquam *cribrosi & reticularis corporis, cuticulam inter & cutim per varias animalium partes, & ipsam imprimis linguam dispersi* fecit mentionem, tandem in hæc erumpit verba: *ex quo transeunter deduco, non incongruam fortè nigredinis Æthiopum causam; certum enim est ipsis cutim albam esse, sicuti est cuticula, unde tota nigredo à subiecto mucoso & reticu-*
lari

lari corpore ortum trahit. Est ergo pingue quid & mucosum, quod utramque membranam molliter distinguat, quod, ut ante Malpighium nemo detexit, ita in Æthiopissâ nudis illud oculis manifestè contemplati sumus, in araneatâ tenuitate nigrum, opacum, &, si conglobetur, cuticulæ nitorem specularem obfuscans. Fateor, cum separaremus primùm cuticulam, factum esse, ut corporis mucosi & reticularis, si enim appellare nunc constitui cum Malpighio, partes subjectæ cuti adhærescerent, adeoque suspicionem injicerent nigredinis cuti intextæ, sed, postquam diligentiùs versare superficiem cœpimus, apparuit lusum eum fuisse meticulosæ manus & nimis temere pendentis; vidimus enim, etsi distincta sit membranula, tamen affinem magis esse & obstrictam cuticulæ quàm cuti; quippe sæpius experiundo, calore cerei, aquæ, ipsâ denique novaculâ, à cute faciliùs quàm cuticulâ secedere reticulare illud textum deprehendebatur; atque inde,

 nisi

nisi prudenti tractu manus regantur oculique, apparet nigredo ista cuticulæ agglutinata & velut ejus propria, quam tamen separari etiam istinc posse vel digiti in mucum illum satis firmi ostenderint. Itaque ex hac paulo negligentiore curâ accidisse arbitror, quòd nonnullis visa sit hæc nigredo cuticulam tantùm inficere, cùm revera neutram imbuat, neque cutim nec cuticulam, ab utrâque perinde separabilis; nam cuticulam exhibuimus modò pellucidam, tenuem, &, ut cum Satyrico loquar, *venti instar textilis*, modò reticulati & fuliginosi plexus coâlitu nigriorem, tandem quoque expansione ejus cancellatâ remissiorem, & nonnihil pellucentem, ut solet fieri, quando explanatis telis filisque lineis lucem pleniùs per poros admittimus. Verum etiam ostendimus liquidò in Æthiopissâ nostrâ cutim candidiorem, & suis illis notis insignem, quibus aliàs gaudere Europæorum cutis solet. Quare, si mucosâ & reticulari fuligine cuticulam
orbarem

orbarem naturâ diaphanam, & mox imponerem cuti, emerſit continuò albedo, illa in Europæis ſic ſatis ſpectata; quin haud illepida erat rei facies, quando hinc inde abraſâ membranulâ nigrâ variegatus refulſit & bicolor habitus, ſicut eſſe ovium ſolet aut canum, ubi ad cutim tondentur. Illa autem membranula, Vir Exc. microſcopio luſtrata, quod Malpighius conjecerat, planè exhibuit plexum reticularem velut denſâ fuligine obſitum, expanſione ſuâ nonnihil lucidiorem, contractione opaciorem; ad manuum verò experimentum mollicula videbatur, & tenacioris muci, ſeu tunicæ retiformis, quæ interiora oculi obvelat, æmula, quam etſi Galenus χιτῶνα ὀυδαμῶς εἶναι, ὄυτε τὴν χροιὰν ὄυτε τὴν ὀυσίαν aſſerat, tamen non membranæ dumtaxat, ſed & tunicæ mereri nomen, quod hactenus etiam obtinuit, mea eſt ſententia. Quod ad colorem attinet, videtur enim propiùs cauſam noſtram reſpicere, eſt is membraneus aut pellucidus, niſi enim eſſet,

 nequa-

nequaquam transpareret ſubjecta Uvea, colore reticulari huic & fuliginoſæ Æthiopum membranæ perſimilis:ut adeo in comparatione colorum cuticula, retiformi ſeu mucoſæ oculi tunicæ reſpondeat, textum illud reticulare nigrum, Uveæ. Quod vero ſubſtantiam ſpectat membranæ oculi, eſt illa tenuis, araneata, ſi ulla, & in hoc ſingularis; non, qualem Galenus ſibi finxit, mucoſa & in pingues ſtrias convoluta, non eſt enim extentæ aut inveſtientis illa figura, ſed collapſæ jam & plicatæ. Sed cum hæc retiformis tenuitatis tantùm reſpectu noſtrum hunc referat ſubcuticularem plexum, Uveæ colorem in partes vocare neceſſum fuit, ut inde aliquid lucis negotio noſtro commodaremus. Equidem Uvea manibus tractata oleoſam nigredinem facilè refundit, quò intelligatur unguinoſum quid reticulatis fibrillarum nervearum plexibus ſuperinduci, & tranſituram alias lucem præpedire: quid, quòd illa Uveæ fuligo haud ſollicitè quærenti in duræ
etiam

etiam tunicæ ſuperficie offendatur, ſolet enim in vivis quoque ſectionibus ſemper aliquid ejus adhæreſcere. Imo eadem planè conditio eſt Uveæ in inſectis, ubi propter vaſtisſimam oculorum convexitatem & infinitos cancellos, quibus ſuccingitur, omnes ejus affectiones luculentiùs apparent. Non poſſum antem hic præterire, quod de tunica hac Celeberr. Williſius lib. de animâ Brutorum ajt: *tunica hæc in plerisque animalibus nigricans in ſuperficie concavâ vel convexà nigro quaſi pigmento obducitur, quod etiam tunicæ alteri contiguæ affigitur.* Accedit Honorati Fabri, gravisſimi Philoſophi, teſtimonium; *proceſſus*, inquit, *ciliares nigri ſunt, quia ex hujusmodi corpusculis ſtriatis conſtant; hinc facilè manui adhæreſcunt, ad inſtar tenuisſimi & tenacisſimi pulveris*: ſunt autem proceſſus iſti protenſa uveæ filamenta, eodem ſucco oleagineo perfuſa. Huic ergo Uveæ membrana noſtra Æthiopica perquam ſimilis, quippe quæ & nigredinem fundat, & adſitis partibus

bus manifestè adfricet, ita tamen, ut elui posſit, redeunte antiquo illo & à noſtris nihil diverſo cutis nitore; imo expertus ſum in recenti membranulâ, totam ferè reticulis ſuis excuti fuliginem poſſe. Quid verò reticulum illud mucoſum, membraneum, tam arctè Jungeret medium, cutim inter & cuticulam, niſi nodoſa interveniret & glutinoſa plexuum reticularium interſectio; unde adeoque dependet, quòd non niſi cum labore & adhibitâ curâ ſeparari posſit. Illa autem ſive filamenta ſeu fibræ texti reticularis non æquè pasſim copioſæ aut eâdem denſitate cöactæ reperiebantur, ſed alibi ſparſæ erant atque diductæ, ut remisſior nigredo & transparens ſubjectæ cutis rubor ſignificabant, in vultu imprimis genis & brachiis; alibi contrà, denſæ & opacæ plenamque noctem admittentes, ut hodieque exſiccatæ cutis teſtimonio probari poteſt, ubi, etſi pasſim propter ſiccitatem fibræ membraneæ ſint compreſſæ magis atque in ſe revolutæ,

lutæ, tamen in nonnullis quoque partibus latissimè à se distare deprehenduntur, cute transparente. In manuum autem pedumq; callis omnia invenimus duriora atque candidiora, ita ut vix differre à nostro habitu viderentur; nempe in examine illarum partium non potuimus membranam illam mucosam offendere, tum quòd arctior pororum in callo textura eam recuset; tum quòd siccitas pinguedinem omnem, quâ adeo constat hæc membrana, excludat. Animadverti autem in hoc ipso cadavere, callum nihil aliud esse quàm lamellata cuticulæ strata, densa & sicca admodum, tandem etiam cornea, expresso omni subcuticulari succo, nisi per quem olim sibi invicem jungebantur. Ex quibus aliquando suspicatus sum, annon per membranam illam adeo pinguem & mucosam sensus tactus in illis gentibus esset obscurior, quàm in nostri orbis hominibus, nerveis quoque cutis papillis longiùs à cuticulâ remotis. Sanè ut hoc crederem, persuasus sum

ſum exemplis à Petro Servio & Gabriele Fonſecâ, Medico utroque Romano, memoratis: narrant illi, unus proprio, alter Fratris Roderici experimento, fuiſſe Romæ Piſisque Æthiopiſſas, quæ ignem manibus innoxiè tractarent, ſaltem diutisiſimè ſuſtinerent: quod ipſum vel manuum callo, aut, ſi alibi quoque corporis ea fuit ſenſus patientia, reticuli noſtri mucoſo contextui imputari debuit. Circumſpicienti deinde amplius, quibus nigredo hæc conferri posſit, incidit primùm Canum Guineenſium color à ſimili membranulâ ortus, plurimorum etiam animalium callosæ pulpæ, quas in ſubjectis pedum plantis alunt nigras omnino atque opacas, illa linguæ hinc inde & labrorum, in Equis & Vaccis inprimis, & quam in pudendorum alunt margine, nigredo; nam, hiſce ſi comparavero labrorum & vulvæ Æthiopicæ circumferentiam, nihil me agere poſſe convenientius exiſtimem. Deprehendi autem in iſtis quoq; cuticulam pellucidam non tam fragili

gili, quàm mucoſo, tenaci, duro & nigro reticulo, videtur enim ſiccioris temperici, maximè in pudendorum labris, inſterni. Sed non contineo me, quin hic etiam Tibi, Vir Excell. inimitabilis dextræ occurram exemplo; is ergo in docto libello Malpighius, *in pede Suis*, inquit, *quem coctum ilicò habere licuit, detractâ duriore ungulâ, dum ſubnigrum quoddam involucrum reticulare ejusdemque naturæ ac in linguâ obſervâram, evello, en, papillas oblongas & ferè pyramidales offendo, quæ velut eductus è vagina enſis emergunt.* Hoc ipſum ergo reticulum eſt illud filamentoſum & membraneum ſubtegmen, quod in Nigritis cutis cuticulæque infringit candorem, atque in nigredinem obſcuram convertit: ego autem, ſi quid de reticulo judicare debeo, non putem illud ipſam eſſe nigredinis materialem cauſam, ſed ſubjectum tantùm, & in fuliginosâ viſciditate, quæ ſeſe nodis aut filis membranæ cancellatis inſperſit, unde unde originem nacta, repoſitam

eſſe

eſſe veram atque indubitatam nigredinis formam. Eſt itaque coloris Æthiopici membraneum ſubjectum, leve, araneatum, toto corpore contiguum: certè, ut non repugnat aurum in tenuisſimum ſive folium ſeu planum redactum laminam eſſe, ita neque hoc, utut tenue & exile textum, à membranarum nomenclaturâ excludendum eſſe arbitror; neque refert, quòd nullæ hìc arteriæ intercurrant, cùm nec in cuticulâ neque in illo viſcerum tenui involucro ullo appareant vaſorum veſtigia. Ex quibus manifeſtum eſt, quænam ſit corporis illius nigri & fuliginoſi natura, quàm pertinaciter cuti infixa, quàmque nullâ adeo arte aut loturâ mutabilis, nec fruſtra hactenus jactatum ſit αἰθίοπα λευκαίνειν, pro eo, qui oleum & operam perdit. Sola violentia hic aliquid poteſt, nec præceps illa, ſed ſollicita & curioſa, & in mortuis molli raſurâ pelliculæque detractione tentanda. Uſus ſum variis & durisſimis experimentis ad explorandam nigredinis

gredinis illius conditionem, nihil tamen inde profeci; nam, quod minimè credas, ad omnia illa quantumvis acria pertinax mansit & invicta; lixivia adhibui, aquas fortes, spiritus acidos fumantes & calidos, color mansit usque idem ex corrugatione cutis tantùm ad fuscitatem nonnihil inclinans murinã: jam verò in exsiccato corio tam arctè coäluerant cum cuticulâ & cute nodi illi membranei & pingues, ut nullâ amplius arte neque coctur â secedere possent, connectente utrasque superficies fuliginoso visco. An autem hoc ipsum cadaveris culpâ, in quod non facilè corrosiva penetrare solent, contigerit, an pinguedinis occasione salina acumina infringentis, non audeo definire. Equidem mandata dedi, ut in vivis consimile experimentum fieret, sed partim herorum superstitio nescio quid mali metuentium, partim Nigritarum diffidentia inceptum destituit; quare ut alii, quibus melior fortuna, hoc ipsum repetant, auctor sim atque suasor. Diu

deinde mecum deliberavi, utrùm alia quoque esset nigredinem experiundi via, & incidit oportunè Variolarum conditio, nam ex hisce quoque Æthiopes laborare jam antè audiveram: sed pauca admodùm suppetebant, & imprimis unum Illustris Boylæi testimonium; *Juvenem, inquit, vidi Nigritam, quo leviter ex morbillis variolisve laborante (dubium enim erat, uter hic morbus esset) deprehendi, virum de ipsô sollicitum sciscitatus, in istis locis, ubi tubercula cutim perruperant, postquam essent persanata, albescentes post se maculas reliquisse.* Hoc post plenam accidisse curationem ægrè persuadeor ut credam; nam, ut in candidis corporibus cum tempore vincere stigmata illa Natura solet, ita in nigris quoque sufficì novum sive succum seu membranam, mihi quidem videtur necessarium: id facilè largiar, non fore tam plenam macularum nigredinem, & relinqui notas, quibus à reliquâ cute distinguantur, sed in totum albescere, id paulò est insolentius, nec alio, quàm

quàm vivo experimento demonſtrandum. Obſervavi autem ſectas aut inuſtas cuti cicatrices, quas, ceu ſervitutis olim Turcicæ indicium, in temporibus pedibusque Lunæ falcatæ figurâ alebat, temporum illâ morâ planè nigras fuiſſe redditas, & cæteræ ſuperficiei ſimiles. Tum verò haud fruſtra eſt, quod in præclaris Hafnienſium Actis, ubi in altero hiſtoriarum volumine Æthiopis ex Variolis affecti deducitur morbus, nihil tale narretur, vix ſine negligentiæ culpâ prætereundum. Ut jam in eam veniam ſententiam, non ſemper à variolis mucoſum illum aut reticularem plexum penitus perforari, ſed tum demum, quando acrior ſanies ſolitò diutius intra cuticulam cöercita, non illum tantùm plexum, ſed cùtis quoque ipſius erodit ſuperficiem; quò fortè etiam ſpectat, quòd in Æthiopibus, ut Hafnienſes referunt, miliares duntaxat & exiliſſimi macularum orbes reperiantur: ſin verò grandiores variolæ cutim quo-

que lacerant, quod Boylæi ægro accidisse crediderim. potuit tardiùs nigredo instaurari, neque ita in totum, ut non post acris materiæ cauterium textura relinqueretur distorta, minùs adeoque idonea ad succum illum atramentosum secernendum, ut sic fusci magis apparerent nævi quàm nigri: quippe propter eam quoque causam Variolarum scrobiculis innasci pili haud quaquam solent, quòd arctior & siccior contextus effluvia compescat. Quibus tandem experimentis evinci posse puto, nigredinem illam Æthiopum materialem, esse corpus quoddam organicum, figuratum, certâque præditum proportione, tenue, mucosum, membraneum, reticulare, pingui & fuliginoso succo perfusum, cuticulam inter & cutim repositum, candoremque cutis, per cuticulam aliàs relucentem, opacâ nigredine infuscans atque obtenebrans.

Caput Octavum.

Materia nigredinis, utrum ex tubulis aut

aut glandulis sudatoriis, an verò ex insensilibus poris seu transpirationis cribro emergat, disputatur. Videri illam potentiâ tantùm in sanguine latere, ex succo deinde aut halitu limpido ad texti reticularis organicam dispositionem, aut certi succi fermentum, actu sub cuticulâ emergere, adductis in eam rem experimentis.

Unde autem materia illa nigredinis proveniat, & quemadmodum sese pigmentum illud fuliginosum in reticula plexusvè membraneos inferat, id cumprimis difficile dictu arbitror. Pertentavimus universam cuticulam & cutim, nihil tamen exspectationi occurrit quod satisfaceret; quin etiam elatâ membranâ illâ nigrâ, modo visu, modò microscopio & tractu molli digitorum, aditus porosque omnes &, qui inde exstillat, succum lustravimus, verùm sine ullo successu. Equidem hinc inde pororum sese extra superficiem exili tractu projicientium osculis inhærescere

re

re nigredinem vidimus, ſed quæ contagio & nexu proximæ membranæ tranſierat. Ex multis etiam poris iisq; grandioribus, præſertim circa collum, extudimus ſuccum albũ & craſſum, cujus antè apparuerant tumores, ut vulgò puſtulæ, vermiculorum ſæpe incunabula, in noſtro habitu effloreſcere ſolent. Sunt deinde alii etiam tubuli, qui cuti intexuntur puſillis oſculis cuticulam perforantes, ſudorum vehicula, ex hiſce quoq; etſi coăctis nihil omnino prodiit. Negaverat quidem vir Clariſſimus cuticulam perviam eſſe, ſed aliundè vix melius demonſtres iſta foraminula, quam Æthiopico vultu, ibi enim, cum pororum oſcilla libera ſint à membraneo & füliginoſo ſtrato, cryſtallinâ luce & innumerabili agmine tubulos iſtos nigredinem ſignare animadvertas. Et verò nullos alios poros reperire toto habitu licuit, niſi quos infinitos cùm oculis noſtris tum microſcopio Natura invidit, nimiùm quàm exiles. Nempe, tres tantùm viæ ſunt, per quas aliquid
in

in ſuperficiem corporis exponitur: una notabilis & oculos vix effugiens, pori ſeu tubuli cutanei, ſingulis glandulis e-naſcentes, ſudatorii meritò vocandi, quòd collecti denſiùs vapores & angu-ſtiis laterum repercusſi in ſudorem ibi concreſcant, aliàs lentè & inſenſiliter disſipandi; ex hiſce quidem alibi cor-poris lympham expresſimus fluidam, nullâ tamen nigri tincturâ imbutam, quò ne ex hiſce aliquid in ſubjectum reticulare corpus confluere credas. Al-teræ quidem viæ minùs conſpicuæ, ſed ad cutis presſionem cuticulæque redu-vias lympham copiosè ſtillantes, quæ ipſa etiam ſunt oſcula ſive arteriolarum ſeu nervorum capillarium, unde ad aë-ris medicamenti ſive eroſionem ſeu la-xationem humor in rivum aut veſicu-lam colligi ſolet; ex hiſce etiam, etſi plurimum elicere humoris potuimus, nihil manavit tincturæ. Tertiæ viæ ſunt minima & indiviſibilia corporis perſpirabilis & rareſcentis puncta, per quæ ut ſuccus adigi nequit quantum-

vis ſubtilis, ita minùs pingui huic lituræ crediderim relictum eſſe locum; effluvia tantùm ſunt, quæ hàc prorepunt, minutim diviſa, nec ſolido coërcenda. Quæ ergo, inquis, ſunt viæ, Vir Excell. per quas pigmentum illud nigrum emanet? ab ultimis quidem nihil exſpectari poſſe videtur, in primis autem nec veſtigium obſervatur nigredinis, cutis enim Æthiopica in quamcunque partem verſetur, eſt tota candida: & tamen emergere ſeu exæſtuare materiam ex interioribus manifeſtum eſt. Prodiit aliquando, non diffiteor, ex tubulis iſtis & cuticularibus oſculis ſuccus niger & melancholicus, ſed qui præter naturam ex acidi fortè Vitriolati miſtione in atramentoſam nigredinem jam antè in glandulis cutaneis præcipitatus ſit, ut ſolent corporis noſtri ſucci pro fermenti præcipitantis ingenio aliter aliterque modificari, & graduali mutatione in varias abire colorum ſpecies. Ut acido hoc tribuam, perſuadent atramenti confectura,

ctura, & ipsa bilis cum ſpiritu Vitrioli digeſtio, tum etiam ſudor acidus, quem ſummo excubiarum Præfecto eveniſſe Excell. Langelottus, ut eſt in amicitiis fovendis planè ſingularis, Clariſſimo Actorum Germanicorũ procuratori Volgnadio ſignificavit. Sed verò in hiſce caſibus & cutis eſt & ſanguinis eadem & morboſa affectio, ibi nulla planè, nam & rubore ſuo ſanguis & albedine cutis perfunditur. Ut adeò res ſit perplexa, candidam eſſe cutim, & tamen fundere eam nigredinẽ, cujus nusquam appareant ſemina. Itaq;, ſi in ſanguine aut ſucco cuticulari latet nigredo, non actualiter, ſed potentialiter, ſed diſpoſitivè, ut pace tuâ his terminis utar, ibi lateat neceſſe eſt: nempè nihil poſt varios conatus ex tubulis ſudatoriis, nihil ex tranſpirationis cribris, neque ex medio pororum genere excerni potuit: quare non antè nigredo conſtare videtur, quàm in ſuperficiem cutis effuſa eſt, in cute, ſanguine & tandem quoque ſemine occulta & potentialiter latens. Ul-

trum ergo textura ſola cutis mutationem inferat,& nigrum hoc pigmentum è potentiâ materiæ educat; an verò aliud & Vitriolatum fermentum clariorem lympham obtenebret inque atramentum figat & denſet, judicio tuo Vir Excell. committi malim quàm meo. Equidem humores pingues & aliter coloratos in ſanguinis illâ purpurâ occultari poſſe, ſolidi tamen contextu aut ſucci fermento educendos, Bilis argumento eſt, quippe quæ ad glanduloſam hepatis texturam aut fermentum, è potentiâ materiæ, ſanguine ſc. emergit, peculiari qualitate & ſanguini antè negatâ inſignis. In tantùm autem ſucci noſtri fuliginoſi alia eſt ratio, quòd non proximè è ſanguine, uti Bilis, ſed medio liquore, qui irrigare cutim ſolet, pronaſci videatur, ſive organicus reticuli ſubcuticularis contextus, ſeu peculiare fermentum intercedat: num verò illa ſit conditio effluviorum corporis, ut, dum poris emanant, mox reticulo membraneo affigantur, & affixa in fuligi-

liginoſam tranſeant nigredinem, incertus ſum; non negaverim tamen halituoſum quid & αἰθαλῶδες corpore noſtro exſpirare, cùm, qui in pædore conſeneſcunt ſui negligentes, fuſci evadant & in nonnullis partibus ſordes concipiant planè nigras, denſas & nonniſi ſtrigilibus cedentes: poſſit ergo ejusmodi materia magis agglomerari in reticulari illo Nigritarum plexu, & quemadmodum ex fuligine vulgò oleum concreſcit, ita hæc quoque ſuccedentibus atomis in pingue linimentum denſari. Quidquid demum ſit, in plurimis herbarum notavi, eas ex diverſiſſimis ſuccis, quibus aluntur, in unum virorem conſpirare; nam ſive albus ſit ſeu luteus, ſive ruber, ſeu deniq;, ut plerunque eſt, pellucidus ſucci color, tamen veſiculari, aut, ſi mavis, glanduloſo foliorum florumque contextu in alium atque alium mutatur. Tulipa, cui rara & fuliginoſa obſcuritas nomen Caminiverri apud Batavos impoſuit, ſuccum habet & ipſa limpidum, qui in floris

floris texturâ nigredinem ſubeat. Chimicorum trivio non ignotum eſt, quomodo pellucidi humores in atramentum côeant, & ſtriatæ denſæq; Vitrioli particulæ, ad fermenti acceſſionem poris ſuis exturbatæ, ſolutionem aliàs cryſtallinam opacent: ſed abſtruſius paulò & minùs cognitum arcanum, quomodo liquor ſulfureus & ipſe limpidus, per magnam ſtratorum chartaceorum molem penetrans, ſigna literarum candida atramentosâ & conſpicuâ imbuat nigredine, id quod in atramenti ſympathetici ſpecie Lutetiæ Pariſiorum à me viſum. Itaque cenſeo ſub cuticulâ ad occurſum certi ſive liquoris aut fermenti nigredinem tandem emergere antè occultam, planè uti limpidus lixivii color objectu ſulfureæ aciditatis in nigrum faceſſit; nam, ſi ſuccus ille aut effluvia actu nigra eſſent in ſanguine, alibi fortè veſtigium coloris iſtius reperias; de Æthiopum autem ſanguine quod nonnulli jactarunt, nigriorem illum eſſe noſtro, non

potui

potui deprehendere. Sed quantum objecti natura ad coloris mutationem conducat, docent Lunæ calces, Vitriolati herbarum ſucci, in quibus licèt nihil coloris oculus advertat, nigredinem tamen manibus liberaliter adfricant. De chartâ Hiſpanienſi, fuco mulierum rarisſimo, notum eſt, ipſam viridem læto rubore genas inficere, nitroſo & volatili ſale, qui legere ſuperficiem corporis ſolet, pigmenti, ut credo, acidioris mutante texturam. Ut jam alienum non ſit credere, cùm corporis noſtri lympha ex variis conſtet particulis, pro quarum diverſâ affectione, fixatione aut volatiliſatione, jacturâ vel unitione, colores facilè mutentur, reſidere in contextu illo reticulari fermentum aliquod gentile atque Æthiopum proprium, limpidiorem ſive laticem ſeu habitum in nigredinem jam notam transformans.

Caput Nonum.

AD remotiores nigredinis causas properatur aliorumque exemplo de diris & voto Noächi decernitur; nullâ ratione potuisse ad Ludæos, ne dicam, ad colorem eorum, referri indictam servitutem; nigredinem non magis esse servitutis indicium, quàm alium quemq; colorem; deformitatem in figurâ potius corporum, quàm colore consistere.

Quam sibi alii sumserunt libertatem de causis coloris antecedentibus & remotis disceptandi, eam mihi quoque à te concessam esse, Vir Excell. omninò persuadeor, ut tandem severiores ingenii lusus per promiscuas lætioresq; quæstiones temperentur. Posse alia etiam adduci, quàm quæ acutissimo Anglorum Th. Brounio, & ab illustri immensæque cognitionis viro, Rob. Boylæo, jam verò antè etiam, ab illo orbis

literati

literati ocello Herm. Conringio ſunt prolata, niſi fallor, ex ſequentibus erit manifeſtum. Incipiam autem ὁμηρικῶς, ὕστερον πρώτερον, à primævis remotisque cauſis. Fuerunt ergo, qui colorem hunc indicium eſſe iræ & maledictionis divinæ opinati ſunt, & ab ipſo Noâcho, illo omnium poſt diluvium parente, profectas diras in totam Chami recidiſſe poſteritatem, unius ob noxam & furias Canaanis; quod etſi in Hiſtoricis Philoſophisque pro illo ſupercilio tolerari nequaquam poſſit, in Poëtis tamen haud moroſè excutiendum eſſe reor. Viderunt jam alii non potuiſſe tum eſſe Chuſi vel aliorum Fratrum hanc infelicitatem, quippe qui pudendo facinore mores non contaminaverant, neque etiam ultimæ Africæ, quam nunquam ingreſſi ſunt Cananitæ, ſed primis illis & conterminis Aſiæ atque Ægypti finibus aſſerendam fuiſſe piacularem & orcinam devotionem; ibi enim habitabant, qui à Canaane orti ſunt, & in quos redundaſſe hæſurum uſque convi-

convitium sacrorum etiam documentis manifestè constat: nulli autem posterorum Chami tot cædibus atque servitutibus vexati sunt, quàm Cananitæ, naturâ & in supplicium feroces: atque hoc est, quod justissimo Spiritus S. dictato imputari iis jure possit, imputantque hodie cordati omnes; quorsum enim frequentata illa ἔμφασις & dirarum in Sacris ingeminatio? *Canaan sit servus servorum.* Quod sanè de Æthiopibus, tanquam longè diversa progenie, nemo facilè ostenderit; hæc enim gens in ultimos Africæ recessus velut ocia relegata, sacris illis & internecinis Israëlitarum bellis, quibus tot tamen nationes & ipsi Cananitæ in servitutem sunt redacti, intacta, cœlo suo & solo fruens, tranquillè semper egit. Cambyses fortè primus, famâ & commendatione gentis excitus, satis habuit ab incepto desistere, oppresso per arenarum moles exercitu. Nupero demum seculo sepultæ diu gentes, nostræ etiam plagæ ostendi cœperunt, &
ad

ad viliſſimos & penè inhumanos labores Hiſpanorum libidine damnari; non tam ullo Barbarorum quàm victoris truculenti probro; nam & ipſi ſervitutem, quàm facilè modicam admiſerant, tàm ægrè tulerunt hodieque ferunt, ut plurimi tædio rerum violentas ſibi manus inferre non dubitent, multos etiam dolor ipsâ morte ſævior conſumat. Fuerunt olim mercium Alexandrinarum numero Ephebi comprehenſi, ad pocula luxumque Romanorum adſcripti; at hodie Africanarum mercium pars maxima, ſexus utriusque Æthiopes, titulis & venaliciis picti, per Europam, velut oſtenta quædam, in Nobilium Regumque delicias diſpergendi: quam ſi quis pœnam nominare velit Cananitis jam tum Spiritus S. miniſterio indictam, & minimè fallaci experimento poſt indictionem probatam, næ is ineptus ſit atque inficetus. Ergo, quas Semi & Japheti progenies exigere pœnas debebat, ultimis hiſce temporibus & Celtiberorum vin-

dictæ reſervatæ ſunt? ergo in hoc ſoli
Hiſpani, tanquam divinæ Fratrum re-
liquiæ, à Spiritu S. delecti & velut περι-
ουσιώτοι? Sed deinde, ut vitium ſit il-
la nigredo & maledictionis effectum,
atque in Chuſum tranſierit iſta macula,
quis tam in migratione gentium, in hi-
ſtoriâ omni & illâ veterum eſt verſatus;
ut Æthiopes andeat Chuſi iſtius conten-
dere progeniem? magnum, opinor, fa-
cinus, nec temerè probandum! pauca e-
quidem pro illis partibus ſtant, multa
in contrarium eunt; nam ipſa quoque
Sacra Canäanis imperium Babyloniam
verſus extendunt, ubi nec Æthiopum
nec tam atri coloris veſtigia. Quod
ſi inde tandem in Æthiopiam migrarunt
premente viciniam Nepotum numero,
ſerò irrepſit color iſte, &, qui æquè de-
bebatur poſteris Nimrodicis, injuriâ
quadam in certam & unam partem vi-
detur translatus. Oſtendit autem Bo-
chartus, Vir in talibus conſummatiſſi-
mæ doctrinæ, & ipſis decem argumen-
tis oſtendit, (quem hic, ut Voſſios ta-
ceam

ceam & Merulas, compilare velle ineptum duxerim & intempestivum) non tam esse Chusi aut Canäanis sobolem Æthiopes, quàm Ludi, filii Mizräim, qui & Ægypto & conterminæ Æthiopiæ posteros suos impendit; quamvis nec hoc usque certum esse putem, utrùm illi, qui hodie vocantur Nigritæ, ab istâ Ludi antiquissimâ progenie sint enati, quia illæ gentes tam diu à communi sensu & annalium memoriâ fuerunt remotæ, ut vix certam iis sedem aut habitum vultusque characterem, saltem qui primitivo sit similis, adsignare liceat. Nostrarum hodie gentium in Europâ tam obscuræ sunt migrationes, ut pauci per commentarios aut originum indices, plurimi conjecturâ tantùm in earum causas sint adducti: quid ergo mirũ, si in Africâ inexplorato terræ tractu, & minùs perspectis gentium historiis, magis hallucinemur. Fortè vastius fuit olim Nigritarum imperium, aut suâ ipsorum abundantiâ vel externorum populorum mutatione se-

des mutare coācti in alias & ſecretiores Africæ plagas ſeceſſerunt, ubi ad aëris deinde terræquè & alimentorum novas ſpecies habitum corporis priſtinum nonnihil variaverint. Equidem non vana videtur conjectura, quemadmodum omnibus gentibus, ſic iſtis quoque neceſſitatem fuiſſe impoſitam vel migrandi aut aliorum admittendi commercia, quibus deinde in variæ gentis miſturam tranſiverint; nec contagio tantùm, aut aëris alimentorumq; cauſis, etſi his ſæpe, ſed ipſis quoque terrarum tractibus, iisque exiguis, gentium illas mutationes adſcribendas eſſe. In plurimis certè apparet, leviculo terræ intervallo, ſolisque montium jugis aut fluviorum diſcrimine, inſignem conſtare habitus colorisque mutationem, ut in ipſis Africæ, regni Congo, Angolæ & Guineæ indigenis apparet; incredibile enim, quantùm à ſe & vicinis quibusque diſcrepent; nam & Senegæ fluvii illam eſſe proprietatem vulgò aſſerunt, ut, qui ab unâ habitant parte Nigritæ,

ſint

ſint omnibus numeris abſoluti, qui ab alterâ, longè abeant, Maurorum colore infecti. Qui ad mare Æthiopicum degunt Nigritæ, alios eſſe & primævis ſimiliores, quam qui Oceanum accolunt, mihi perſuaſiſſimum eſt: illis enim, quod Ludæis olim imputatum, & *comedere filios hominum*, & debellatorum membris paſci luxurioſèque victitare hodieque ſolenne eſt, etſi ex parte ſævitiam hanc Majorum conſuetudo aliarum gentium mitigaverit; nam illos qnidem, qui in Zoffalæ & Melindæ habitant oris, atque peculiari nomine *Caffres* nominantur, cùm Abysſinorum tum Saracenorum Indorumq; commerciis temeratos eſſe, illata negotiorum religionumque vicisſitudo facilè indicaverit. Nimirum fieri aliter non potuit, quin, quòd Arabum Indorumque commerciis viciniâ & oportunitate locorum eſſent objecti, ab illis etiam maculam quandam & vitæ traherent mutationem: qui verò propè Oceanum externum ſiti erant Nigritæ, montium,

quos Lunæ vocant, fluviorumque immensis spatiis ab insultu & consortio peregrinarum gentium tutæ, non potuerunt aliunde quàm à se ipsis, terræ aquarumque genio, varietatem habere, quam hodieque habent, & Itinerariorum auctores in Senegæ accolis notarunt. Singulis autem istis propriam manere & incorruptam vivendi rationem credibile est, tum quòd naturale odium misturam gentis prohibeat, tum quòd suam quisque pulcritudinem nimis æstimet. Non immeritò etiam arbitrari liceat, qui olim in istas Oceani oras effusi sunt Nigritæ, perpetuam dormisse noctem, partim intactos, partim incognitos: in Hammônis certè vetustissimâ periplô, qui errasse versus istam plagam videtur, præter monstra & vanissimas conjecturas nihil offendas. Si quid tamen de origine Nigritarum hariolari possumus, à Noächi filiis uti omne humanum genus, sic hos quoque descendere probabile est, neque tam à Canäane vel Chuso, quippe qui

qui in Arabiâ resedit, quàm à Milnâimo, cui Ægyptus in divisione illâ obtigeret, ejusq; filio Ludo, qui Æthiopum illas terras invaserat, ut rem optimè deducit Bochartus, numerari Nigritarum progeniem. Hæserint primùm in mediterraneis & Ægypti viciniâ, at potuerunt deinde seculorum lapsu ad maritima sese proripere, tandem etiam multiplicatis gentibus ad promontorium B. spei effundi, hinc iterum abrupto per mare objectum impetu ad superiora, ad Congo & Angolæ fines reflecti, mutatis passim in illâ aëris terrarumque varietate animi corporisque naturis; nam istud quidem jam antè notavimus, non esse in illo tractu eandem omnium gentium rationem. At sint tandem omnia illa speciosè vera; repetant à Canâane genus suum Æthiopes, quis tamen securos nos præstet, esse nigredinem maledictionis notam, quod antè attigimus, & servitutem, cujus tot seculis immunes vixerunt, nuper demum & mercantium avaritiâ protra-

cti, colore significari. Ego quidem ignoscendum facilè puto Guilhelmo Postello, mirifico in cæteris homini, quod rem ausus fuerit aliunde quàm à Noâchi diris immissâque servitute nigredinem hanc deducere; aliis autem, qui hoc seriò agere videntur, haud ita occurrendũ existimem. Sit nigredo inauspicata & minùs læta; habeat candor hanc prærogativam, quod sensum ad lætiora animet viresque reficiat; sed quid aliud inde concludas, quàm habere eos naturam paulò difficiliorem, & hactenus esse, quo infeliciores censendi sint nobis ipsis: verùm in maledictionis paternæ & morum trahere argumentum, colorem, qualitatem superficialem & in levi texturâ hærentem, nemini, ut puto, sine culpâ impune est, præterquam Oratori vel Poëtæ, inque his ipsis Emanueli Thesauro, doctissimo cæteroquin Viro, qui in elogiis Patriarcharum de Chamo.

Et

Et fædo eodem semine progeniti
Æthiopes,
Impurissimi ardoris tui adfricti fumo,
Mores suos de colore tuo testabuntur.

Fuisse in Cananitis animi quandam & morum servitutem, fuisse σκληροκαρδίαν potius, quàm notam aliquam corporis gentiliciam, quâ captivitatem & corporalem servitutem erant merituri, omnino mihi imaginor: quippe ut ipsi semper Fratrum obsistebant destinationibus, ita Prophetico oraculo in servitutem, miseram eam atque inopem, & cum nominis eversione conjunctam erant redigendi, idque per divinas Semi Japhetique reliquias; quod in Nigritarum gentem recidisse hodie quoque copiosam & superstitem, ne quidem suspicari licet. Jam verò nec infelicitatem propter nigredinem imputare æquum est, cùm ipsi unum hunc colorem maximè depereant, & damnatissima quæque & ipsum Diabolum, ut refert Linschotanus, albo colore designent; imo ipse splendor & habitus

 corporis

corporis redimere facilè vitium poſſit, ſi quod eſt. Et verò, ſi adeo pulcritudo & analogia partium nigredine fædatur, cur accuratisſimus aliàs epithetorum repertor Homerus, ubi totam corporis emenſus eſt proportionem, Therſitæ, *αἰσχίστου ἀνδρὸς*, cur, quæſo, coloris obliviſcitur, in figuras tantùm diſtorſionesque membrorum intentus? Sed nunc etiam communi Barbarorum ſuffragio in figurarum & ambitus decore præcipua reponitur pulcritudo, ita ut, quem horrore religioſo timeri volunt malum genium, fædisſimâ & malè catenatâ membrorum ſerie deſcribant; quaſi dedeceat hoſtem infenſiſſimum humani generis omnisque ordinis eâdem exprimi formâ, quâ vulgò homines gaudemus.

Caput Decimum.

Cauſæ propiores delibantur. Negatur Solis in formandâ Nigredine Æthiopicâ ullas eſſe vires; infuſcari quidem corpora

nimiis

nimiis solibus, at longè ab illo coloris gradu abesse exustionem aëream; Nigritarum clima, etiam in tanto æstu, humidâ fluviorum, quos ibi habent vastissimos, & nitrosâ cœli aurâ temperari non vanis argumentis probatur.

QUando ergo tam singularis est illa nigredo, neq; à maledictione profecta, meritò quæras, Vir Excell. unde originem habuerit habeatq; hodie; nam hìc in diversa abeunt. Frequentissima est & inveterata opinio, nuper demum reficta, à Solis ardore cùm omnem fuscitatẽ tum nigredinem hanc procedere; sed detexit hoc argutè eruditissimus Anglus Thomas Brounius & oportunè improbavit; quæ cum in vernaculâ tibi sint cognitissima, non repetam, quæ ibi deducta sunt plurima eaque invicta argumenta. Sed tamen alia adhuc supersunt, quæ rem declarare ulteriùs possint, non ita vulgò considerata; nam primò quidem ex ipsâ illâ nigredinis qualitate apparet, non deberi eam æstui, neque

neque enim vel mille ſolibus exuſta cutis talem induat colorem, qui nempe non ſuperficialis ſit, ſed ſub pelliculâ latens, non ſcaber aut ſtrigoſus, ſed in nitido habitu pinguis & lævis; cùm, qui à ſole infuſcantur, præter æruginoſam obſcuritatem etiam ſiccum contrahant & orbitate ſucci nutricii, quippe quem æſtus educit, rugoſiorem habitum, ut hoc ipſum manifeſtum eſt in maris Mediterranei utrinque accolis. Mauri certè & Feſſæ regniq; Maroccani habitatores longè ſunt ſtrigoſiores & ſicciore cute, quàm Nigritæ, etſi à perpendiculo Solis longiùs ſint remoti, quàm vel Angolæ aut Senegæ incolæ. Imo, ne quid ardor aut Solis rectilinea immiſſio obſiſtere alituræ videatur, inſula D. Thomæ directè ſub æquinoctiali ſita & Guineæ plana, pinguiſſima refundunt & ſucculentiſſima animalia, frigido nimirum rore, qui ibi ſingulari Naturæ munificentiâ copioſiſſimus eſt, refecta; hoc enim eſt, quod tolerabilem reddit plagam nimiâ antiquorum levitate

levitate damnatam. Miretur fortè quispiam, non tantùm, quòd habitiores multò ſint homines in iſto climate, verùm etiam numeroſiores & multâ fœcunditate inexhauſti; nam vel unum Angolæ regnum in ſingulos annos ſupra quindecim millia Nigritarum in piſtrinenſes Hiſpanorum operas dimittere fama eſt, ne quid ad patientiæ laudem genti iſti deeſſe videatur. Si quis autem roget, quænam illa ſint, quæ habitationem reddant ſub perpendiculari ſole tam commodam & fœcunditatem inferant; ſunt, meo judicio, fluviorum latè vagantium nitroſæ, hoc eſt, frigidæ & fœcundæ auræ; eſt ros ille aëreus mirificè excoctus, pinguis & nocturno illapſu gratus. Ros equidem non ſata tantùm ingenti & ſubitâ ubertate perfundit, ſed hominum quoque & animalium fluxam in illo æſtu corporaturam tuetur, denſat & ſpecioſâ pinguedine rotundat. Sunt in vaſtiſſimo illo Æthiopiæ tractu Zanzibar poſt Lunæ montes fluviorum longè maximi,

mi, *Suama* & *spirito sancto*, unde illi in insulam S. Laurentii deportati, & hodienùm in Indiam Orientalem & alias regiones mittuntur bene habiti & pingues Nigritæ. In altero Africæ angulo, qui Oceano objicitur, sunt *Zaire*, *Niger*, & ipsi fluviorum immanissimi, perinde inundationibus celebres, ut Nilus, unde in Occidentalem Indiam atque in Europam deducuntur, quos hic habemus, Æthiopes. Illam verò Æthiopiæ humiditatem primus attigisse videtur Francisc. Baco Verulamius insigni honorum juxtà & solidæ eruditionis famâ clarissimus Philosophus; qui in Sylvâ Sylvarum, *omnes*, inquit, *Æthiopes carnoso quidem sed inconcinno sunt habitu corporis crassisque labiis. Nasci quoque eos videmus in regionibus aquæ, propter fluvios aliasque causas, abundantibus; Meröe enim metropolis Ægypti amplum lacum accepit; Longo quoque, ubi Æthiopes vivunt, aquis scatet, & regio circa Capo verde est humida, unde & pesti obnoxia, certè putredini.* Verissimè, nam

nam perpendicularis ſolis injurias corrigunt vapores, terræ horizonti totis noctibus magnamq; diei partẽ incumbentes:ne dicam,quòd magis tolerare ſolem Æquinoctialem posſint, quàm obliquũ & ad Tropicos deflectentem,quòd hic urat tantùm, minùs extrahat vaporum, ille urat quidem vehementiùs,ſed plùs ſimul evocet humiditatis, quam deinde denſatam copiosè verſus terram reflectat, diurnoque ſqualori opponat, ut adeo indigenæ iſti nebulâ fluviorum nitrosâ circumfuſi mirabilem ſentiant & acceptiſſimam temperiem. Illud ergo παράδοξον, hyemem eſſe, hoc eſt, frigus intenſius, cum Sol eſt perpendicularis, æſtatem, cum obliquior, jam antè aliis viſum & probatum, tam immenſæ doctrinæ Cardano in Ptolomæum, quam illuſtri viro, Iſaaco Voſſio, libro de origine Nili. Quare non ineptè plagæ iſti imputare felicitatem liceat, quam uni tribuum Iſraëliticarum Spiritus S. promiſerat, eſſe nimirum *beatam regionem propter cœli & roris fru-*

ctum

ctum; tantum abest, ut in dirarum partem trahere tam insignem Naturæ beneficentiam possimus. Sed non Nigritarum modò, Vir optime, sed aliarum etiam gentium, quæ difficilem experiuntur Solem, esse hoc munus velim tibi persuadeas. Est Nilus, ille fluviorum famosissimus, qui non segetes tantùm, sed animalia quoque maxima, Crocodilos, Hippopotamos, & ipsos homines instaurat atque in pinguem aqualiculum extendit. Quis crederet Alkairi tam ventriosos & curatâ bene cute pingues in illo solis æstu reperiri, nisi ariditatem corporis aura fluvialis, &, quam in potum deligunt, Nili aqua oportuno frigore temperaret, fluentesque aliàs olei particulas in blandam densaret pinguedinem. Sanè hinc est illa diligentissimi Ægyptiarum rerum contemplatoris, Prosperi Alpini, observatio, libro de Medicinâ Ægyptiorum, Cap. IX. *Nusquam gentium*, ait, *memini me vidisse in tanto numero tam præpingues homines, quales Cairi observantur*

vantur ex Viris, plurimos usque adeò pingues inspexi, ut mammas haberent longè mulierum mammis maximis majores, crassiores & pinguiores. Hoc etsi non commodè attigit unde proficisceretur, tamen nitrosis Nili rorisque aërei particulis deberi, etiam atque etiam adducor ut credam; quòd verò Feminæ ibi proportione non æquent virorum crassitudinem, naturâ aliàs obesulæ, id certo vitæ generi, id molestiis partuum & operis clitellariis manuariisque, quas hic feminis reliquit virorum mollicies, tum etiam parciori diætæ, adadscribendum esse reor. Fuere tamen olim nutricum Meroïticarum ubera valde celebrata, ut ex illo Juvenalis apparet;

Quis tumidum guttur miratur in Alpibus, & quis
In Meroë crasso majorem infante papillam?

Estque hodie Æthiopissarum in Mosambicâ eadem mammarum vastitas, ut alibi ex Linschotano adnotavimus, haud

 dubiè

dubiè à nitrosâ auræ fluviorumque fœcunditate producta; Merôe enim, etsi sub Æquinoctiali posita immanissimos videatur æstus pati, oportunè tamen à lacu Zaire vaporibusque ejus reficitur, & nitrositate Athmosphæræ impendentis solis vincit siccitatem. Et ne aliunde hoc repetam, quàm à nitroso, aêreo & fluviali sale, popularis tui, præcipuæ dignationis Viri, Domini de la Chambre auctoritate permoveor; ille in libro, cui titulus, *Causes du debordement du Nil*, Nitri immensam vim, cùm aëri tum aquis Ægyptis conjungi, solidis experimentis ostendit: estque hòc probabilior ratio, quòd in omni rerum naturâ nihil æquè deprehendatur & refrigerare & fœcundare, quam Nitrum. Habet nimirum in se Nitri sal spiritum acidum volatilem, aëris rorulenti sine dubio fœtum, quo sanguinem facilè penetret, & à Solium nimio æstu liquatum molliter coägulet; habet deinde in illâ acidi præsentiâ sulfur quoddam & ipsum volatile subtilis-

ſubtiliſque elementi miſturâ refertiſſimum, quo ſe principiis activis promtiſſimè aſſociet, eorum vires in immenſum adaugeat, vi, qua pollet, elaſticâ. Iſto ergo modo credibile eſt rareſcere animalium & vegetabilium texturam, & ad commodam adipoſamque nutritionem diſponi, præparatis ante blando acidi coagulo olei pinguedinisque particulis. Sed quid multa? oſtendit nuper ingenioſiſſimus Anglus, Joannes Mayovv, regnare paſſim in aëre noſtro ſpiritum, ut ipſe vocat, nitro-aêreum; ceu fermentum quoddam catholicum & vegetativi motus primarium auctorem; qui etſi in hoc noſtro aëre rarior ſit atque obſcurior, in Ægyptio tamen & Nilotico tractu longè eſt manifeſtior & efficacior. Unde cauſam apparere arbitror, cur ſub perpendiculari Sole plurima non vivant tantùm, ſed lautè etiam & delicatè nutriantur; contrà ſub obliquiore, ut in ipsâ Guineæ viciniâ, Lybiæ & Mauritaniæ mediterraneis, propter aquarum rorisque

nitrosi defectum, & validam arenarum reflexionem, inaccessa sint pleraque, inhospita, omnisque culturæ expertia. Nec tamen, qui ibi aut in vicinis degunt rari habitatores, ad nigredinem Æthiopum accedunt, quod vel maximè fieri debebat, si unius Solis ista vis esset, & non alio quàm ardore constaret ille habitus. Nigri ergo sunt Æthiopes, non quòd exusti, sed certo & gentilicio præditi temperamento, pingues, obesuli, æstu illo athmosphæræ, quâ vitalem trahunt auram, per rorem nocturnum frigidumque infracto, accedente sulfuris nitrosi & blandi impressione, quod non habitum modò, sed & numerum augeat gentis, suprà quàm credi potest, populosæ.

Caput Undecimum.

Colorem, qui à Sole videtur proficisci, non simpliciter esse nigrum, sed pro superficiei & objecti naturâ multiplicem, sæpe

ſæpe etiam album, & quæ nonnullorum ſumma tingit nigredo, eam ex ipſo potiùs corporum centro emergere, quàm in ſuperficiem poſitivè à Sole inferri plurimis obſervatis innoteſcit.

VIdendum nunc porrò eſt, utrùm continuò Sol, poſtquam corporum exſiccavit ſuperficies, nigredinem trahat comitem, non etiam alium quemque colorem. Experimentis docemur, adæquatum eſſe Solis effectum, humidas corporum particulas, quippe quæ fluori maximæ ſunt obnoxiæ, inteſtino motu dividere, &, quantum licet, extra corporum ſphæram propellere, exſiccare adeoque & defectu humoris, ſi illa eſt ſuperficiei conditio, indurare, colore è potentiâ magis materiæ, quàm ullo Solis poſitivo influxu emergente. Equidem, ut Solis calor modò colliquat, modò indurat, ſic idem ille non unum ſemper colorem adfricat objectis, ſed pro eorum naturâ nunc nigredinem, eamque vel aridam aut ſucculentam &

 pin-

pinguem, modò albedinem, eamque fuſcam aut niveam. Ex antecedentibus quidem videtur manifeſtum, non eſſe Æthiopum illam nigredinem ab exſiccatione; conſtant enim habitu corporis glabro & ſucci ſanguinisque pleno: illam verò ſive Maurorum ſeu Hiſpanorũ, &, quæ illis ἐκ παραλλήλου reſpondent, gentium ſqualidam & rugoſam ſuperficiẽ, eâ imprimis parte, quâ nudi ambulant, Solis exſiccationi deberi, inde etiam patet, quòd qui in Septentrione frequentiori utuntur Sole, eandem conſequantur fuſcitatem, ſucco ſubcuticulari, cujus antè blandâ expanſione ſuperficiei mollicula & candida rotunditas conſtabat, evocato: atque hinc eſt, quod quæ veſtibus teguntur partes, & directum illum radiorum impetum, non ſentiunt, tamdiu intemeratum ſervent candorem, donec fuſcitas ſæpe continuata in gentilem corporis habibitum, ut in Mauris Hiſpanisque factum eſſe puto, tranſeat, non amplius ſub involucro tuta. Unde non tantùm

eſt

est à fuscitate periculum, ubi aqueæ & nitrosæ auræ ariditatem corrigunt cœli, quâm ubi nulla earum est copia, Sole infesto. Ægyptii, si cum vicinis & ejusdem paralleli incolis conferantur, nitidiore multò sunt cute, quàm isti, ut qui ex rore Nilotico miram accipiant temperiem. Hispani rursum vicinis suis aut qui in eâdem sunt latitudine, magis obscurantur, aquarum infrequentiâ Solis injurias augente. In totis deinde terrarum tractibus miram reperias colorum varietatem, modò remissiorem nunc intensiorem, prout perpendicularis aut obliquior Sol imminet, & imminentis ardorem humida nitrosaque effluvia temperant. Animadvertere visus sum, qui ad oras Padi rejecti sunt Galliæ Cisalpinæ incolæ, minùs esse fuscos, quàm qui in sicrioribus habitant planis, etsi hic quoque inimicum solem sparsa artificio fluenta commodè mitigent. Mævania, Catulli, patria, non habitiores modò homines, sed Boves quoque producit pinguissi-
 mos,

mos, &, quod mirum, in illo æstu candidisſimos; quod equidem non fieret, niſi repercusſi à collibus undique coëuntibus Soles â Clitumni, nitroſisſimi fluvii, aurâ corrigerentur. Sed plurima quoque Sol, obſcura aliàs & fuſca, in albedinem excoquit, dum rorulentis nitroſisque particulis per poros ſqualoris tenaces diſtributis obſcuritatem purgat, moxque continuato inſultu unà extrahit. Saxa in terræ penetralibus tenebris & fuſcitate cöoperta, tunc, cum in moles aſſurgunt & luci exponuntur, nitorem albedinemque mirificam conſequuntur non aliam ob cauſam, quàm quod humiditas deſuper incumbens, quæ æquare corporum ſuperficiem ſolet, radiorum ſolarium impulſibus extracta, particulas relinquat ſphæricas, è quarum deinde mutuâ reflexione candor proficiſcatur. Atque hinc eſt illa urbium ex ſaxo quadrato aut marmore aſſurgentium nivea pulcritudo: hinc Genuæ longè latèque ſuperbientis, Neapolis & Terra-

Terracinæ tanta commendatio, ut & Poëtæ in itinere Brundusino exciderit,

Impositum saxis latè candentibus Anxur.

Quantum ad ceram dealbandam conferant soles, artifices jam satis edocti sunt; de lineis telis, fuscis & obscuris, nemini non domesticâ observatione notum, eas alternatis dierum noctiumque vicibus in albissimum exsplendescere colorem, etiam nivibus certantem. Flores, qui infiniti sunt albi, inter quos facilè primus Liliorum candor, Soli sese debent æstivo multùm validèque superficiem expolienti. Putem autem, ut hoc addam, non aliunde nasci hunc candorem, quàm ab humoris bullati & intra rotundas lævesque pelliculas adacti mutuâ refractione; solam enim partium texturam in colorandis corporibus plurimum posse, & in albedine quidem ad convexitatem quandam superficiei disponi, evidentibus experimentis notari potest. In dealbandis autem lineis telis sine

Sole frustra laboratur; is enim est, quî rorem nitrosum, noctù intra poros receptum, per omnes angulos particulasque adigit, lixiviique aut glutini, quod à texturâ imbiberunt, saporis seu fimi equini (nam hunc quoque utpote nitrosum ad eluendas telarum sordes, & in odoris veluti moschati compendium adhiberi compertum est) aut si quæ sunt aliæ sordium fuscarumque partium reliquiæ, attenuat, dividit, multòque rariorem reddit & quasi crystallinam pororum texturam, quæ deinde mutuâ repercussione, ut in spumâ evenire solet, albedinem repræsentet. Certum adeoque est nullam sine roris humorisque diluvio conciliari telæ albedinem posse, hic enim propriè est, qui nitrositate penetrabili pinguedinem amylatam solvit, & sic satis attritam radiis solaribus lineum illud planum ultrò citròque perambulantibus extrahendam committit. Pendet itaque totum hoc negotium ab objecti naturâ radios ipsos modificantis, pendet ab aliis circumstan-

cumſtantiis; namque, ut alia à colore ſuo facilè deſeruntur, ſic alia eum fortius intendunt, vel cum illuſtriore permutant. Video autem plura eſſe, quæ nitorem aut albedinem à Solibus contrahunt, quàm quæ nigredinem, nec dubito, quin, ſi curam admitterent viva & inteſtinis humorum influxibus obnoxia hominum corpora; etiam hæc ad candorem diſponi poſſent; verum texturæ illa conditio & fluidorum mobilitas cutim diverſimodè afficientium non ſinunt, ut Solis imperium in hoc purum ſit atque inviolatum. Quare animalium oſſa non antè albeſcunt, quàm ille ſuccorum exæſtuantium motus defecerit; in terræ autem cryptis, ubi à Sole remota humiditatem imbibunt, magis etiam nigreſcunt, potius quàm ut albedinem induant. Nempe utrumque neceſſe eſt concurrat ad ſuperficierum candorem, modò humida & velut per deliquium ſolutio, modò lenta & digeſtiva per Soles extractio. Vapores noctù decidui, rore nitroſo admo-

admodum pleni, cùm omnia dealbanda, tum maximè ossium per agros sparsorum sulfuream gravem & fædam medullam salino acumine solvunt, secumque unà solaribus radiis inferunt, donec superficie post succorum corruptibilium exitum particularumque attritionem æquatâ vel rariore redditâ albedinis passim color respondeat. Certè non crediderim alio quam vivo & obvio ossium in campis candicantium experimento admonitum Medicum clarissimum, in novam sceleti humani effingendi & dealbandi rationem incidisse; quamvis esse etiam extemporales quosdam & fastidium hoc levantes modos observatione edoctus sim. Unde constare puto, non nisi subjecti vitio oriri nigredinem, nullamque in Sole esse causam positivè aut absolutè denigrandi. In igne, fateor, culinario, crasso & fuliginoso alia res est, in illo enim omnium colorum residere species liquidò apparet: quippe illo conficiente, non ex albis tantum, sed quibusvis coloribus,

loribus, modò flammam admittant, evadunt nigra, mox etiam dealbanda. Nigredinis autem corporum ustulatorum non aliam esse causam existimo, quàm quòd duplici constent sulfure; quorum unum volatile, superficiarium & flammæ rutilantis materia, alterum crassius, viscosius, denique αἰθαλῶδες, procurrente longiùs igne depascendum, sed maturè exstinctum, post flammarum aliquot impetus, superficiem lentâ nigredine obducens. Enimverò nunquam fixam illam & ultimam nigredinem corpora dimittunt, nisi aperto igne vastata; nam Chemicorum observatis jam satis notum, carbonem in cinerem, hoc est, nigrum in album non mutari, nisi liberior aër fuliginosi sulfuris expansionem admittat. Vocatur autem nigrum istud, quod ignis nondum penitus pervasit, *adustum* aut carbo, qui nihil aliud, quam cinerum superficies crassis mollibusque & striatis sulfuris particulis colligatæ & obductæ; quas ubi ignis diuturnior & severior

rior exhausit, in discretum minutissimumque corpus, *perustum*, cinerem aut calcem nominatum, concedunt, modo ne fusio aut vitrificatio, ut vulgò loquimur, continuitatem reducat. Mira profectò res, albissima quæque, sed oleosa, per tot rutilantium flammarum colores, cœruleum, flavum, viride, rubrum, fumosum, transire in carbonem, ex carbone denique in cineres. Est tamen etiam alia species nigredinis emanativè, si licet dicere, producta, & ex mediis flammis in objectum ustulandum perrumpens, uti imminens lucernæ conus & caminorum cava satis ostendunt; sed verò talia, quæ crassi & miscellanei ignis sunt effecta, Soli, purissimo fluoris fonti, adscribere velle haud est consultum; cùm ne quidem ignis culinaris aut sublunaris omnem carbonariam nigredinem inducat; cùm carbones fossiles, nigri & flammarum commoda incentiva, cespites, *Turfas* Belgæ vocamus, sub ipsis aquis nati, ne quid apricissimis Ericetorum campis tribuere

tribuere videamur, sine ullo igne, nisi fortè olim subterraneus fuit, promtam ardendi facultatem conceperint. Quare tum demum à Sole nigredinem Æthiopibus nostris inustam esse censebo, quando halitus illos superficiales, pingues & viscosas, nobis ostenderint argutuli. At verò non est, ut jam antè vidimus, Æthiopum illa nigredo superficialis, non liturâ inducta, qualis est fossorum in carbonariis, sed interna, subcuticularis, nec ullo saponatorum lixiviorum acrimoniâ eluenda. Ergo, quod pridem attigi, lineamentorum ista proprietas, pilorum nigerrimorum crispa & setosa asperitas, alibi etiam absentia, naris retusæ & labrorum repandorum peculiaris forma, illa oculorum micantium mobilis petulantia, & dentium in medio noctis hiatu incredibilis candor, & alia bene multa hisce gentibus propria, persuadere haud dubiè videntur, quod omnia uni eidemque principio sese debeant, &, quemadmodum nec lineamentorum tractus à Sole

le dependent, ſic neque colorem dependere. Accedit, quod in vultu, qui tamen præ cæteris partibus, hìc ſaltem terrarum, Soli eſt expoſitus, pellucentem quendam ruborem notaverim; ita ut color, prout radii lucis incidunt, non tam niger videatur, quam *brunus*, ut vulgò vocant, aut talis, qualem fuliginoſa nigredo Minio leviter imbuta exprimere apud Pictores ſolet; quòd utrùm eveniat tenuitate cuticulæ, quæ rubicundum cutis colorem transmittat, an verò fuliginoſi reticuli rariore texturâ, non facilè liquet. Non autem eſt abſurdum, mollem cœli noſtri humiditatem partem illam magis diſſolvere, & ad transmittendum cutis ruborem diſponere, cùm manifeſtum ſit Nigritas, quando in hunc orbem emittuntur, palleſcere cum tempore, & nigredinis profundioris partem amittere. Imo, niſi in cæterâ corporis mole pertinaciùs hæſiſſet nigredo, credideram gentis ipſius peculiarem quandam notam eſſe, quoniam ipſi quoque inter ſe

Æthio-

Æthiopes pro plagæ diverſitate in colore & ſtaturâ mirificè varient: ita ut exercitatiſſimus Piſo in Braſiliæ deſcriptione affirmet ſe Nigritam vidiſſe rubris planè capillis & vultu rubro, hoc eſt, ut ego interpretor, cutis ſubjectæ rubedine per cuticulam mediamque fuliginem ſeſe luculentiùs oſtendente. Denique, ſi illa quoque argumenta delibare licet, quibus Brounius Boylæusque toti incumbunt, nihil magis evicerit colorem illum non eſſe à Sole, quàm quòd in aliàs deducti peregrini orbis colonias, etiam in illâ vitæ & aëris mutatione, eundem colorem non tantùm ſervent, verùm etiam in ſobolem propagent, non antè lineamentis aut colore mutatis, quàm miſturam gentis fecerint, & ne tum quidem facilè obliteratis notis, quando hactenus ſimæ nares & deturpata labra Hiſpanienſium Indorum characterem & vultum jam inde à centum annis vitient; Luſitani contrà, notante Edöardo Lopeſio, in illis Nigritarum Provinciis integrum &

quod excurrit ſeculum viventes, necdum tamen formam iſtam nigredinemque Æthiopum imbiberint; ut adeo nihil Sol ad colorem iſtum tam peculiarem conferre videatur. Sed, cùm totæ quoque gentes, iisdem expoſitæ caloribus & Sole vexatæ magis perpendiculari, & illo vultus charactere & nigredine careant, quid aliud judicare æquum eſt, quam aliam eſſe eorum originem. Percurre Vir Excell. vaſtos Americæ tractus & Æthiopiæ parallelos, Indiæ utriusque ſpatia, omnes ibi fuſcos aut candidos reperias, neminem nigrum, niſi origine Afrum aut vernam.

Caput Duodecimum.

FRigori perinde ut Soli denigrandi relictam eſſe facultatem, & in ultimo Septentrione etiam obſcurum & fuſcum haberi corporum colorem ex Hippocratis notabili loco variisque exemplis conſtare videtur; aliam tamen eſſe Septentrionalium, aliam eorum,

eorum, qui in Meridie degunt, fuſcitatem; illam lividam & à coägulo oriundam ſanguinis, hanc rubicundulam, & nimiæ cùm ſiccitati tum raritati & effervescentiæ tincturæque Bilis deberi.

VErùm ut paulò altiùs rem arceſſam, & nihil adeo Soli imputandum eſſe conſtet, eadem fuſcitas, cujus aliàs nutriculam eſſe Solem exiſtimant, in ultimo quoque ſeptentrione major & propemodum tenebroſa, ubi omnia tamen albisſimis nivibus perfuſa externo frigore horreſcunt. Sed quis candorem ibi exſpectet, ubi noctium frequentisſimæ vices, dierum rarisſimæ, ubi aër, & ipſe craſſus, corporum texturam ſuperficialem non tam fundit aut laxat, quàm in obſcuram, fuſcam obſcuramque nigredinem contrahit, ubi tandem maximam anni partem damnata omnia & *in nubem ſpiſſæ caliginis verſa*, ut Solini iſtis utar. Eſt tamen in his locis Solis indigentia, frigoris vis immenſa, cujus ſi in contrarium tanta vis eſt, cur

livescunt ibi corpora inter medias candidasque nives? scilicet, qui à sanguinis spirituumque raritate oritur nitor candidus, facilè in isto frigore comprimitur. Hinc illæ Norvagorum, Lapponum & Samogitharum obscuræ facies, ut quæ Solis alibi est facultas, eam hic frigoris esse intelligamus. De Lapponibus P. Jovius, *Exigua illis corporis statura, luridi contusique vultus*. Ita verò, citante eruditissimo Scheffero in Laponiâ suâ Petrus Claudi, illarum aliquando gentium vivus hospes, de Norvagis, *Nigri admodum sunt ac fusci coloris in corporibus suis.* De Samogithis ad unum omnes, qui vel Russorum viderunt provincias, aut ad fretum N. Zemblæ navigarunt, fusco esse colore & olivam referente; ne quid dicam de Americæ septentrionalis incolis paulò etiam obscurioribus, ut Forbisserus notavit, aut quod de Gronlandorum colore aliis jam compertum. Licet autem hoc à vivendi genere deduci posse videatur deduxeritque olim Schefferus

ab

ab ignium illis fumis piceis ſubterraneisque, quibuscum inde à primâ nativitate colluctantur, à ſqualore illo perpetuò & rariſſimo Solis uſu, tamen nihil prohibet, quò minùs ab ipſo etiam frigore, ab aëre cum nebuloſo tum craſſo rugoſam illam & nigram cutis ſuperficiem deducamus, quæ deinde ex ingenio loci nata obcuritas in poſteros tranſeat eodem usque aëre fovenda. Sanè eam ferè fuiſſe Hippocratis ſententiam ex illis, quæ libro de aëre locis & aquis habet, manifeſtum eſt; *πυῤῥὸν δὲ τὸ γένος ἐστὶ*, inquit, *τὸ σκυθικὸν διὰ τὸ ψύχος, οὐκ ἐπιγινομένου ὀξέος τοῦ ἡλίου, ὑπὸ δὲ τοῦ ψύχεος ἡ λευκότης ἐπικαίεται καὶ γίνεται πυῤῥή.* Sed Cornarii hic verſionem, cùm quòd memorabilis eſt locus, tum quòd à nemine antè in eam rem adductus, pace tuâ, adferre liceat; *Schytharum gens fulvi valde coloris exiſtit propter frigus ingens, non enim vehemens ad illos accedit Sol, à frigore verò exuritur albedo & fit fulva.* Ne jam Solibus ampliùs ſuis Afri denigrandi

tribuant vires, ſuppeditante etiam hanc facultatem frigore. Egregium hic eſſe ſignificatum τ8 ἐπικαίεσθαι & ipſe mecum agnoſcis Virorum optime, planè in Virgilii illo expreſſum,

penetrabile frigus adurit.

Sed quæ illa frigoris aduſtio, quam adeo ignibus tantum ſuis reſervaſſe vulgus videtur? Si Chemicorum inſiſtere veſtigiis licet, utrique, cum calori igneo tum frigoris acrimoniæ, urendi eſſe potentiam deprehendimus. Cauteria ſanè, quæ ſunt ignes Chirurgorum potentiales, modo lixivis, i. e. calidis, modò acidis, hoc eſt, frigidis ſalibus animantur. In igne quidem mobiles ſunt & miſcellaneæ urendi vires, in cauteriis lentæ & non niſi morâ penetrabiles, ſed tamen in his ipſis diſtinctæ & multùm à ſe diverſæ. Plerunque, quæ acida exedit acrimonia, flavam conſequuntur ſuperficiem, quæ ſalſa, rubram, obſcuram & tandem nigram. Mercurius indomitus aliàs igne aperto & mobili, igne potentiali frigido ſeu acido in flavum

vum aut rubicundum pulverem exuritur. Supponamus ergo Borealem athmoſphæram acrimoniâ ſalinâ & acidâ ſeu aluminoſis & adſtringentibus particulis perfundi, ut ſic ipſa cutis textique reticularis ſuperficies leviter vel arrodatur aut ſtringatur, ſanguis deinde ipſe, cujus raritas plurimum tribuit colori, in coägulum abeat, & hactenus lividam potius tincturam, quàm floridam roſeamque per habitum reflectat. Nam, ſi interponere judicium meum poſſum, putem longè aliter ſeptentrionalium fuſcitatem temperari, quam Maurorum iſtam, ipſo etiam ſenſuum teſtimonio rem evincente. Scriptores, fateor, parum in hoc ſunt ſolliciti, & ipſe Hippocrates πυῤῥὸν auſus eſt vocare ſatis licenter, quem P. Jovii & aliorum fide accepimus eſſe lividum. Sed humorum exigenti naturam facilè apparet, etſi in obſcuram fuſcitatem uterque deſinat color, tamen aliam eſſe ubique rationem; in Meridie enim à ſanguinis raritate & tincturâ biliosâ in rubicun-

dulam fuſcitatem, in Septentrione, à coägulo ejus & frigore pituitoſo in livorem cogitur; ut vel febrium documento conſtat, quarum frigus, cum à coägulo procedat ſanguinis, lividum cuti pallorem; calor, qui à bilis tincturâ nimiùm quantùm exaltatâ oritur, impenſum & igneum tribuit ruborem. Crediderim tamen etiam in Septentrionalibus, propter effluviorum à calidis pellium villis repercuſſorum copiam, in illo corporis malè curati pædore, agglutinari cuticulæ particulas, quæ habitum obſcurent fuſcitatemque augeant.

Caput Tertiumdecimum.

Laborioſiùs inquiritur, an frigus ſimpliciter albedinem in Septentrione pariat. Dubia & obſervata de anniverſario piloſorum animalium candore; aërem aliquid, plurimum tamen alimenta, potum & vitæ genus conferre conjecturâ & exemplis deducitur.

Veteres

VEteres, cum mediæ & torridæ Zonæ vim attribuissent denigrandi & ustulandi corpora, ex contrariorum naturâ Septentrioni alba imputaverunt, dubio hoc experimento persuasi, quòd quæ remissior ibi tempestas proprio aut obscuro colore adflaret, ea ad hyemem, nivium & glaciei certamina, niveam recuperent albedinem. Sed non erat, cur tantum sibi sumerent animorum, qui non aliud habent argumenti sui pondus; nam in ultimo Septentrionis angulo non volucres tantùm sed & belluas reperias meram noctem nigredine ostentantes. Quid? annon Cete, quæ sese inter glaciales moles velut in palæstrâ exercent, nigerrima sunt & Æthiopum illum colorem provocant; & est eorum ibi innumerabilis copia & immensa vastitas, &, quod mireris, in horrido illo damnatoque frigore pinguedinis tantùm, quantum Europæ sufficit ad Lychnos; neque illa fixa est aut terrea, sed tam volatilis & spirituosa, ut non secus ac vinum ebulliat, despu-

met, vaſculorumque nimium rigorem rupturâ mulctet: Vacca deinde illa, etſi nigra non eſt, tamen nec alba, & ipſa mole pinguedineque gravis: ut quemadmodum torridam zonam pinguia alere fœcundaque animalia jam antè notavimus, ſic etiam ultimo Septentrioni eadem conſtet felicitas, & Nitrum, fœcundandi illud principium, calori perinde atque frigori aſſociare ſe videatur promiſcuus pasſim hoſpes. Vituli marini aut Phocæ non planè albent, ſed ſuo & certo gaudent calore, &, ne quid frigoris injurias obſiſtere credas, copioſisſimo perfunduntur ſanguine obſtinatisſimæ vitæ. Jam verò Urſi & Vulpeculæ non albæ tantùm ſed & nigræ; avium autem plurimæ, quas frigido aëri vivendi adſtrinxit conditio, nigræ ſunt, ne à frigore ſolo qualitatem arceſſamus, quæ arcaniores poſcit cauſas, & figuræ texturæque ſuperficiei debitas. Quod autem vulgò animalia, quæ æſtate obſcura ſunt gilva aut nigra, hyeme ibi caneſcant, illud ut non negem

gem in plurimis verissimum esse, nam in vicino Septentrione res compertissima, tâmen non putem adeo hoc omnibus promiscuè evenire, neque, si evenit, causam illorum juvare, qui id simpliciter frigori adscribunt. Nempe non fuit historia ita temerè, ut narrabatur, accipienda, vel propterea, quod qui primi jactarunt hoc paradoxum, sola se Oläi Magni auctoritate tueantur. De Vulpeculis quidem Leporibusque etiam hodie narrant, eos hyeme candidis conspici pilis, qui ad æstatem si non exuant at saltem remittant colorem illum. De Ermineo animali, quod Hermelinum Olai Magni, quæ Mustela Septentrionalium & Lapponum, idem cognitum est: at verò non obscure indicio præclarissimi Schefferi ex MSS. Suecicis notare visus sum, esse plura ejusmodi animalia perpetuò alba, multisque temporum mutationibus obnoxia, & inter ipsa hos Hermineos, quos proinde vereor, ne falsò accenseant eis, quæ hyemalem vicissitudinem

tudinem ſequuntur. Deinde haud parum memoratur, quòd non ſit annotatum, quâ potiſſimum parte illa pilorum mutatio contingat, ſummâ an infimâ, & num ad lanam quoque pilis ſubjectam, quâ imprimis denſa Vulpeculæ & Lepores veſtiuntur, idem iſte color penetret, an verò etiam ſoli proprius. Accedit haud vana conjectura videri in iſtis poris, quibus hæc accidit mutatio, ſemina candoris æſtate quoq; deliteſcere, & intendi duntaxat hyeme latiùsque propagari, evidentiſſimo, niſi fallor, in vulpinis leporinisque pilis experimento. Eſſet etiam cognitu neceſſarium, num eidem pili ſic caneſcentes in ſeram æſtatem perdurent, an verò dispereant, ſubnaſcentibus aliis ab hyemali iſto & decrepito candore diverſis; illum enim pilorum caſum plurimis eſſe animalibus familiarem & velut anniverſariæ ſenectæ ſpolia vulgatum eſt. At verò hoc quoque præteriri non debet, quòd nulla adeo ſint abſolutè nigra, quæ albedinem induunt,

ſed dubii plerumque coloris, quique haud multùm à cinereo diſtet. Certè, quæ nigra ſunt, etiam in Septentrione conſtanter & uſque ſervant colorem illum; & licèt vulgus, & qui oculatâ fide deſcripſiſſe rem viſi ſunt, coloris illam mutationem crebrò jactent, tamen neſcio quid ſuſpicionis ex illis Samuelis Rhenii apud Schefferum mihi ſubnaſcitur: ait ergò, *Aves nivales, Lagopodes, hyberno tempore penitus ſunt candidæ inſtar nivis, neque ullam nigram habent pennam, exceptis iis, quæ ſunt ſexus feminini, quæ pennam habent unicam nigram ſub unâ alarum:* hactenus certè nigram eſſe avem mihi perſuaſeram; ſed quàm diſſimile huic quod ſequitur? *appropinquante autem vere griſeum recipiunt colorem, quem & ſervant ad tempus hyemale, quo denuò fiunt candidæ.* Igitur nunquam fuerunt nigræ, & quæ ſunt griſeæ, induunt tantùm candidum colorem, quod & ipſum tam à naturâ quàm fideli narratione minùs eſt alienum. Corvos naſci albos in Septentrione

ne ſine ullâ miſturâ nigredinis notum jam eſt, at verò ex nigris ipſos tales evadere, necdum fando auditum. Ut jam ſuſpicari jure liceat, quæ animalia candorem hyeme recipiant, ea antè fuiſſe vel cinerei aut ſaltem gilvi coloris, nequaquam nigri. Quæ verò ſit cauſa, quòd quæ ſub eodem parallelo & in viciniâ degunt animalia, alia admittant hanc coloris mutationem, alia reſpuant, id quidem, CAROLE DRELINCURTI, criſi tuâ non indignum. In Scaniâ caneſcere Lepores, quòd neque in Zelandia nec procurrente Cimbriæ angulo evenit, vulgatiſſimum hìc eſt. Eruditiſſimus Olearius refert in itinere Moſcovitico, in Livoniâ hyeme candeſcere Lepores, qui tamen in vicinâ Curlandiâ nihil tale patiantur, ſolo Duinâ virtutem hanc velut ſequeſtrante: quâ occaſione mihi in memoriam revoco, quod Scriptores novelli de Guineæ Angolæque oris teſtantur, nempe, qui cis Senegam habitant, Afros, licet eodem aut majore torreantur Solis æſtu æquinoctiali

noctiali propriores, quàm qui ultra & fluvii tantùm spatio discreti degunt, non tamen eo imbui colore, quo vulgò germani Æthiopes gaudent. Unde apparet, non tantùm Solis hic nullam vim esse, verùm etiam aliam subesse & peculiarem tam præcipitis mutationis causam. Quod aliqui de aquarum genio, aut certâ aëris vel fundi conditione suspicantur, id pariter incertum. Inesse aquis tingendi facultatem haud ita improbabile: scimus Veteres multum Clitumno suo tribuisse, & illi boves religioso candore sacros imputasse. Posse deinde aquas metallicas aut sulfureo sale delibutas tincturæ aliquid velleribus immittere aut coriis animalium facilè sum crediturus, modò experimentorum suppetat copia, quæ ego levi curâ in animalibus per potum, Vitriolatis Nitrosisque salibus infectum, fieri posse existimo. Quòd si in pilis jam antè formalis albedo resedit, ipsamcutis texturam attendendam esse arbitror, nam reflexiones illæ luminis per poro-

rum

rum figurarumque in minimis ſitu ex facili variari ſolent. Sunt pili corpora tubulata plurimis & exiliſſimis conflata cylindris, multo interveniente ſucco, qui, prout tincturam imbibit, ſic eam pasſim in ſolidum diffundit: itaque pro copiâ, tincturaque ſucci illius mutari pilorum φάσιν neceſſe eſt; ſed verò illa ſe internæ ſanguinis diſpoſitioni & pororum, quibus effloreſcunt pili, contextui debet. Ut probabile jam ſit; ſecretiorem aëris influxum, qui mutare minimas & indiviſibiles ſanguinis particulas poteſt, etiam pilorum illum ſuccum ad tincturam modificare poſſe; ſive ſola ſanguinis hyemalis, tanquam ſiccioris & denſioris, conditio, ſeu ſimul inde pororum ſtrictura hic concurrat. Aer tamen ipſe etiam per ſe, prout eſt rarior & grandioris capax elateris, ſeu denſior, ita variare luminis illam reflexionem in pilis poteſt, ſicut id imprimis aëris, quo abundant, undulantis copia oſtendit. Sanè pili, etſi ſolidi videantut, perfunduntur tamen non

non ſucco tantùm ſed etiam aëre. Sint ſetæ ſuillæ ſolidæ & aêre caſſæ, habeant minus ſubtilioris auræ vel Elephanti iſti, aut Hippopotami, ſeu Vaccæ fluvialis pili, Avium tamen plumis, quibus moles illa ſolidi in aêre ſuſtinetur, & animalium velociſſimis, Cervo imprimis, Lepori & ſimilibus, hiſce enim propter volatilem levitatem multo opus erat fluido, copioſam intra pilorum poros recondi aëris materiam, omnino ſpontè, & memorabili admodum experimento cervinæ pellis, quod recitat in vitâ Peireskii Celeberrimus Gaſſendus, perſuadeor. Quòd autem, ut ad priora redeam, non perinde omnibus in eâdem athmoſphærâ ſimilis contingat mutatio, effluviorum aliquorum ſingulari tranſpirationi imputandum eſt, ſive hoc ab ingenitâ causâ, ſeu alimentorum conditione aut aquarum temperamento nacta fuerint, quæ etiam in exiguis ſæpe terrarum tractibus variari ſolent. Equidem, pilorum jactura in multis anniverſaria, tranſpira-

tionis modò ſiccioris nunc humidioris copiæ, tum laxitati & pororum ſtricturæ deberi manifeſtum eſt, ut jam non dubitem, quin ab iisdem cauſis colorum iſtæ mutationes deduci etiam posſint ipsâ jacturâ minores. De pororum texturâ ſolæ cicatrices documento ſunt, quantum ad pilorum ſive efflo-reſcentiam ſeu colorem conferat: Relicti poſt variolarum ferociam nævi non transmittunt pilos, quòd textura illa vitiata ſit, & proportione pilorum arctiùs cöacta; in Equis & aliis, ubi rudior corii diſpoſitio & pilorum vis vehementior, perrumpunt quidem per cicatrices pili, ſed ex nigris candeſcunt, ſtricturâ & ſiccitate meatuum, quæ callo propria, ſic modificante colorem. Alimenta & ipſa in ſuccorum mutatione valent plurimùm, præſertim, ſi fermento conſtent ſalino, ejus enim in mutandis coloribus potiſſimas vires esſe non dubiis obſervationibus confectum eſt. De Vitriolo diu jactatum eſt, illud ſive in potu ſeu alimento exhibitum

tum nigredine tingere, & ego, postquam id in Atramenti Theriacæq; confecturâ demonstratum vidi, circumspectiùs arbitrari cœpi de illo Rhasis Lib. 25 Contin. Cap. 24 *Epotam Calchanti drachmam unâ nocte albissimos pilos nigris permutasse, & aliquem ex Cygno Corvum factum.* Non existimem te fugere experimentum, Vir Excell. quod ad scutellatam Equorum nigredinem cùm tuendam tum reducendam adhibere nunc passim solent, nodos sc. & gemmas Quercuum, Vitriolato succo adhucdum fœtas, quas cum primo vere avenæ permiscent, satis inde diu impressæ scutulis notæ adhærescunt, & canicies in nigredinem vertitur. Protritum est succo Quercino multa nigrescere, sive habitum immutet partium, seu particulis Vitrioli striatis & asperis superficiem obducat. Est fortè alibi fœcundior Vitrioli aut Salis vegetativi sub terris aura, quæ nec hyeme cesset, adeoque in plantas aut alimenta irrepens æstivam nigredinem pertinaciter defen-

dat

dat, alibi contrà & in vicinis aliquando locis rarior, aut ad hyemen deficiens, ita ut ad fermenti ſalini & tingentis indigentiam ipſe quoque nitor pilorum & nigredo intereant, ſuccedente canicie, quæ profectò haud contemnendum præbet laborantis pabuli & ſiccioris naturæ indicium; mox iterum ad ſuccorum vernantium & ſalinorum generationem propulſanda. Nunc ergo, quia de nigredine ſermo, quæ alimento aut potu procreatur, poſſet aliquis ſuſpicari, annon in Nigritis quoque color iſte Vitriolatis ſe debeat alimentis, an verò etiam auræ illi nitroſæ, quâ diximus æſtum plagæ Æthiopicæ emendari; verùm id curioſioribus decernendum relinquo.

Caput Quartumdecimũ.

Quænam ergo ſit primæva nigredinis cauſa, & num à parentibus in nepotes translata, originem debeat vetuſtæ Judæorum gentis mutationi, quæritur; degeneraſſe

generasse habitum & colorem gentium jam initio rerum, postquam affectibus & asotiâ duci homines cœperunt, est verosimile; tum etiam in unum primò objectum factam impressionem ab imaginatione in nepotes manasse, & colorem simul illo habitu, continuato eodem vitæ ordine, in familiâ non tantùm aut gente, sed natione hæsisse, non videtur absurdum.

CUm nulla hactenus veri similitudine Nigredinis Æthiopicæ origo sit probata, dispiciendum obiter est, num ingenii viribus primam ejus causam assequi possimus. Hodie quidem tam habitum quàm colorem illum, parentum esse transitivam notam facilè liquet, &, quam quisque pro se, tum Æthiopes, nacti sunt proportionem, semini deberi sive paterno seu materno, illi, tanquam efficienti, huic velut materiæ. Nec tamen propterea fingere oportuit semen parentum nigrum esse, cum sub quovis colore potentiæ & fermentorum diversissimorum capax sit,

nec color ille ſuperficiei interni ſpiritus affectiones deſignet. Habet in ſe genitura cùm paterna tum materna, in minimis etiam atque indiviſibilibus, certam & relativam ad objectum potentiam. Paternum quidem ſemen centrali fermentorum ſpirituumque ideâ præditum in Matris genituram determinatè agit, & pro partium & figurarum, etiam quæ inſenſiles ſunt, patientiâ omnia diſponit & moderatur, nec pellicularum, aut quæ ſunt abjejectisſima corporis noſtri, negligens. Maternum & ipſum occultis latentibusque inſtructum ſolidarum partium ideis excipit ſpirituum è paterno ſemine emergentium potentiam, ſeque proportionatâ ex æquo ratione pasſivè accommodat. Nigredinis itaque ſemina vel efficienter in ſemine paterno aut diſpoſitivè in materno latent, vel ex æquo utrique ſe debent. Ego autem, etſi nonnulli aliter ſentiant, perinde paterni ſeminis potentiam determinatam eſſe exiſtimo, ac eſt materni, nec ullam

ullam utriusque, ut loquuntur, indifferentiam locum habere. Lateant in ſemine ſeu ovo materno nigredinis habitusque Æthiopici veſtigia, tamen, ut in actum emergant, opus eſt modali & determinatâ ſpiritus plaſtici efficaciâ, ille enim eſt, qui occultas & implicatas ſolidorum formas ab aliorum miſturâ ſecernat ſenſuique exponat, ipſe inſenſilis & terminis materiæ incluſus. Per illam ſpiritus actionem eſt, cur à Patre quoque nævi & maculæ in fœtum defluant, nec ſolis Matribus formandi relictus ſit locus. Tantundem autem eſt, ſive dixerim vultus illum characterem, ſimas nares & repanda labra, ſeu nigredinem iſtam, transfundi, utraque enim eâdem facilitate & ab eodem principio deſcendunt. Eſt autem color etiam figuræ affectio, adeoque & ſpiritus plaſtici motibus obnoxius. Non eſt, fateor, adeo dictu difficile, quomodo jam antè in parentibus exiſtens nigredimis nota ad fœtum transferatur, cùm quotidiana ſint & obvia ejus rei experimenta.

ta. Migrant nempe ipsæ illæ ideæ, & colliguntur ex sanguine in semen, tanquam centrum, inde rursum motu spiritus intestini evolvendæ. Habitus sane Æthiopici colorisque ideæ latent in sanguine, atque in semen aut ovum concentrantur, unde ad spiritus plastici fermentationem rursum explicentur. Plurimis hodieque receptum est, condi in ovo corporis istius lineamenta, in quod deinde excrescit, partium nimirum formas minutim descriptas, atque etiam colores; in Ovi namque albumine præter articulatam solidorum seriem colores quoque erumpunt, ille viscerum modò rubor nunc albedo, illa pennarum picta varietas, &, quod stupendum est, ex crystallino & uniformi ad sensum humore. Hæc tamen non antè se exserunt, quàm spiritus indeprehensi fermento aut motu è potentiâ materiæ educantur & conspicua fiant, illud enim adeo est, quod actum & potentiam distinguat, magnitudo sc. & color; hisce enim

enim arbitris tantùm termini partium & quantitates commodè dignoſcuntur. Illa autem ſic potentiâ incluſa, etſi oculum fugiant humanum ac propterea ineſſe ſæpè negentur, inſunt tamen revera, & ſi naturam ſubſtantiamque ſpectes, etiam actu, divino autem oculo planè γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα, ut eleganti & ſanctâ metaphorâ Apoſtolus alibi loquitur. Ut ergò formæ latent in liquore & fermenta activa, quæ figuras demum ſolidorum diſponant, ita ineſſe ſemini Parentum, quod illa Æthiopum lineamenta, illum colorem determinet, omninò eſt neceſſum: occulta quidem ſunt principiò in ſanguine, deinde etiam ſemine, nigredinis veſtigia, ſed, poſtquam in ſolidum & quantitatem materiæ diffuſa eſt, jam colore ſignari, jam viſu etiam aliisque ſenſibus cognoſci poteſt, olim adeo remota & quaſi nulla. Sed tandem horribile ſuboritur & öedipo dignum ſecretum, unde prima illa habitus colorisque Æthiopici impreſſio ma-

 naverit

naverit usque continuata, hactenus enim vulgata argumenta rejecimus. Jam inde à Noâchi temporibus incubuisse genti illum colorem non possum arbitrari, quia inter filios ejus nemo, quod credo, tam ater sit repertus, & à Ludo demum Mizraîmi filio, Æthiopum numerare gentem sagaciores cœperint; sed neque hoc quisquam dixerit, utrùm qui genti nomen, continuò etiam habitum & colorem intulerit, quamvis justa sit suspicio unum gentis auctorem animi simul corporisque notas tradidisse. Si enim in varias formas coloresque discerpta fuisset familia, totidem jam vestigia in eadem regione comparerent, quæ tamen unâ gente & per omnia sibi simili hodieque incorrupta, nihil fovet alieni. Verùm fuerit Ludus, aut quisquis ille est Æthiopum auctor, nigredine perfusus, certè nisi ejusdem sortis conjugem erat reperturus, desicere debuit ex parte color in altero obscurior; ut adeo ex misturâ gentis etiam primi illi prognati videantur;
nisi

nisi quis malit ejusdem habitus colorisque feminam constanti & mansuræ posteritati occasionem dedisse. Jam verò unde illa Ludi, unde sociæ conjugis nigredo? an imaginatione & vitio parentum à teneris, an diætæ culpâ, & in serâ ætate contracta? Quod si ab imaginatione materna, Patris enim nullæ hic sunt partes, quâ formâ, quo objecto, cujus nunquam antè extiterat similitudo, in tristem incidit damnatumque colorem prima illa Æthiopum genitrix? Incidisse quis dicat in picturam casu aliquo formatam & monstro quàm vitæ similiorem, cujus deinde per oculum influxus sanguinis seminisque ideam modificârit, ut esse illa vis imaginationis solet. Oves Jacobi, ut dubii coloris partum producerent, umbram tantùm viderant varii coloris in stipitibus, & per medias aquas refractam, & tamen sola erat tincturæ in fœtu, non figuræ mutatio; non enim erat perinde insolens baculorum forma, ut coloris; quippe quem in baculis fortè, & in loco

co

eo tam inusitato, unde major vis esset impressionis, nunquam viderant. Ex imagine Andromedæ candidioris apud Heliodorum enata est Regina candida, cujus vivum exemplar Mater nunquam antè conspexerat. An ergo eum in modum picturâ aut statuâ, nam ex hac quoque erroris occasionem natam esse scio, imaginatio formata in fœtum transierit, non definio. A diæta autem multò minus est quod promittere possim, minimum etiam ab affectibus; non enim tam superficialis est illa Æthiopum nigredo, sed organica ferè & non levi Naturæ studio procreata. Vidimus animalia nonnulla colorem ab alimentis trahere, & ex Vitrioli drachmâ pilorum tincturam immutari; notum quoque exemplum, nisi fides laboret annalium, juvenis unius noctis curâ canescentis: sed tam artificiosam tamque altè insidentem nigredinem haud temere ab animi corporisve sollicitudine exspectes. Quare, si spontè & non statim ab initio incubuit nigre-
do,

do, credibile est ab imaginatione, cujus semper fermenta partiumque figuras & colores immutandi magna vis fuit, profectam tincturam omnem quoque posteritatem infamâsse. Hanc itaque objici mihi video magnam difficultatem, quemadmodum ex unius vitio in nepotes adeò multos transferri habitus ille potuerit, ad paucos duntaxat ejusdem familiæ aut gentis posteros vulgò pertinens: nam, licet imaginatio nunc quoque notam inurere genti soleat, nisi sollicitè familiam mutuis & intestinis conjugiis tueantur, vix sperare diuturnitatem notæ impressæ licet. Sunt in Italiâ & Galliâ, imo etiam Germaniâ familiæ notis gentiliciis insignes, sed neq; in omnes perinde nec eodem modo transeuntibus, imò tandem morâ defecturis. In Æthiopibus autem jam inde à tot seculis intemerata mansit figuræ colorisque ratio, non in familiam tantùm aut gentem, sed innumerabilem nationum numerum propagata. Quare, si semel ab imaginatione processit

cessit illa vis, necesse est vehemens illa fuerit & mirabili consilio DEI temperata; probabile enim est impressam uni notam, in infinitum venturis usque posteris suffecisse, potentiâ per tot sese deinde gentes actu explicante: Sanè, ut nunc res sunt, declarari commodè negotium hoc potest per feminarum ovarium, infinitis, nisi credere religio sit, cùm ovulis tum ideis partium fœcundum: in hoc totum necesse est primò vis illa imaginationis transierit, antequam eundem planè habitum coloremq; in familiam derivare possimus. Fiunt hodie etiam in uno alteroque individuo mutationes non leves, sed vix in totam familiam, ne dicam, gentem, redundant. Ut jam uniformem concipere ovarii partiumque ejus mutationem in primâ gentis origine debeamus, atque ita singulis ovis impressam sive formam seu ideam, in immensum sese multiplicantem, nullâ amplius arte, solâ imaginationis vi, deficere posse, raro & tamen minimè pertinaci exem-

plo

plo in Dondos; nam eſt aliàs habitus ille Æthiopicus contumaciſſimus: quò magis conſtet, imaginationem, ſi quæ fuit, ſingulari Dei opere primùm productam, nunc etiam intemerato vivendi ordine & gentium alienarum ſollicitâ abſtinentiâ, quæ eſt Æthiopum & omnium Barbarorum conditio, conſervari; hanc enim & non aliam rationem eſſe, cur cæteris gentibus tanta varietas immiſſa ſit, ſuo loco demonſtrabo. Sed quem rei tam abſtruſæ delectare cenſura poteſt, is rogo, Marcum Marci conſulat, virum in idearum deſignanda efficaciâ, ſi quis eſt alius, abſolutiſſimum.

Caput Quintumdecimum.

AD majorem coloris Æthiopici lucem Europæorum candor adducitur, &, in quo ille conſiſtat, explicatur. Sanguinem ipſum, quatenus ſe proximè in reticulata

culata cutis vascula infert, causam esse colorum in habitu; & qui est accidentalis color seu præter naturam, eum vel externo pigmento & squalori Solis, seu interno fermento & veneno deberi, contenditur.

DE colore cutaneo Europæorum nemo fortè dubitârit, quin is solidæ partis affectio sit, & à texturâ ejus dependeat: Verùm, si subitas illas colorum, saltem in vultu, mutationes in exemplum trahimus, apparet esse fluxam potius quàm stabilem cutis tincturam. In cuticulâ etiam severiores Philosophi coloris formam etiamnum quærunt; verùm, ut ipsa cuticula tenuis, atque pellucida, ita non suo, sed alieno & subjectæ cutis gaudet colore. Error est, cuticulam opacam esse & coloris hospitam, temperat tantùm relucentem cutis vasculorumque tincturam ipsa omnis coloris immunis, planè ut impositæ vitri lamellæ picturarum refringere chromatismos solent. Cutis verò ipsa in se complectitur colorem,

eumque

eumque per membranam, ceu, nebulosum cuticulæ textum transmittit paulùm refractum. Sed nec adeo ille color cuti inhærrescit, ut ejus censendus sit proprius, cum vascula tantùm non infinita cutim pererrent purpurâque suâ niveum fibrillarum nervearum contextum inficiant. Est dein cuticulam inter & cutim mucus quidam seu textum reticulare,cujus partes non exiguæ in colore temperando, licet huic etiam humor subinde impertiat tincturam,quam habet,modò tenacem & non eluendam, ut in Æthiopibus, nunc volatilem & superficialem, tempore remediisque atterendam, ut in iis, qui à Sole sunt perusti, aut Bilis fermento luteo commaculati, apparet. Omnia ergo, quæ succos illos, modò subcuticulares, nunc cutaneos & sanguinem mutare apta nata sunt, eadem corporis nostri superficiem alio atque alio colore imbuere semper poterunt: fermenta ea vocare liceat, quia humoribus hanc mutationem inferunt, sive aërea sint &

 fluida,

fluida, ſeu interna & in humoribus quærenda. Quantum autem humores valeant & ipſe imprimis ſanguis in extemporali cutis tincturâ, Gallorum Indicorũ experimento conſtat, quibus lobuli illi nervoſi, carnei, colli ornamentum, nunc coccinam induunt rubedinem, etiam ſanguine certantem, deſpumante ſcil. in cavos & tubulatos receſſus cruore, ſpirituũ effervefcentium miniſterio; nunc cœrulum livorẽ, congelante illo nonnihil vel ſubducto; tandem etiam album, ad interiora planè repulſo, lobis ipſis ſpirituum defectu collabentibus. Tincturæ autem illæ cutis pertinaces ſive morboſæ ſint ſeu naturales, perpetuo alicui & durabili pigrmento imputandæ ſunt, aliquando Bili cùm copioſæ, tum ſubtili & volatili, uti flavus Hiſpanorum atque Italorum color; nunc etiam fixæ & exuſtæ nimium, uti Maurorum Arabumque fuſcitas; modò acido fixoque ſanguinis coägulo, ſicut qui eſt in Septentrione livor, modò pituitoſo & ſanguineo,
uti

uti maris Balthici accolis, tandem etiam sanguineo, hoc est, temperatioris succi dominio, cui se Germanorum & Anglorum inde candor totum debet; nimirum prout sanguinis est textura, ita etiam color cutis modificatur. Ebulliens sanguis & felleo imbutus fermento, etiam in candidis facilè fuscitatem efficit, sed fugacem illam & leviculis remediis subigendam: quòd si usque continuetur, tandem pertinax oritur color & vernaculus, etiam in nepotes transiens; si quidem in totam massam diffusum illud fermentum, semini quoque tincturæ suæ seu dispositionis tribuat partem. Quam vulgò candidiores peregrinationibus suis consequuntur fuscitatem biliosam, pulverulentâ viâ & urente Sole, eam non ab ipso tantùm, quatenus poros laxat & humorem subcuticularem evocat, sed maximè, quatenus biliosum fermentum in sanguine, illo imprimis vultus, ut qui nudus atque inermis, exaltat, oriri probabile est. Notavi proprio experimento, quo-

tidianam illam fuſcitatem facilè acido Arantiorum ſucco domari, quod nempe effervefcentiam ſanguinis bilioſi feliciter reprimat, poros textumque reticularem oportunè conſtringat, ſaltem radiis iſtis Solis minùs reddat penetrabiles; nam radios eſſe & ipſam Solis lucem, quæ hunc colorem inducat, oſtenderint conopæa, larvæ, quibus ſic ſatis ſecuri feminarum vultus, non à colore, quippe quem experiuntur ſub illo tectorio gravem, ſed directâ lucis actione, ſervantur immunes. Ut non dubitem affirmare, lucem, ſi nullo admodum rorulento aut nocturno frigore excipiatur, fuſcitatem & tenebras corpori noſtro inferre. Sed tamen plurimùm quoque effluviorum cutim tranantium naturam hic poſſe mihi perſuaſiſſimum eſt, imprimis, ſi tenax accedat & inſuperabilis calor, vel etiam, ut in Septentrionalibus evenit, indomitum frigus. Sol certè partim evocando in cutim fermenti bilioſi particulas, partim humorem lymphaticum, quò aliàs cum

cum cæteri humores, tum ipſe mucus ſubcuticularis dilui ſolent, exſiccando fuſcitatem inducit; frigus autem condenſando & repellendo; nam craſſiores fixioresque ſive Bilis ſeu Melancholiæ atomi tranſpiratione exitum quærentes, à frigore athmoſphæræ, quæ ſuperficiem ſtringere cutis ſolet, cuticulæque denſitate reflectuntur, interque ſubtegmen reticulare aut mucoſum errantes hærent tandem implicanturq;, cùm ſuo ipſius tum texti illius viſco; quò conſtet, pro cauſarum diverſitate aliam eſſe atque aliam fuſcitatis ubique conditionem. Compertum eſt nævos maculasque ſolares, flavas illas & Bilis æmulas, non aliunde faciliùs contrahi, quàm ſi quis ſudante jam vultu & validâ tranſpiratione habitum ſubitò frigidâ adſpergat; ſic enim ſolutæ fuſæque Bilis particulæ ad frigus in tenues ſeſe colligunt orbiculos, denſæ jam & ſic implicatæ textui reticulari, ut vulgò olei ocelli concreſcere in ſuperficie liquorum ſolent. Jam qui ab interno

 principio

principio & ſanguinis affectione oritur calor & præter naturam, fermento is ſe debet morboſo aut venenoſo; nam, quæ ſuperficialis eſt tinctura & herbarum Metallorumque ſuccis pigmentisque conflata, ad propoſitum hoc non ſpectat. In morbis non inſolens mutari habitum coloremque corporis, modò albeſcere, aut liveſcere, nunc rubrum & aliquando luteum Ictericumq; conſequi colorem. Albedinem lenta & ſeroſa ſanguinis diſpoſitio, Leucophlegmatiæ & Chlorôſi Virginum familiaris; livorem, coâgulum cruoris Syncopticum, acido & pituitoſo viſco prognatum; rubedinem, efferveſcentia volatilis coccineique ſanguinis, in febribus plerumque; fuſcitatem luteam, Bilis modò tenuis, nunc craſſa & fixa, cuti noſtræ adſpergunt: neque per ſanguinem tantùm fuſæ errant illæ nocentium humorùm particulæ, verùm etiam in corporis ſuperficiem inque textum reticulare expoſitæ, pellucidum membraneumq; cuticulæ vēlamen materialiter

liter obſcurant. Color autem ille, tam ſæpe varius à Bile, non alii quàm acido fermento imputari debet, texturam ejus mirificè immutanti; inde enim flavus, viridis, fuſcus, niger atque alii complures habitum nimis defædantes. Venenum etiam aſſumtum vel inflictum, cum in Bilem ut plurimùm ſeſe inferat, eamque diverſimodè diſponat & ſeparet, ſpargere coloris bilioſi virus, non per ſanguinem tantùm, ſed ipſum quoque ſolidorum contextum, idque intra paucas horas, Aſpidum ſuccorumque venenatorum experimentis ſatis edoctum eſt, ne laborioſiùs ea deducere opus habeamus.

Caput Sextumdecimum.

QUæ propriè ſit cutis noſtræ albedo, & quomodo à ſeſe discrepet, ut in vultu rubore temperetur, & tam à tubulorum nerveorum, ex quibus cutis eſt contexta, quam vaſculorum ſanguineorum commo-

modâ expansione candor ille oriatur, expenditur.

QUid autem per candorem intelligamus, ut puto, ex prioribus notum esse potest; colorem, non absolutè album, nec cadaveroso similem, sed gradibus nonnullis à supremo illo exactissimoque Cerussæ fuco, tum etiam fuliginosâ obscuritate recedentem, fuscum nonnihil, lividiorem etiam, carneum, & quem vulgò inter ipsos candidos appellant candidum. Duplex hodie est candoris significatus, nam vel in universum ad omnes Europæos cùm Septentrionales tum Australes extenditur, vel inter ipsos hosce ad unam potissimum gentem, cæterarum quasi matrem, refertur: apud Æthiopes verò omnes, qui à nigredine illâ recedunt, albi, etiam Mauri & Arabes, diversâ comparatione. Est albedo Germanis propria, nempe quæ à justo oritur sanguinis temperamento, & à roseo genarum vigore commendatur,

in hoc uno vitiosa, quod faciliùs, quàm alii colores, deformetur, pro variatâ sanguinis tincturâ in alia omnia degenerans; ubi fuscitas illa vel Septentrionalium aut Meridiei nihil ferè mutari potest secura sui. Respice, Vir Excell, Asotorum vultus, quàm illi ex candidis & molliculis æruginosam induant & pustulatam vultus tincturam, quàm vetus illa & vernula albedo in fædum abeat coccineumque ruborem à nimis sulfureo & spirituoso vini miasmate profectum. Nulla tamen hactenus reperta rubedo, quæ cum Gallorum Indicorum istâ, quando despumant, In comparationem venire possit, & in pictorum operis, ubi imaginem condunt humanam, non debeat albo temperari; uti nec albedo tam est absoluta, quæ non rubro semper infringi. Ut appareat sanguinis ubique in colorando habitu præcipuas esse partes. Nimirum Pictores, ut summum exprimant nitidumque floridi vultus candorem, Cerusâ utuntur, Minio aut Cinnabari, vel,

quæ melius nitorem illum aſſequitur, Laccâ Florentinâ temperato. Et verò color ille genarum roſeus, inſigne aliquando pudoris honeſtatisque argumentum, arteriolarum capillarium per cuticulam proximè transparentium & levi ſanguinis ebullitione inflatarum texturæ ſe debens, non admittit niſi levem Laccæ aut Minii miſturam, aliàs facilè depravandus. Cur autem rubedo plus ſeſe efferat in genis, & cur ad animi affectus magis effloreſcat & obſcuretur, gemina eſt cauſa; prima, quòd arteriolis longè copioſisſimis cutis ibi ſuperficies inſternatur, & cuticulæ, hìc etiam teneriori, propiùs accumbat; altera, quod papillæ nerveæ à plurimis nervorum plexibus oriundæ ex vicino capite, ſpirituum officinâ, fluidum repetant cùm ſubtilius tum copioſius, adeòque fortiùs vel expandantur aut contrahantur, remittente nitore, quo aliàs animari vultus ſuperficies ſolet. Itaque, cum ad ſingulos animi motus ebullitio mutetur ſanguinis & ſpirituum,

modò

modò major, nunc minor, mirum non est aliam aliamque nasci coloris in vultu temperiem, lætam quidem & rubram, si sanguis magis expandatur, ut in irâ & lætitia, tristem & lividam, si constringatur, ut in sollicitudine mordacique animi curâ.

Caput Septimumdecimum.

Differentiæ candoris Europæi ratione ætatis explicantur, & cur infantes, etiam candidissimorum Parentum, mox à Matre rubeant, Senes plerunque obscurius tingantur, quæritur. Rara de Æthiopum nascentium albedine Historia.

EQuidem in nostris, quibus nascendi conditio peculiarem impressit albedinem, mutari color ille per varios numeros solet, non perindè constans & sibi similis; nam ad primam statim lucis usuram rubicundior toto corpore color

color, progreſſu annorum in candidiorem vertitur, in Viris, niſi cura accedat, rurſum defecturus in ruborem intentiorem, in ſenibus tandem tranſiens in ochratum penè pallorem aut obſcuram fuſcitatem, aridâ jam ſtriatâq; villi ſubcuticularis ſuperficie lucem ſuffocante. Notum eſt omnes, qui naſcuntur, infantes, ſive in Septentrione habeant, ſeu alibi in Europâ, protinus à Matre rubere, ut hoc Poëta expresſit, nec in genis modò, ſed toto pasſim corpore colorem alere, qui deinde candidior ſit futurus, ſi ita fert gentis conditio; nam nonnullos quoque candidiores naſci, quàm poſteà evadunt, Lapponum evicerit fuſcitas cum ipsâ ætate & ſqualoris frigorisque augmento ingraveſcens. Noſtræ autem Matres nutriculæque ex rubedinis congenitæ intenſione candorem ſibi ſpondent futuram majorem, quàm ſi recenter albeſcunt, haud vano certè augurio; quò enim magis rubent expoſiti infantes, hòc plus ſanguinis fovere in ſuperficie videntur

dentur, qui demum durato habitu & ſolidatâ cutis texturâ in remiſſiorem transeat rubedinem, albo nempe temperatam; ſed non ſanguinem tantùm, verùm & halitus quosdam craſſiores denſioresque in illis tenebris & uterino carcere contractos, nec ob aëreæ vibrationis defectum ſatis ventilatos, in ruboris illius intenſionem accedere facilè perſuadeor, aëre deinde luminoſo, dum poros corporis ultrò citroq; perpluit, effluvia lentè depaſcente, ut adeò nitidior multò candidiorque exſurgat habitus poſt ſolium aliquot lucisque uſuras, quàm in utero & illâ ſolis abſentiâ. An verò contraria ſit Æthiopum in naſcendo fortuna, ut ex Purchaſii itinerario deſcripſit Boylæus; quòd, ut ipſius verbis rem narrem, *albi naſcantur, coloremque intra biduum cum nigro commutent, & Luſitani regni Congo incolæ liberos interdum ex Æthiopiſſis ſuſcipiant, ac ſæpiùs patres decipiantur, rati, quando infans editur, prolem eſſe ſuam, & intra biduum filius filiave*

liave nigritæ deprehendantur, ægrè hoc ferentibus Lusitanis. Cum autem illa hodie sit experimentorum copia & commerciorum vicissitudo, ipsæ quoque Æthiopissæ in hoc nostro orbe non infrequenter pariant, mirari cœpi, & tantum non fidem narrantis suspectam habere; quòd hodiè nihil tale sit cognitum: Piso certè & Marcgrafius, accurati uterque rerum istarum censores, non poterant historiam tam notabilem, siquidem vera esset, negligere. Nasci aliquando albos inter Æthiopes non est negandum, quando Scriptores exoticorum velut rariores Regum in istis plagis delicias albos referant Æthiopes, *Dondos*, sic enim appellantur; ut diverso quasi delectu illi candidam, nostri nigram pellem, nec minori quisque invidiâ in voluptatis usum adscilcere videantur. Sed ut nunquam, qui nigri nascuntur, in albos mutantur, sic neque, qui albi sunt, nigros fieri existimem, quoniam cutis illa tinctura genitiva est, & jam tum à primis lineamentis impressa.

pressa. Quid? si sperare hoc potuisset apud Heliodorum Persina Charicleæ Mater, habuisset materiam solatii, non temere in hæc verba erumpens, *πεπεισμένη τὴν σὴν χροιὰν μοιχείαν ἐμοὶ προσάψουσαν*: nempe suspectam jure reddebat filiæ candor, cum ipsa nigra esset; sed non est cur Heliodorum magnopere in hoc sequamur pöeticæ magis fidei quam historiæ custodem, ut esse mos hodieque illorum solet, quos *Romans* Galli appellant; pulcrè tamen & Naturæ legibus convenienter, quòd ex Andromedæ intuitu candorem illum enatum esse ostendat, Persinam sic quoque criminis suspicione liberans. Ut autem ad Purchasii redeam narrationem, illam non penitus explodendam esse reor. sed, ut nonnulli amant loqui, cum grano salis accipiendam; non aliter ac si nascentium Æthiopum color dilutior sit paulò rubicundiorque, ut est recens à liquore uterino, mox, ubi aëri est admissus & exsiccari plexus subcuticularis incipit, fuliginosæ illæ fibræ,

quæ

quæ nigredinem repræſentant, arctiùs inter ſe uniantur habitumque magis opacent. Jam antè monui eſſe in cute naſcentium plurimum ſanguinis, experientiâ rem conficiente; nam derasâ in Embryonibus cuticulâ, deraditur autem facillimè cremore uterino emollita, infiniti illi vaſculorum cutim pererrantium plexus & rorulentus ſubtus humor manifeſtè deprehenduntur. Hoc ergò ſanguine tam frequenti & lymphâ ſubcuticulari temperari putem ſtriatas illas & nigras reticuli ſubcuticularis fibras, & in rubedinem ſeu fuſcitatem deſinere; quemadmodum, ſi quis Minio vel Ochrâ extulerit fuliginoſi pigmenti tenebras: jam verò ſanguine poſt aëris liberrima perpluvia, & externum corporis muſculorumque motum (nam hujus potisſimum defectu in utero morari in capillaribus ſanguis videtur) excuſſo & ad truncos magis recedente, roreque illo unguinoſo, qui diſtinebat reticulatæ nigredinis fibras, paulatim exſiccato, neceſſè eſt coïre eas, junctisque

que ſtaminibus profundiùs nigreſcere. Itaque diversâ paulò ratione, modò ex illuſtriore in obſcurum, modò ex obſcuro in illuſtriorem vertitur: hinc noſtræ cutis albedo à ſanguine ſæpè ruborem nanciſcitur, Æthiopum contrà nigredo pallorem quendam, ſi cum profundâ nigredine comparetur. Quòd autem fuſcis nationibus & ſub calido climate degentibus conſtanter talis maneat color, partim ab effluviis bilioſis in ſubcuticulare textum evocatis nec facilè cedentibus, tum fortè etiam defectui roris Lymphatici, qui expolire cuticulam & utcunque lævem reddere ſolet, deducendum eſſe puto.

Caput Octavumdecimum.

DEſcribuntur candoris differentiæ, quæ â ſexu proveniunt, & quot ſæpe & quàm ſollicitis artibus feminarum candor defendi debeat, aliàs facilè periturus,

copioſè

copiosè disputatur. Accedit de fucorum naturâ judicium.

Est in candoris nostri examine ad Sexum imprimis attendendum, feminas enim candoris habere prærogativam indubium est, sive illum Natura ingeneret, seu ars vitæque mollities producat. Ego autem multis persuadeor ut credam præter figuram corporis externamque seriem nihil admodum singulare illis à Naturâ accidisse, colorem verò aliunde constare. In Æthiopibus certè omnibusque fuscis nullum color sexus discrimen fecit. Quis non videt feminas formam suam, quam velut in pignus acceperunt, non otio tantùm & abstinentiâ publici, verum etiam diætæ temperamento defendere, aut, si mavis, parare. Notus est ille ciborum delectus, & ad candorem tuendum reperta bellaria: & ut aliàs in ἀσωτίας atq; libidines naturâ magis propendeant quàm Viri, tamen formæ quâdam reverentiâ, & eò quòd feminæ sint (nescio

ſcio enim, quo fato probroſiora ſint in illo ſexu vitia, quàm in noſtro) ab omni intempeſtivâ diætâ, niſi quæ ad candorem eſt comparata, & comeſſationibus ſeſe abſtinent; jam verò ex occaſione aut errore natam ſuſcitatem lactiliciniorum uſu, quippe quæ coloris ſimilitudine vultum illuſtrare feminea eſt perſuaſio, & clyſterum quotidianis diluviis depellere & occupare magno conatu laborant; in potu deinde aquam puram, ſed nitidam vivoque è fonte bibunt, vinum exoſæ, ne ſulfureus ejus nidor inflare ſanguinem puſtulatâque rubedine violare candorem poſſit, ut popularibus maximè tuis, Vir Excell. ut quibus formæ præcipua eſt cura, familiare eſt. Eſſe potus vim maximam in tincturis corporum immutandis jam olim crediderunt veteres, & hodie noſtris eſt perſuaſum: illæ enim bibulorum pictæ facies quid aliud quam vini ſpirituoſæque cereviſiæ uſum ultrò loquuntur; quid deinde aër poſſit quidque lumen, in propatulo eſt. Sanè vel re-

flexum nimis, aut calore importunum, vel etiam planè deficiens in candore illo mutando plurimûm valet. Opus est omnino luce ad serenandũ corporis colorem, & ad reticuli subcuticularis debitam explicationem, quo temperetur albedo. Lux contra proportione major & calida plus extrahit humoris & corrugat cuticulam, ut jam minus habeat virium & tensionis ad lucem albedinemve reflectendam; minor autem & obscura ne quidem satis habet, quò evocet rorem subcuticularem & sanguinem attenuet, cujus imprimis, ut ante ostendi, fermentatione vividus constat color; hinc vel in pallorem desinit cadaverosum, aut fuliginosam fuscitatem, prout nempe sanguinis est temperamentum, sicut luculentis exemplis carcerarii demonstrant, qui pridem in subterranea & caliginosa loca rejecti, mox, ubi luci ostenduntur, obscurum referunt tristemque omnino colorem; & in Metallorum fossoribus non tantùm est ros ille metallicus, quamvis plurimùm præ-
stet,

ſtet, ſed quotidiana etiam cum tenebris
conſuetudo, quæ pallorem plus-
quàm cadaveroſum illis impingat. Ni-
mirum, quando ſuppono eſſe ſuccum
quendam ſubcuticularem, qui cutis
temperet ſiccitatem, eum neceſſe eſt ab
æquali cùm luce tum calore conſerva-
ri, quæ cum in noſtrum hunc aërem
commodè cadant, non videtur amplius
mirum, cur is maximè ſit idoneus ad fir-
mandam populárium noſtrorum albe-
dinem. Equidem, niſi temperamen-
tum illud cutis ſollicitè ſervetur, ſta-
tim mutari color ille ſolet; ita ſi quis
vel unum diem Soli ſe obvertat æſtivo,
ilicò candor obſcuratur, cùm exſicca-
tione roris, tum mutatione texturæ cu-
taneæ. Eſt verò fuſca potiſſimum ru-
bedo, quæ à Sole infertur, quia non cu-
tis tantùm ſolidum, ſed ipſe etiam ſan-
guis afficitur, atque ita ſub æſtu illo la-
borat, ut Bilis efferveſcentis particulæ,
ſi diutiùs radii incidant, reticulari &
mucoſæ membranæ ſeu cuti ſeſe inte-
xant, atq; colorem cutis naturâ album
M 3 propriâ

propriâ fuſcitate corrumpant. Sanè, qui ſe pro fuſcis aut nigris venditare volunt errones Cingari, non vultum duntaxat, ſed totum quoque habitum adverſo ſole torrere in more habent, ut in tanto ſolis æſtu receptæ intra cutis contextum Bilis particulæ jam exuſtæ, obſcuriorem & propemodum nigrum contrahant fuſcitatem, ſæpe etiam pigmentis lardoque & magnâ ſuccorum mole intendendam. Sed verò ille ſic multâ lucis calorisque percuſſione excitatus color, facilè in ſobolem tranſit, nullis adeo artibus, niſi quas mutuo commercio ſunt edocti, fovendus. Faciet ergo fuſcos Solaris ardor, nigros aut Æthiopes nunquam. Apparet etiam non inutile eſſe illud muliercularum ſtudium in hoc unicè adnitentium, ne, quâ Virorum aucupari amores ſolent, gratia & nivea albedo, aut ſi quid eſt candidius, ab influxu radiorum Solis deformetur. Hinc in publicum non procedunt, niſi conopæis, larvis, aut culullis à Solis injuriâ tutæ; hinc quæſitis

ſitis ſeſe remediis adverſus caloris ex-
ſiccantis vim, ſi declinari aliter res ne-
quit, ſtudioſè defendunt. Circumfe-
runtur in eam rem aquæ cosmeticæ
complures & ingens offuciarum appa-
ratus tincturæque Virginales, quarum
longè major hodie copia & fructuoſior
quæſtus quàm medicamentorum. Pu-
tem autem omnia illa coſmetica ex no-
ſtris principiis referri ad tres facultates
poſſe; vel enim blandè refrigerant,
compeſcuntque effervescentiam ebul-
lientis in capillaribus ſanguinis, aut bi-
lioſa ſemina jam antè impreſſa leniter
diſcutiunt, vel etiam emolliunt rigo-
rem asperitatemque cutis lucem facilè
ſuffocantis: quæ refrigerant, vel ſim-
pliciter frigidam humidamque qualita-
tem aut ſimul nitroſam ſalinam nacta
ſunt, ut aquæ Plantaginis, Nympheæ,
Melonum, Sempervivi majoris etc. vel
etiam aluminoſam adſtringentem, aut
vitriolatam, ut Limonum ſuccus &
Tartari acidum; nunc etiam diſcutien-
tem & tenuis ſubſtantiæ, quæ fixas ſub

cuticulâ particulas resolvere apta nata sunt, ut Aquæ Aromaticæ, sive nitroso refrigerio seu volatili spiritu comitatæ, ut Rosarum illa, fl. Fabarum, fl. Citri, Jasmini etc; Tincturæ aromatum per acidum Citri succum aut Rosarum aquam in Lac virginale (sic autem vocantur vulgo lactea cosmetica) præcipitatæ, quæque majore hoc efficaciâ agunt, Salia volatilia oleosa & saponata, ut est Caphura; vel humida & acria, ut quæ ex Raphano seu antiscorbuticis petuntur; tandem verò quæ superficialem & emollientem nacta sunt qualitatem, ut Amygdalarum succus, albumen Ovi, solutio Tragacanthi: quæ omnia materiam præbent, quâ fuscitas vel profligari, aut albedo conservari in mulierculis solet, ne sic quidem satis tuta, nisi fuci accessissent, pigmenta & corruptelæ genarum, quibus non tam custodiunt naturalem cutis candorem, quàm obducunt, haud suâ sed alienâ formâ superbæ: de quibus hoc tantùm dico, si mercurialia sunt

ſunt, ut ſunt pleraque, peſſimè honeſtati oris conſuli, peſſimè valetudini; nam, ut temperies eſt quædam coloris humani nec exſurgentis nimis nec nimis depreſſi, ita Cerusſâ vel Plumbi mole, quâ genarum morbo vel vetuſtate laborantium ſupplere lacunas conſueverunt, hoc duntaxat conſequuntur, ut tandem ſine fucis placere nec Viris nec ſibi ipſæ posſint, ad extremum quoque edentulæ. Ab hâc ſanè labe eſt, quòd Hiſpaniæ meretriculæ in emendicato vel Ceruſſæ, Cinnabaris aut Lithargyrii pigmento, nigros circumferant & ſemiruptos dentes aut caſſa planè alvearia; quia mercuriale miasma, quo Cinnabaris abundat, carnium nervorumque laxitatem & ſalivalis humoris nimiam excitat copiam: unde tanto tamque operoſo apparatu alia excogitata, quæ eandem illam oris purpuram candoremque tuerentur, nec tamen ſanitati aut juſtæ in cæteris proportioni officerent. Hinc Bezettæ ex granis Kermes, baccis Spinachiæ bacciferæ, Solani A-
 mericam

mericani, hinc chartæ illæ Hiſpanienſes, delicium & arcanum gentis, ſub virore delicatam purpuram occulentes, nonniſi maximo pretio redimendæ, ſive ex Laccâ ſeu Heliotropii ſucco tincturam acceperint. Quibus apparet, quanto ſtudio & arte conſervari aut corrigi color ille debuerit in Feminis tantopere adamatus; à quâ moleſtiâ cum liberæ ſint fuſcæ gentes, tùm maximè Æthiopes, non dubitaverim hoc nomine adſcribere illis quantulamcunque coloris prærogativam.

Caput Nonumdecimum.

QUid denique Vitæ genus in unius plagæ incolis admutandum cutis candorem poſſit, & quantùm aquæ, aëris locorumque natura hodie à veteri illâ & à ſe invicem discrepet, examinatur.

IPſis quinetiam viris magna impendet à vitæ genere coloris mutatio, nam in eodem climate, qui ſe in tenebras & clau-

claustra immergunt malè feriati, alium præferunt colorem, quàm qui aprica Solis lucisque usum frequentant. Monachi, illi imprimis, qui severiorum legum custodes omnem ejurarunt consuetudinem liberiorem, pallore illo cadaveroso satis ostendunt, quid aëris in talibus præstet commercium. Aliter etiam sunt colorati inter Viros, qui comessationibus & ebriis conviviis se fatigant, quam quibus frugalis sedet & exigua cœna. Utque ad aërem redeam, Nobiles venationibus bellisque deditì, etiam cum possunt, declinare aëris istas injurias molle putant atque femineum; rustici contrà cöacti subire auræ illam intemperiem in eâdem plagâ, longè civibus, & qui urbes habitant, sunt fusciores; ita ut, nisi capillorum rutilans color & cœrula lumina Germanici candoris proderent vestigia, etiam in hisce plagis pro Galliæ Hispaniæque incolis facilè acciperentur, quod tamen omne accidentale hic, ibi gentilitium & perpetuum. Cur verò Germanorum

norum non ſit amplius ille candor adeo celebratis, haud difficulter cauſam reddere poſſumus, &, ut Eruditorum ille ocellus H. Conringius peculiari libro hoc attigerit, tamen eſſe etiam, quæ addi posſint, mihi quidem prrſuadeo. Scio Virum maximum aëris non adeo magnam habere in hoc negotio rationem, quòd is cœli motibus obnoxius nihil admodum mutaſſe videatur: ſed expendenti jam inde à longo tempore plagarum naturam atque inter ſe proportionem, facilè apparet aliquam in Germaniæ tractu inductam eſſe variationem; non tam quòd cœlorum iſtæ ſint partes,quàm athmoſphæræ plurimum aëri noſtro, ex quo vivimus, tribuentis. Sit usque & maneat in eodem centro terra (quamvis obliquatum eſſe nonnihil ejus ſitum tot annorum lapſu experimento Dominici Mariæ Bononienſis, quod in vita Copernici memoratur, ſuſpicari quis poſſet) nihil etiam Stellæ vel Planetæ nutent, attamen hæc n oſtra Athmoſphæra, quæ terræ ſeſe debet

bet halitibus, vix una & eadem ſemper eſſe poterit, cum tot mutationibus eisque levibus temperies ejus ſubjiciatur. Si quæ eſt annalium fides, puto autem eſſe, fulſere quondam candidi ibi Soles, ubi nunc caliginoſa omnia, pendula & volitantia nubium agmina. Lucis colorisque refractiones, quibus jam antè dixi colorem noſtrum vel ſerenari aut offundi, ab athmoſphærâ noſtrâ præcipuam accipiunt vim, & pro conſuetudine ejus aliter atque aliter temperantur. Hæc verò athmoſphæra pro ignis centralis ſubterraneique naturâ modò paucis nunc frequentioribus & aliis atque aliis vaporibus perfunditur, atque ita anni tempeſtates inter ſe in infinitum variant. Sit circulus quidam in rerum naturâ ſive anniverſarius, ſeu luſtralis, ſeu denique ſecularis; tamen nec modorum, nec accidentium eadem ſemper ratio eſſe poterit. Cœlum circa idem accuratè centrum æquali libramine verti facilè conceſſerim, ſed terræ adeo variegatæ &

ex

ex pugnantibus elementis coactæ eandem esse semper constantiam non temerè quis probaverit. Sensimus jam ipsi eâ ætate athmosphæræ, quæ pars terræ nostræ censenda est, vicissitudines; hyemes contra morem molles, retentis in Septentrione ramentis glacialibus; ipsas rursum æstates duras & penè autumnales, infringentibus Solis temperiem aqueis nitrosisque effluviis, atque hæc tam diverso & inficeto ordine, ut cum anteactorum temporum memoriâ hæ ipsæ tempestates comparari nequeant: jam verò ex contrariâ plagâ, unde nemo speraverit, hyemalem erepere & glacialem auram insolito experimento vidimus. In Septentrione etiam alibi terræ deseruntur, sufflaminâtis navigationibus, propter crescentis quotidie frigoris injurias, quas tamen aliis iterum regionibus decedere necesse est. Ita ut propter illam athmosphæræ inæqualitatem plurimis gentibus migrandi fuisse impositam necessitatem seriò credam. Taceo in plerisque

risque terræ planìs poſt tot diluvia & vaſtitates alium videri horizontem, alia ſtrata; nunc Solis ipſam lucem & calorem montium intervallis temperari, nunc perpendiculari reflexione augeri. Sylvas olim, præſertim in hac Germaniâ, lucis colorisque intemperiem moderantes, exciſis arboribus complanatas, vel arenarum terrarumque molibus, ut in Bataviæ planis & alibi in Anglia factum eſſe conſtat, obrutas, liberiorem nunc Soli impetum concedere manifeſtum eſt. Scilicet, quod Pöeta de artificiali vicisſitudine perverſisque Romanorum moribus, id jure ego alibi de Naturâ,

Expelluntur aquæ ſaxis, mare naſcitur arvis,
Et permutatâ rerum ſtatione rebellant.

Et verò eſſe alium inſularum aut urbium maris plano innatantium genium vel Venetiæ teſtes ſunt, ubi ſudo tranquilloque cœlo, complanatâ aquæ ſuperficie potentisſimam radiorum reflexionem

flexionem & tantùm non intolerabilem reperi; ut adeo hoc ipsum multùm ad exsiccationem habitus colorisque mutationem conferre possit. Sed ut athmophæra sit eadem, quæ olim fuit in Germaniâ, tamen studio & operâ hominum alium ea accepit modum; nam, postquam cultiores esse cœperunt indigenæ nostri, non dispersi amplius fuere in vicos, pagos aut rura, sed in frequentiores conventus, in urbes; ubi tot fumantia altaria & peregrino Sulfuris nidore perfusa, tot rerum ad vitam necessariarum commercia, ipsæ tegulæ domorum altius eductæ atque in angiportus ambagiosos distinctæ, lucis aërisque impulsus mirificè variant, adeoque pro mensurâ & proportione refractionis aversionisque radiorum solarium colores corporum quoque immutant; ut adeo, prout athmosphæra montium, vallium, planorum, terræ saxeæ, sabulosæ, pinguis, fluentorum, lacuum, paludum, nivium & marium vicinorum est diversa, ita etiam refractio-

refractiones lucis & caloris diversas esse necessarium sit. Quotidiano sensu etiam ruricolis constat, aliam esse reflexionem à saxo quàm terrâ, aliam à perpendiculari plano, quam horizontali, & pro subjecti ad reflectendum dispositi naturá radiorumque incidentiâ, caloris lucisq; mutari vices. Ex quibus facilè innotescit, locorum, quæ sub eodem parallelo & plagâ sita sunt, aliam esse colorandi vim, modò intensiorem nunc exiliorem; quando omnis vis, quæ à Sole est, per athmosphæram hanc nostram perque terræ strata, ibi refractione, hìc reflexione modificetur; imò etiam fieri possit, ut gentes, quæ aliàs Solem habent non adeò propitium, aëris terræq; beneficio injurias ejus declinent; quam ostendi passim prærogativam esse Nigritarum & eorum qui sub torridâ habitant zonâ, non Solis ibi beneficio sed terræ & aquæ athmosphærâ viventium. Nec aliam ob causam Britannorum est singularis & ferè præcipuus inter omnes gentes candor, quàm quod clementio-

 tem

rem experiantur athmosphæram. Equidem Thamesis, fluvii nitrosissimi, fœcundi atque pinguis, vapore, tum potu nitido & delectis ad hoc cibis, conspirante deindè corporis curâ, nitescere istos vultus & ad invidiam serenari crediderim, imo temperie istâ fumosæ aliàs & carbonariæ urbis & salsuginosos maris vapores emendari; ut perpetua illa sit & in multam posteritatem transitura venustas, nisi hanc quoque gentium eò prorepentium colluvies sensim vitiabit; Hyberni contrâ, etsi vicini, expositi maris terræque injuriis, nullis beneficiis securi, obscuri maximam partem & fusci, imò etiam valdè feroces. Est proinde justa ratio, cur credamus vernaculum quemque & indigenam aërem plurimùm in habitu coloreque corporis mutando posse, imprimis, qui nos proximè afficit, premit, & suis illis impulsibus superficiem temperat; ne jam mirum videatur, aliter esse coloratas, quæ in Americâ degunt gentes, etsi eidem sint parallelo obnoxiæ, jamque in viciniâ Senêgæ alium

lium esse vultus characterem, alium colorem, quàm qui est Nigritarum ultra eum. Nolim tamen inficiari, alimentorum quoque hìc esse aliquem usum, nam & antè ipsi hoc ostendimus, & totus in eo ostendendo fuit laudato opero Conringius. Accedunt deindè aliæ etiam causæ, cur à sese mutuò ita differant & diversimodè colorentur gentes populares, urbanæ & ejusdem loci incolæ; illæ nempe nationum inter se misturæ & migrationes; quid enim hodie sincerum atque impermistum? alia nunc sunt hominum commercia, quàm olim, ubi suis quisque se finibus tuebantur certò vitæ genere contenti; jam ex omnium gentium moribus rapitur aliquid & in diversissima coïtur. Sunt hìc passim in Germaniâ Gothorum, sunt Celtiberorum, sunt Scytharum & Barbarorum ferè omnium reliquiæ, quæ post inundatas terras velut sedimentum adhæserunt, nunc quoque antiquæ Barbarorum potentiæ testes. In Italiâ Gothi, in Hispaniâ Mauri etiam, verum illum & antiquum habitum co-

loremque non leviter immutarunt, ne quid de moribus dicam; imo vero ipsi Celtiberi non aliter constare veram nobilitatem existimant, nisi Gothorum se esse reliquias ostenderint, alii etiam Maurorum, quibus certè majoribus plurimi Hispanorum gloriari solent. Tui autem Galli, Vir Excell. quàm non & ipsi variis gentium excursibus misturisque vitiati, Normannis, Britannis & aliis? sic ut nondum omnes avitæ & peregrinæ indolis semina amiserint. Saraceni, ultimi Barbarorum, longè latèque per Africam dominantes, partim jure belli partim commerciis jactantur, & Mauritaniæ, Ægypti, Indiæque tractus, misturâ primum gentis corruptos, tributarios fecerunt. Græcia hodie qualis? impura certè; tota etiam Asia mutuis attrita & permista commerciis, alios atq; alios populos in se transtulit, moresque & habitum à veteri illo multùm mutavit, ut jam olim Poëta de Syris Græcisque Romam confluentibus;

Jam pridem Syrus in Tybrim defluxit Orontes.

per

Per Tartaros fædati jam ſunt Chinenſes, & Americani inter ſe invicem bellis permiſti atque vitiati; Æthiopes minùs alias corrupti, cæteris tamen gentibus maculam hodieque adſpergunt, in colonias Indiæ utriusque ex Africâ deducti, magno profectò numero; ex horum ergo cum aliis gentibus concubitu *Cabocles, Mulatti*, *Meſtices*, hybridarum nomina, quia dubiæ genti miſturam debent, colore utrinq; accepto & ex parte fædato. Longum foret & præter rem omnia repetere; id unum dico, aëris illam temperiem pro conditione ſingularum regionum transiiſſe in genituram; & ſic, quamdiu non fuerunt mutata, per quæ hucuſque ſteterat ille habitus, continuatum fuiſſe gentium characterem, donec per novas gentium cœlorumque mutationes rurſum degeneraret. Eſt, non inficior, magna ſeminum poteſtas in determinandis illis proportionibus, & facilè genitales notæ à ſolâ vel aëris aut alimentorum temperie obducuntur, ſed tamen valdè urgente aëris fluo-

re necesse est distorqueantur nonnihil seminum aut, si ita placet, ovorum ideæ. Quis dubitet Hispanos infantes jam maturè & inde ab ineunte ætate in aliam regionem expositos, si non in se ipsis, at saltem in nepotibus aliquam reperturos esse mutationem vel colore tenùs, qui plurimùm aëri debet; nam oculorum aut vultus lineamenta non nisi serò elanguescere domesticâ observatione notum. Sanè, ut constet quomodo ab una post diluvium familiâ, eâque haud magnopere à se diversâ, tot diffusæ sint gentium species, si Dei excipias arcanam potentiam, ad aëris alimentorumque & ipsius vitæ rationes confugias necesse est. Credibile est Noâchi posteros, prout in hanc vel illam plagam certumque vivendi ordinem consenserunt, peculiarem inde accepisse corporis habitum, figuram & colorem, quæ quidem intemerata manserunt, donec ipsi, ut est instabile genus humanum, vel mutare vitæ ordinem aut habitationem, vel propriâ ubertate aut mutuis incursibus in alia

con-

concedere erant coäcti. Atque ita tamdiu populis æquabilis ille & antiqus constitit habitus, quamdiu suis sese finibus continuerunt, aliis intacti vel invisi; sed simul ac commercia, bella atq; excursus agitata sunt, & *amor successit habendi*, novæ vultuum notæ, alia habitus & oris lineamenta in singulis ferè gentibus emerserunt, ut jam nihil ampliùs primitivo colori, nihil veteri staturæ simile sit aut affine.

Caput Vigesimum.

Repetitur proximè & breviter, cui se color cutis nostræ materialiter debeat, utrùm cuticulæ, cuti, an tertio corpori; quisve ille sit Succus, quæ tincturâ, pro varietate gentium, tandem definitur.

ID tantùm obiter de colore adjiciam nostro, quamvis gustum jam antè pluribus dederim, non omnem adeo fluido deberi corpori; sed fixum esse ex parte in reticulari illâ & mucosâ membranâ, partim etiam in solidâ & fibrosâ cutis texturâ, ut scilicet excipere quodammodo aëris perspirati injurias seq; im-

munem ſervare poſſit: inconſtantiam tamen etiam & mobilitatem coloris cutanei, ſed à fluido humorum profectam, ſatis arguunt vicisſitudines, quæ tempeſtate frigidâ & calidâ ſuperficiem corporis immutant. Modi autem coloris, qui & ipſi varii ſunt, à particularum volatilium aut fixarum miſturâ dependent. Sanguis leviter ebulliens perque textum reticulare & ipſam cuticulam relucens, aut in capillaribus levi coâgulo detentus, quæ vis perſæpè eſſe frigoris ſolet, rubicundum refert, candidum roſeumque in Europæis colorem, tandem etiam, ſi uſque inſtet, lividum, ut in Septentrionis ultimis. Quòd ſi aëris calor, dum poros perpluit, particulis oleolis ſanguinem plusculum accendit & Bilis evehit fermentum atque à maſſâ ſequeſtrat, emanantia in cutim effluvia luteum relinquunt & Bilioſum colorem, pro temperamenti & alimentorum naturâ diverſimodè mutandum. Sed ille etiam humor cæterorum colorum eſt fundamentum; nam, prout acidæ, ſalinæ,
vitrio-

vitriolatæ aut aluminosæ particulæ animique socientur affectus, ita ad fusciorem, lividiorem aut viridem declinat. Atque eum in modum, licèt cutis textura naturâ candida sit, tamen eum induit colorem, qui in humore est, postquam solidi substantiam attigit vel mutavit, antè enim haud facilè id exspectes. Color in Aurigine luteus, fuscus, viridis, à Biliosarum particularum in cutim reticulique texturam infixarum pertinaci morâ oritur, qui tamen, quòd solidi texturam necdum penitus mutavit, cum tempore profligatur; at qui Naturâ aut gente fuscus est color, ut in Mauris, Americanis, Judæis, quique niger, ut in Æthiopibus, cum solidi minimis sit immissus, saltem viscoso se debeat reticuli pigmento, non remediis nec facilè aëris mutatione cedit. Judæi autem, quem habent origine colorem fædum, intempestivâ diætâ & squalore sibi reddunt familiarem & obstinatè continuant: nam, quòd ista gens, vaga nunc passim, tristi & lustrali colore post tot annorum cursum etiam in Septen-

trione ſuperbiat, non aliundè, quàm à religioſo vivendi ordine & ineptorum ciborum delectu deduxerim; qui enim ex Luſitanis Judæis in pingui & delicato vivunt ocio, non adeo obſtinati ſuperſtitionis cultores, eos læto & non invenuſto candore perfundi notavimus, tandem etiam colorem illum in ſobolem transferre. Æthiopes, licèt ipſi indelebili cutis tincturâ videantur prædi-ti, tamen ad auræ ſeptentrionalis humiditatem remittere nonnihil colorem ſolent, candidarum veſtium comparatione provocandum. Erant quidem plura, Vir Excell. de coloribus hiſce pertractanda, ſed exemplo antecedentium putem facilè dubitationes ſolvi poſſe, quæ aliunde emergunt. Non patiebatur inſtitutum hoc noſtrum, colorum omnium cauſas & differentias latiùs deducere, quia ex occaſione tantùm nigredinis Æthiopicæ operam occeperam, & quæ dici poterant, tuaque curioſitas requirebat, non unius & particularis argumenti examini impendi debebant, ſeverioribus curis ten-

tentanda. Dignare modò laborem hunc meum fronte illâ, quàm jam tum animo præcepi, meque, qui honestissimum quemque observare quàm maximè soleo, meritorum tuorum esse perpetuum cultorem etiam atq; etiam crede.

FINIS.

SYLLABUS CAPITUM:

aliquâ aut utilitatis specie commendatam, experimentis variis, etiam Macrocephalorum isto, decernitur. De Nigritarum habitu exemplo priorum fertur judicium.

Caput Tertium.

Attingitur nigredo: eam variam esse, nec solis Nigritis reservatam, exemplo Afrorum, Ægyptiorum & in septentrione Tartarorum, definitur. Chusæus non pro Æthiope, sed Saraceno, plurimarum linguarum consentiente nomenclaturâ. Æthiopum nigredo singularis, non habitu tantum Corporis, sed & formæ raritate commendata.

Caput Quartum.

Qualis propriè sit externa nigredinis Æthiopicæ facies, disquiritur; videri nec lætum, nec tristem nimis colorem; profundam nigredinem, si splendore illustretur, minùs esse lugubrem; quæ deinde sit nigrorum differentia, quis superficiei & villorum contextus, exemplis declaratur;

Caput Quintum.

Mollicies cutis Æthiopicæ inusitata & holoserica notatur; ejus causæ illustrantur, exemplo florum & canum ex insulâ D. Thomæ. Singularis observatio de calore & transpiratione istorum animalium.

Caput Sextum.

Nitor argentei splendoris æmulus unde oriatur in cute Nigritarum. Exigitur corporum

nostro-

nostrorum superficies & peculiaris splendor; deberi eum partim sanguinis effervescentiæ cutim expandentis, partim tensioni spirituum in nerveas tubulosasq; cutis vesicellas influentium, tandem etiam rori alicui aut succo superficiem oblinenti, variis experimentis asseritur.

Caput Septimum.

Nigredo Æthiopum, ejusq; causa materialis & proxima deducitur: hactenus conjecturâ tantùm definitâ experimento Æthiopissæ in lucem prodit. Consistere eam in membranulâ quadam, reticulatâ, pingui, unguinosâ, & fuligine delibutâ, cutim inter cuticulamq; repositâ, per cuticulam, quippe quæ lucida est, transparente, cutisq; colorem album & nostro etiam candore non inferiorem, obducente, demonstratur. In hujus rei argumentum plura accedunt & uveæ oculi tunicæ & aliorum exempla.

Caput Octavum.

Materia nigredinis, utrum ex tubulis aut glandulis sudatoriis, an verò ex insensilibus poris seu transpirationis cribro emergat, disputatur. Videri illam potentiâ tantùm in sanguine latere, ex succo deinde aut halitu limpido ad texti reticularis organicam dispositionem, aut certi succi fermentum, actu sub cuticulâ emergere, adductis in eam rem experimentis.

Caput Nonum.

Ad remotiores nigredinis causas properatur aliorumq; exemplo de diris & voto Noächi decerni;

cernitur; nullà ratione potuisse ad Ludæos, ne dicam, ad colorem eorum, referri indictam servitutem; nigredinem non magis esse servitutis indicium, quam alium quemq; colorem: deformitatem in figurâ potius corporum, quàm colore consistere.

Caput Decimum.

Causæ propiores delibantur. Negatur Solis in formandâ Nigredine Æthiopicâ ullas esse vires; infuscari quidem corpora nimiis solibus, at longè ab illo coloris gradu abesse exustionem aëream; Nigritarum clima, etiam in tanto æstu, humidâ fluviorum, quos ibi habent vastissimos, & nitrosâ cæli aurâ temperari non vanis argumentis probatur.

Caput Undecimum.

Colorem, qui à Sole videtur proficisci, non simpliciter esse nigrum, sed pro superficiei & objecti naturâ multiplicem, sæpe etiam album, & quæ nonnullorum summ i tingit nigredo, eam ex ipso potiùs corporum centro emergere, quàm in superficiem positivè à Sole inferri plurimis observatis innotescit.

Caput Duodecimum.

Frigori perindè ut Soli denigrandi relictam esse facultatem, & in ultimo Septentrione etiam obscurum & fuscum haberi corporum colorem ex Hippocratis notabili loco variisq; exemplis constare videtur; aliam tamen esse Septentrionalium, aliam eorum, qui in Meridie degunt, fuscita-

fuscitatem; illam lividam & à coägulo oriundam sanguinis, hanc rubicundulam, & nimiæ siccitati tum raritati & effervescentiæ tincturæq; Bilis deberi.

Caput Tertiumdecimum.

Laboriosiùs inquiritur, an frigus simpliciter albedinem in Septentrione pariat. Dubia & observata de anniversario pilosorum animalium candore; aërem aliquid, plurimum tamen alimenta, potum & vitæ genus conferre conjecturâ & exemplis deducitur.

Caput Quartumdecimum.

Quænam ergo sit primævæ nigredinis causa, & num à parentibus in nepotes translata, originem debeat vetustæ Judæorum gentis mutationi, quæritur; degenerasse habitum & colorem gentium iam initio rerum, postquam affectibus & asotiâ duci homines cœperunt, est verosimile; tum etiam in unum primò objectum factam impressionem ab imaginatione in nepotes manasse, & colorem simul illo habitu, continuato eodem vitæ ordine, in familiâ non tantùm aut gente, sed natione hæsisse, non videtur absurdum.

Caput Quintumdecimum.

Ad majorem coloris Æthiopici lucem Europæorum candor adducitur, &, in quo ille consistat, explicatur. Sanguinem ipsum, quatenus se proximè in reticulata cutis vascula infert, causam esse colorum in habitu; & qui est accidentalis color seu præter naturam, eum vel ex-

terno

terno pigmento & squalori Solis, seu interno fermento & veneno deberi, contenditur.

Caput Sextumdecimum.

Quæ propriè sit cutis nostræ albedo, & quomodo à sese discrepet, ut in vultu rubore temperetur, & tam à tubulorum nerveorum, ex quibus cutis est contexta, quam vasculorum sanguineorum commodâ expansione candor ille oriatur, expenditur.

Caput Septimumdecimum.

Differentiæ candoris Europæi ratione ætatis explicantur, & cur infantes, etiã candidissimorum Parentum, mox à Matre rubeant, Senes plerunque obscuriùs tingantur, quæritur. Rara de Æthiopum nascentium albedine Historiâ.

Caput Octavumdecimum.

Describuntur candoris differentiæ, quæ à sexu proveniunt, & quot sæpe & quàm sollicitis artibus feminarum candor defendi debeat, aliàs facilè periturus, copiosè disputatur. Accedit de fucorum naturâ judicium.

Caput Nonumdecimum.

Quid denique Vitæ genus in unius plagæ incolis ad mutandum cutis candorem possit, & quantùm aquæ, aëris locorumq; natura hodie à veteri illâ & à se invicem discrepet, examinatur.

Caput Vigesimum.

Repetitur proximè & breviter, cui se color cutis nostræ materialiter debeat, utrũ cuticulæ, cuti, an tertio corpori, quisve ille sit succus, quæ tincturâ, pro varietate gentium, tandẽ definitur.